ARC HOANG 108

8

1

Việc sứ 1683 (Tóm tắt)

Vua Huyền-tông 玄宗 mất năm 1671, vua Gia-tông mất năm 1675. 嘉宗

Năm 1682, (Chính hoà 3e) tháng giêng, ta sai Thân Duệ (Tuyên) 申璿 Đặng công Chất 鄧公瓆 đi sứ Thanh) để mang đồ tuế cống, cáo ai vua Huyền tôn và xin phong (CM. XXXIV, 11a)

1º Cuối năm 1682, vua Khang hi định sai hai sứ bộ sang sắc phong và tứ tuất các vua Huyền và Gia-tông

2º Các sứ lại mang một bức ngự bút có 4 chữ 忠孝守邦 sang ban cho vua ta, vì đã không chịu giúp Ngô-tam-Quế 吳三桂, đóng ở Vân nam để chống nhà Thanh.

3º Đổi lại ấn cũ và ban ấn mới (1)

4º Ban các vải vóc cho vua ta (1)

5º Nhân tháng 8 năm 1682, chúa Trịnh Tạc 鄭柞 mất, con là Trịnh Căn 根 lên nối ngôi chúa, xin sứ ban tế cho Tạc

Có hai sứ bộ khác nhau: sách phong và tứ-tuất. Nhưng cùng đi một lần.

Sứ sách phong gồm chánh sứ Minh đồ 明圖 và phó sứ Tôn trạc 孫卓. Sứ tứ tuất gồm chánh sứ Khao hắc 鄔黑 và phó sứ Chu xán 周燦. Dọc đường Tôn trạc chết.

Các sứ bộ lại gồm nhiều tùy tùng. Lúc tới thành phần như sau:

	Chánh sứ 明	Phó sứ 周	Chánh sứ 鄔	Cộng
Gia nhân	20	25	19	64
Binh bộ sai-quan	1	1	1	3
Bổng cáo quan	1	0	1	2
Hộ long kỵ, hoàng tán quan binh	16	0	16	32
Lễ sinh	1	0	1	2
Tả giang đạo sai quan	1	0	1	2
Thông sự	1	1	1	3
Quân lao, xuy thủ, kiệu phu	24	42	24	90
Tuỳ dịch	11	5	13	29
Cộng	76+1	74+1	77+1	227/13
chết dọc đường (35)		4 người	Phó sứ + 2 người	(230)

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le.. 192

P. le Procureur Général et p. o.

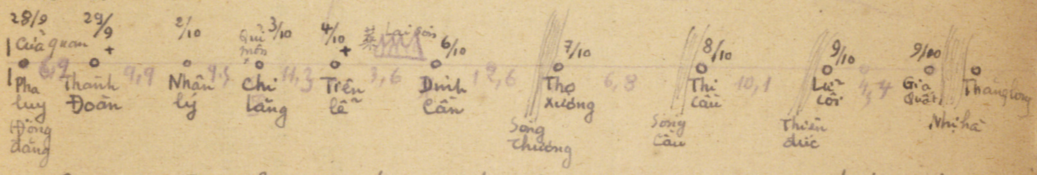
ã soạn. Từ tháng chạp năm 1682, đã có giản văn của tàu báo trước, về việc ban vải vóc và dặn về việc phương vật tuế-cống

Đến tháng tư năm sau 1683, có tư văn báo phải trả ấn cũ. Ý nói Có lẽ bây giờ các sứ khởi hành

Tháng tám, ta gửi giản cho quan Bả giang đạo, là đạo giáp Cửa Quan, hỏi ngày nào sứ tới cửa quan

Ngày 20 tháng chín, được thư trả lời là sứ ~~tới và~~ sẽ vào ngày 28 tháng chín

ành trình lúc tới.

Các sứ vào cửa quan, đúng như hẹn, ngày 28 tháng chín; tối ngủ ở trạm Đồng đăng. Ngày 29 tới nghỉ ở Lạng sơn. Vì trời mưa nghỉ lại đó một ngày, là ngày mồng một tháng 10.

Ngày mồng hai mới đi đến trạm Nhân lý; ngày mồng 3, đến Chi lăng; mồng 4 đến trạm Tiên lệ, là địa đầu xứ Kinh bắc. Ở đó, chưa soạn đủ phu mã, nên nghỉ một ngày, là ngày mồng 5. Từ mồng 6 trở đi, thì mỗi ngày mỗi trạm: Mồng 6 tới Đinh Cân, mồng bảy tới Thọ xương mồng tám đến Thị cầu, mồng 9 đến Lữ cối rồi đi luôn đến Gia quất

iếp đọc đường và ở công quán

Ở Đồng đăng đã có quan Tham-đốc Ninh xá hầu ở đó. Các quan trấn đón

Bắt đầu từ Thọ xương, mới có triều-quan tới đón: Uông nhuệ và Nguyễn đăng Tuân đón sứ sách phong; và Nguyễn Lạc Dung, Lê hùng xứng đón sứ bộ tứ tuất

Đến trạm Lữ cối, lại có Nguyễn đăng Long, Nguyễn công Thước đón bộ sách phong; và Nguyễn danh Nho, ~~đón bộ tứ tuất~~ Nguyễn công nho đón bộ tứ tuất

Lúc đến Gia quất, lại sai thêm bốn vị nữa đón tiếp [bạn tiếp]: Nguyễn công Vọng, Lê hi, Nguyễn đình Cổn, Hoàng công ~~Thiếu~~. Cả mười hai vị ở lại tiếp yến và giao thiệp

Chúa sai riêng Nguyễn danh Thực và Vũ duy Hai sang tiếp yến ngày hôm đó

Ngoài ra có quan lưu thủ ở quán

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

Các Sứ ở công quán mấy ngày. Ngày 12, định làm lễ Sách phong ngày 15, và hai lễ dụ-tế, ngày 16 và 17.

Bên ta, muốn làm giản dị, nên xin làm hai lễ tế cùng ngày 16.

5~ Sách phong. Định vào ngày 15. Làm ở điện Kính thiên

1. Cắt đặt công việc hành lễ

a, Vua làm lễ ở điện Kính thiên. Lạy cạnh vua có
võ: Tam thái, tam thiếu, quyền tả hữu đô đốc
văn: Thượng thư, đô đài, tả hữu thị lang

Các quan văn khác chia theo thứ tự ở sân Kính thiên, sân Thị triều, sân Đoan môn mà lạy (6,7)

b, Dự vào lễ nghi, thì công việc cắt đặt như sau:

Cơ điển nghi : Vũ duy Hài
Tuyên chiếu : Nguyễn viết Thì
Mở chiếu : Nguyễn Lạc Dụng; Nguyễn công Nho
nhận chiếu : Lương Nhuệ
nhận ấn : Lê sĩ Triệt
nhận ngự bút : Nguyễn tiến Tài
Nội tán : Phạm công Thiện; Như tiến Hiền
Củ nghi : 8 viên ngự sử
Thông tán : 8 viên các môn tự ban

c, Cơ chung các việc đưa đón: có 4 viên văn quan bạn tiếp: [Nguyễn công Vọng, Lê Hi, Nguyễn đình Côn và Hoàng đình Trí và quan nội sai Thưởng lộc hầu]

- Nghênh tiếp từ Gia quất đến Đông tân: [quân của Diễn quận công và Khuông vũ hầu]
- Rước áp long đình, hương án, nghi phục [quân Thạch sơn hầu, Khánh diễn hầu]
- Đốc điều quân lính, tiếp long đình: [võ: Đinh văn Tả; văn: Nguyễn danh Thực, Võ duy Hài]
- nghênh tiếp từ nội điện bên đến nội điện: quân của Nghiêm an hầu

2. Cách bài liệt. Trong điện Kính thiên và tất cả các chỗ Sứ đi qua đều có lính và quan đứng ở sân, cửa, đường. Các cờ ngũ đứng đều có định trước.

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

Dọc đường đều có lính, voi, cờ long, ngù sao, và kết voọc. Từ cửa Tam-môn trở vào dùng áo mũ đỏ (Hồng đa la) Từ cửa Tam-môn trở ra dùng áo xanh (Thanh cát) mũ đỏ (Hồng đa la). Các quan binh từ chức thực vệ trở lên có phẩm phục thì mặc phẩm phục và chực ở Điện. từ Tả hiệu trở xuống mặc áo mũ xanh chực ngoài đường.

Quang cảnh dọc đường chắc là rực rỡ. Lữ anh nhân có câu thơ ghi rằng (số t. 49)

Tài-đô Lương giang tiện thị Kinh
Hồng hồng, lục lục mạn giai đình
(Vừa qua Lương-giang ấy đến Kinh
Xanh xanh đỏ đỏ đầy sân đường)

Số lính chực các nơi: bộ binh từ Điện ra đến ngã ba hàng Vải
Thủy binh từ ngã ba hàng Vải tới bến

Thành {
Điện Kinh thiên: 180 lính: tả 80, hữu 75, sau 30 ?
Sân Kinh thiên 560 lính: tả 4 hàng 280, hữu 4 hàng 280
Sân Thị triều 760 lính: tả 4 hàng 380, hữu 4 hàng 380
Sân Đoan-môn 1064 lính: tả 4 hàng 524, hữu 4 hàng 537 ?
Sân Triều nguyên 792 lính: tả 3 hàng 396 hữu 3 hàng 396

Đường {
Đường từ Tam-môn đến Đại hưng môn: mỗi bên 2 hàng
Đường từ Đại hưng môn đến đình Tả lý (Cẩm chỉ) mỗi bên 2 hàng
Đường từ Cẩm chỉ đến Hàng vải: bộ binh
Đường từ Ngã ba hàng vải đến bến chùa Móc, thủy binh
Đường từ cống quán Gia quất đến bến Đông tân (Ái mộ) lính, ~~gươm~~ và ngựa

Cửa {
Cửa Tả xa, Hữu xa. 60 người đứng trong ngoài tả hữu
Cửa Đoan môn, Tam môn và Đại hưng mỗi cửa 10 tả hữu trong, 10 tả hữu ngoài

Phủ {
Ở Phủ chúa, hôm ấy cũng có lính hầu ở Gác tía, Nhà Nhungtả, Nhà Nhung hữu đường, Phủ đường trung, Tả hữu xuyên đường, Phủ đường ngoại; ở các cửa Chính tả môn, Tả ba-môn, và ở kiệu, điếm, hàng lang sau, ở ngự-lâu, ở trai-đường và ở ngự thuyền "Gia cát"

Lệ rước. Buổi sáng ngày 15 tháng 10, thưởng lộc hầu đem 1 long đình, 1 hương án, 1 kết giá, 6 tán, 200 hồng trượng và các lực sĩ cầm dù qua sông; dàn và tiến tới cống quán. Đầu hàng tới cống quán, đuôi còn ở Trường bản. Ở trong trạm Gia quất các quan chực đó và lính cũng dàn bày.

Các quan phụng sai và bạn tiếp tới Trường Cung, sai 44 lực sĩ và

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

....

....

....

....

....

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

21 ngựa để ba sứ dùng:

Chánh sứ Minh : 12 người, 6 ngựa, 8 người cầm nghi vệ

Chánh sứ Khao : 12 người, 5 ngựa

Phó sứ Chu : 12 người, 5 ngựa

Các sứ hội ở quán Chánh sứ Minh (sứ sách phong). Sai đưa long đình vào, đặt sắc và ấn vào trong.

Giờ Thìn, ở quán đều ra. Cờ mở, tiến tới bến Ái-mộ.

Ở đây có 10 chiếc thuyền đợi: 5 chiếc nhỏ của đội Thị hạch dành cho các sứ và 5 chiếc của đội thị-bông. Đưa long đình xuống thuyền trạch nhất, Chánh sứ Minh xuống thuyền trạch tả, Chánh sứ Khao xuống thuyền trạch hữu, Phó sứ Chu xuống thuyền trạch tiền.

Khao Quận công phát hiệu qua sông. Thuyền ghé ở bến chùa Mộc. Đón Long đình lên bộ. Có các quan đại thần văn võ, Đinh văn Tả, Nguyễn danh Thức, Võ duy Hài đến trước án. Triều sứ đứng bên hữu. Các quan làm lễ 5 lạy, 5 cúi. Triều sứ không nhận lễ chào. Rồi sứ bộ tiến tới điện.

Đô thị dọc đường thế nào không thấy chép. Có lẽ cũng như ngày hôm sau, lễ tế tuất.

Đón ở cung. Các sứ đi kiệu. Đến ngoài cửa Đại-hưng, đều xuống. Các nghi-phục, tùy tùng, các chấp sự của triều sứ đều dừng lại đó. Chỉ có các sứ đi kiệu vào cửa, theo sau có 21 viên mang ấn, cáo đi bộ theo vào trong thành.

Đến trước cửa Đông trường an. Các sứ xuống kiệu, dừng lại đó. Có quan chuyển tấu vào báo.

Hoàng thượng đội mũ xung-thiên, mặc hoàng bào, đeo ngọc-đái, đi giày rồng vàng, ra ngoài cửa Tam-môn. Có các quan hộ tùng. Hoàng thượng dừng lại ở đình Tiếp thọ.

Triều-sứ đi bộ vào, đến cửa không chịu đi. Hoàng thượng sai quan mời vào. Sứ nói: "Thấy Long đình mà không quỳ, là bất kính". Hoàng thượng sai các quan Thanh trung Lễ bộ Thượng

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

thủ và các đại thần khác ra biểu bạch. Sứ cũng không nghe. Lễ bộ thượng thư An giang hầu sai thông sự trình rằng: "~~Được~~ được Hoàng đế phong cho làm An nam quốc vương, ấy là vẻ vang. Nay triều sứ bảo quỳ trửa đường. Cả nước trông thấy, ấy là nhục. Xin triều sứ chước cho".

4. Lễ nhận. Triều sứ bằng lòng, bèn do cửa trửa vào. Hoàng thượng vái hai vái, rồi vào cửa hữu. Cùng tiến đến Kính-thiên điện. Đặt long đình ở trửa.

Triều sứ trao chiếu-thư. Hoàng-thượng nhận, dơ lên chạm trán.

Triều sứ trao ngự thư. Hoàng thượng nhận, dơ lên chạm trán. Hoàng thượng làm lễ một lạy, ba cúi đầu tạ sứ, rồi làm lễ năm lạy ba cúi đầu tạ ân thiên tử. Các quan đều làm lễ như vậy. [16]

Lễ xong, các quan nhận ban đứng chực. Hoàng-thượng mở xem ngự bút (10). Có bốn chữ trung hiếu thủ bang (17)

Lại sai đem chiếu sách không chép lại (16a)

5 Lễ tiễn. Xong. Sứ ra phía tả. Hoàng thượng ra phía hữu.

Đi ra đến điện Cần Chánh. Hoàng thượng mời sứ ngồi lại. Sứ ngồi giao-kỷ quay về hướng tây. Hoàng thượng ngồi quay về phía đông. Mời sứ uống trà và ăn trầu. Triều sứ từ và mời Hoàng-thượng trở về. Hoàng thượng và sứ đứng dậy cùng làm lễ chào hai vái. Sứ đi ra. Hoàng thượng đứng ở chính điện. Triều sứ ra khỏi cửa Tam-môn, lên kiệu. Hoàng thượng trở về cung.

Sứ tiến ra, đến Lễ bộ. Các quan ~~phụng~~ sai mời vào thiết tiệc. Sứ từ.

Lúc ra khỏi cửa Nam, các tùy tùng đều lên ngựa. Theo đồ thì về công quán. Đồ thì không chép, nhưng có lễ

6. Yến. Vua có giản mời sứ ở lại Lễ bộ ăn yến. Sứ cảm ơn, nhưng về thẳng quán. Bèn đem bàn cỗ (20 mâm (14)) sang quán. Sứ có thư cảm ơn.

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

Tế tuất. Định và ngày 16, làm lễ tế tuất cả hai vua Huyền tôn và Gia-tôn. (ngày 17, 4 giờ sáng) Sứ lại đem đồ Thiên triều ban: 4 đế bạc nặng 200 lạng và 100 tấm quyến đựng trong bốn hòm (6)

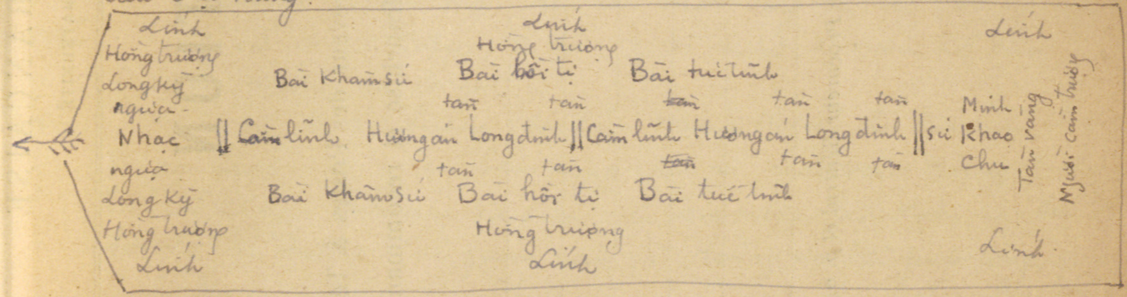
1 Cắt đặt và bài liệt. Sự cắt đặt người coi mọi việc và bài liệt cũng gần như ngày hôm trước. Nhưng vì ngày tang, nên quan binh đều mặc áo mão xanh. Long đình cũng không trướng. Không kết thái và không mở cờ ngũ sắc. Số lính chực các nơi cũng có thêm bớt. Như ở Kính thiên, hôm nay không qua đó, chỉ có 30 lính. Còn các nơi số không đổi. Chỉ có Triều-nguyên là nơi tế thì sân có 860 lính so với 760 hôm trước

2 Rước. Sáng ngày 16, Thượng lộc hầu và các quan, đem 2 long đình, 2 hương án, 12 tàn vàng, 200 hồng trượng và các lực sĩ cầm dù tiến sang sông, tới công quán. Các quan phụng sai, mặc triều phục đem 30 người và 21 ngựa để ba vị sứ chia nhau dùng.

Các sứ đều hỏi lại quan sứ Khao. Sai đem hai toà long đình đến công đường, đặt tế văn vào trong

Giờ Thìn (9 giờ sáng) ở quán tiến ~~qua~~ ra. Đều đỗ Ái mộ. Long đình và ~~bài~~ ~~cả~~ hương án đặt xuống thuyền Trạch nhất và Trạch tả. Sứ Khao ngồi thuyền Trạch hữu, sứ Minh ngồi thuyền Trạch-tiền, sứ Chu ngồi thuyền Trạch hậu.

Thuyền qua sông, ghé ở bến Chùa Móc, Đặt long đình lên đường. Các quan ra đón. Sứ bảo thôi. Bèn theo đồ thứ sau này tiến đến cửa Đại hưng.

3. Đón Cũng như hôm trước. Đến cửa Đại hưng. Sứ xuống ngựa, ~~lên kiệu~~ các tùy tùng ở lại. Chỉ ba vị Khâm sứ lên kiệu tiến vào Đông trường an. Dừng kiệu, bày kiệu, đều ngồi, quay mặt ra ngoài. Có quan chuyển tàn vào

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

ngày 14. Hoàng thượng sai hai viên tông thần và 1 viên cận thần tới Công quán. Lúc về, sai quan bộ Thuỷ theo đò thuỷ dân ở đường để rước các tế vật.

Giờ thân (4,5 giờ chiều) Khâm sứ sai thông sứ tới nhà Liêm thứ, truyền cho các quan ban Tiếp vào quán lĩnh đồ tế.

Hoàng thượng đội mũ đen, mặc bào đen, mang ô-tê dài, đi dây có rồng bằng đồng đen. Đi ra ngoài cửa Tam môn, có các quan hộ tùng. Hoàng thượng đứng ở Tiếp thọ

Các Khâm sứ xuống kiệu. Long đình đi trước. Khâm sứ theo sau tiến tới cửa Tam môn. Hoàng thượng tiếp. Sứ vào cửa giữa. Hoàng thượng vào cửa hữu. Tiến đến điện Triệu-nguyên, đặt long đình ở đường chính.

Lễ tế. Hoàng thượng làm lễ 5 lạy, 3 cúi đầu. Khâm sứ đứng bên tả. Xong lại tiến vào điện Thị-triệu. †

Khâm sứ sai người mang hai tế văn, đặt và phía tả hương án. Lấy tán vàng của Khâm sứ dựng trước án. Khâm sứ khao tới trước hương án. Một vị triều quan (quang tàu) bưng lò hương, hộp hương, trao cho Khâm sứ. Khâm sứ nâng chạm trán hai lần. Triều quan bưng để trước hương án. Vị triều quan lại ~~mang~~ lấy tiểu long bàn, đặt ba chén rượu vào rồi trao cho triều sứ. Triều sứ nâng chạm trán. Triều sứ quay ra.

Triều quan tiến lên trước hương án. Khâm sứ ra đứng bên tả. Triều quan tuyên đọc văn tế (13 và 17)

K.S [H.A.] HG
T.Q

Tế xong. Đều đốt văn tế

Hoàng thượng tới chỗ tế, làm lễ bốn lạy. Xong sang án bên tả, làm lễ năm lạy ba ~~vái~~ cúi đầu để tạ ơn (vua Thành), trong khi vua lạy, các quan đều theo lạy.

Khâm sứ nói đứng làm lễ một lạy ba vái (tạ ơn riêng sứ)

Triều. Lễ tế có 2 trâu, 2 dê, 2 vò rượu, 2 mâm đồ ăn. Đều do nội điện biện.

Tiễn. Khâm sứ đi ra đường bên tả. Hoàng thượng đi bên hữu. Triều sứ ra giữa sân. Hai bên cùng làm lễ hai vái. Hoàng thượng trở về cung. Khâm sứ ra khỏi cửa Tam môn, lên kiệu ra ~~Lai~~ Đi tới Lễ-bộ đường. Các quan văn võ Hoàng và Hà quận công, quan lại bộ hữu thị lang Nguyễn Viết Đường mời vào dự yến. Sứ thần về đến cửa Đại hưng, bèn đi kiệu trở về bến chùa Mộc.

Rước về theo đồ-thị sau này

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Long kỳ	Bài Khâm sai	Túc tĩnh		Cầm roi	Cầm Khoả sắt		Cầm đao, trượng	Nhạc, Cờ		Long kỳ
Nhạc	6 ngựa đi trước	1 Tán vàng	Kiệu sứ Khao	5 ngựa	Tán vàng	Kiệu sứ Chu	5 ngựa	Tán vàng	Kiệu sứ Minh	
Long kỳ	Bài Khâm sai	Túc tĩnh		Cầm roi	Cầm Khoả sắt		Cầm đao, trượng	Nhạc, Cờ		Long kỳ

Về đến đò, qua sông và rước về Công quán. Thưởng lộc hầu tiến vào quán Khâm sứ cảm ơn.

Yến. Trưa ấy, giờ mùi (2, 3 giờ trưa) Cầm lộc hầu đem 20 mâm cỗ, trâu rượi tới công quán, và có các quan bạn tiếp đưa vào Khoản đãi sứ.

…ệc giả ấn cũ. Như trên đã nói, một việc trong sứ mệnh lần này, là bạn ấn mới và đòi lại ấn cũ.

Ngày mồng 3 tháng tư năm ấy (Qui hợi 1683) trước lúc sứ tới, đã có tư-văn của Lễ-bộ nhà Thanh nói: ấn văn của nước nam, lâu năm thành mô-hồ. Sẽ đúc ấn mới để ban cấp. Nay phải đưa ấn cũ cho quan sách phong mang về".

Theo Thanh nhất thống chí (Việt sử Thông giám Cương mục XXXIV. 17a) thì ấn mới đúc là ấn có nướm hình lạc đà, bằng bạc thiếp vàng.

Ý chừng ấn cũ là của nhà Minh cấp cho. Đời Chân tôn Phúc Thái thứ 4 (1646), bên Trung hoa, quân Thanh đã đuổi vua Minh xuống Phúc châu (Phúc Kiến) rồi tới Kiến khánh (Quảng đông). Ta sai Nguyễn nhân chính 阮仁政 (người huyện Thanh trì, làng Kim lũ, đậu Tiến sĩ khoa Giáp tuất 1634.) sang cầu phong. Vua Minh phong Thần tôn (bấy giờ đã nhường ngôi cho Chân tôn) là An-nam quốc vương và cấp một quả ấn bằng bạc thiếp vàng. Nhà Thanh nay muốn thu ấn của Minh ban để cho ấn mới, để tỏ rằng ta bấy giờ thần phục vua Thanh.(1)

~~…~~ nhưng Vua ta ~~không giữ~~ muốn chiếm ~~xa~~ ấn cũ. Ngày 19, Hoàng thượng có giấy văn gửi Khâm sứ, nói rằng: "Tiên vương làm tôi

(1) Tuy trong lời vua ta xin sứ đừng thu ấn, có ý nói là "Tiên vương được ban ấn lúc sống, được trí mất lúc chết" nhưng Tiên vương đây có thể chỉ một vua trước: như Khang phải là Gia-tông.

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

thờ Thiên triều, một lòng giữ trung trinh, có nhiều công cán hiền, còn ghi trong lòng Đế. Từ vang được ban vương-ấn, đó là sự vinh lúc còn sống. ~~Nay~~ Đến lúc nghe tin cáo phó, lại ban tuất-điển, đó là sự vinh sau lúc mất. Nay tiếp được lời tư của Quí-bộ, bảo phải giả ấn cũ. Không ngờ, lúc sống thì cho, sau lúc mất thì lấy lại. Như thế, làm thế nào cho thoả lòng trung nghĩa con đời. Và tra Cựu-điển, không ~~thấy~~ lệ ban ấn mới thì trả ấn cũ. Xin nhờ Đại-nhân chuyển lời ~~phúc~~ cho bộ và ~~xin~~ ~~và~~ chước việc trả ấn cũ" (15)

đưa lên + tư 9

Ngày 16, sai Nguyễn danh Thục và Vũ duy Hài ~~giao~~ xin giữ trả ấn cũ (1) (18)

Ngày 22. Khâm sứ lại có thư giục trả lại ấn cũ để tiện việc đem về (12).

Duy sau không thấy chép, nhưng có lẽ ta ~~phải~~ bằng ~~giả~~ lòng giả ấn cũ

tiến mừng. Ngày 22, các triều sứ sai những viên tiến-lộ và quản-gia đem lễ mừng Hoàng thượng và Chúa [trùng ngày với lễ tế chúa. Lễ này đi ngày 8 tháng 10, tới đúng ngày 22] vậy có lẽ ngày lễ tiến mừng vào ngày khác

1: Cắt đặt công việc và bài luyện.

Hôm ngay cũng cắt những cơ đội chực ở nội thành và ở phủ chúa: ở Thành Điện Kính thiên, sân Kính thiên, sân Thị-triều (bản chép điện thị-triều) sân Đoan môn, sân Triều nguyên và Tam-môn nghĩa là ở Hoàng thành từ cửa Tam-môn trở vào. Ở phủ thì lính chực từ cửa Hanh trở vào: Phủ đường trung, phủ đường ngoại, sân Phủ đường trung, sân Phủ đường ngoại

Còn ở ngoài đường cái không có. Ở phủ, thì từ cửa Hanh ~~đến~~ cửa gác các môn và các đường ngang trong phủ đều có lính chực.

Các quan văn võ mặc triều phục, các viên hầu ở Điện hay ở Phủ đều mặc áo mũ xanh. Các quan ở phủ đều mặc áo đen, mũ sa đen.

Quân Hộ quản công chực từ Cống quán Gia quất đến bến đò Bồ mộ

(1) Bản chép có chữ 將東文繳得茴金Ep. Chữ 繳 có nghĩa là giao nạp nhưng không đi với chữ 得 sau. Có lẽ là chữ 邀 (yêu = xin)

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

. Cắt đội Thị-bồng, ba chiếc thuyền Hải đạo chực ở bến

Hà quận-công, Nguyễn công Thước và Giao mỹ hầu và 5 ngựa đưa từ bến đò đến Nội điện

Hoàng quận-công, Thưởng-lộc hầu và Lê sĩ Cẩn đưa từ bến đò đến Nội phủ.

2° Rước. Sáng ngày 22 (?), các quan Giao mỹ hầu và Thưởng lộc hầu đem binh mã tiến vào công quán. Các triều sứ hội tại quán sứ Minh Các Khâm sứ sai 11 viên cùng 23 người tùy tùng rước 2 hòm, 2 thống. Giờ Thìn (8.9) giờ) ra khỏi trạm, và tiến đến bến đò Ái-mộ. Xuống thuyền qua sông, ghé bến đò chùa Móc rồi chia làm hai bộ.

3° Lễ a, Hà quận-công tiếp một bộ gồm 5 viên tiến-lộ hoặc quản gia và 9 người tùy tùng, mang một hòm và một thống. Đưa về đến cửa Tam-môn. Chuyển tấu vào. Hoàng thượng ngự ở điện Thị-triều. Các sai quan đem phái bộ vào bái hạ và dâng giản-văn kê các vật tiến. Hoàng-thượng bảo nhận một cân nhân sâm, còn dư đưa trả lại. Lại sai mời phái bộ tới Trực điểm đường ban yến. Xong lại theo đò Thứ (?) tiễn về

b, Hoàng quận-công tiếp một bộ gồm 5 viên (1) tiến lộ hoặc quản gia và 14 người tùy-tùng mang một hòm và một thống. Đưa đến về đến cửa Nanh ở nội-phủ. Quan Thưởng lộc hầu mời phái bộ vào Chúa truyền miễn lạy. Phái bộ dâng giản kê các đồ biếu. Số ấy so với đồ biếu Hoàng thượng có phần hậu hơn. Chúa truyền lấy một cân nhân sâm và mười ~~đồ~~ sứ. Còn dư trả lại. Sai mời phái bộ vào Cử ng điếm ban yến. Xong, theo đò Thứ tiễn ~~sa~~ về.

4° Yến và tạ. Niêm lộc hầu đem ba cỗ sang đãi ba Khâm sứ, mỗi cỗ có: 1 đĩa thịt lợn, 1 bát bánh ít, 1 bát bánh lá và 1 bát xôi đậu.

Hoàng thượng lại ban 100 lạng thổ-ngân, 3 hốt bao-phong. Chúa ban 90 lạng thổ ngân, 3 hốt bao phong. Các sứ tù, Hoàng thượng và Chúa có giản xin dùng cỗ-từ

(1) Cả hai bộ có 10 quản gia và tiến lộ; chứ không phải 11 như trên kia nói

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

Tế chúa Trịnh Tộ. Trịnh Tộ sau khi làm chúa 25 năm, mất vào tháng tám năm nhâm tuất 1682. Việt sử thông giám Cương mục chép (XXXIV 166) rằng: "Bấy giờ chúa táng, Trịnh cần gửi quốc thư xin điếu. Minh đồ bèn lấy tư lệ mà điếu"

Thực ra, theo bài điếu văn, cả ba khâm sứ, lấy tư cách riêng, sai người tới tế. Ngày tế là ngày Kỷ mùi tháng mười, mà ngày mồng một tháng ấy là Mậu Tuất. Vậy đúng vào ngày 22 như bản chép.

Cắt đặt công việc. Và bài liệt. Tế ở Tự miếu và ngoại miếu. Ở ngoại miếu, án bàn đỏ đen; ở Tự miếu án bàn toàn trắng. Các quan giám, quân hầu, nhà nhạc, tàn quạt cũng vậy. Các quan văn võ và vương thân, vương tử đều vậy.

Quân đứng chực ở sân Phủ đường, ở Tự miếu, từ Các môn đến cửa Nam và đường ngoài thành phủ

Cắt công việc như sau:

~~Thân~~ Vương thân, vương tử tôn theo thứ tự tang mà đứng

Thái tể Liêm quận công, là con Chúa Tộ đọc cáo từ

Điều khiển chung từ Công quán đến Tự miếu: Thưởng lộc hầu, Thạch sơn nam và Khánh diễn tử

Qua sông: 5 thuyền đời thị bồng, Hải đạo mân về.

nghênh tiếp từ công quán đến bờ sông: Hồ quận công

nghênh tiếp từ bến đến Tự miếu: Hoàng và Hà quận công, Nguyễn công Thước và Hoàng xuân Chi. Ngựa 12 con

nghênh tiếp từ cửa Nam đến Tự miếu và tiếp yến: Nguyễn đăng Tuân, Lê hùng Xứng

Đáp lễ hai vái: Lê sĩ Cẩn

Rước. Sáng ngày 22, Thưởng lộc hầu điều đốc binh mã tới công quán Các triều sĩ họp tại quán sứ Khảo. Đem tới một hương án, một tán vàng và 30 hồng trướng (23). Các sứ sai đặt tế văn lên án. Sai 5 viên sai quan và 6 tùy nhân, lên ngựa. Giờ Thìn (8,9) ở trạm ra. Qua sông và tiến tới cửa Nam, dọc đường theo đó thứ sau này.

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

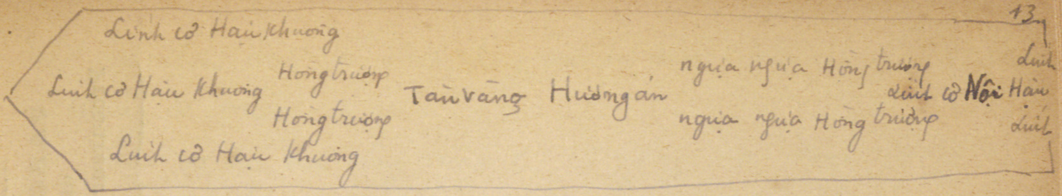
..

..

..

Hanoi, le.. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Lễ. Khi tới cửa Nanh chực lệnh. Lệnh truyền tới Tự miếu. Đặt hương-án, lấy tế văn để lên án thờ. Các quan xướng lễ và quan làm lễ tế đều tới chỗ đứng.

Năm Sai-quan (người Thanh) đứng hàng ngang trước án, làm lễ một lạy, ba cúi, rồi quì. Xướng dâng hương: Sai quan cầm hương, dở chạm trán, rồi trao cho triều-quan (quan ta) tiến tới trước án.

Xướng tế-tửu: một viên Sai quan tới chỗ lấy rượu, trở vào, quì, bưng dở chạm trán, trao cho triều quan dâng lên.

Xướng tuyên đọc tế văn: Liêm quận công đọc văn tế như sau (24).

Xướng phủ phục: Sai quan làm lễ một quì, ba cúi dần

Lễ xong, các sai quan đứng sang bên tả?. Vương thân và bách quan vào lạy.

Yến tạ. Lễ xong, sai mời Sai-quan vào ngồi ở Tả xuyên đường ở Bạ miếu. Có các quan Nguyễn đăng Tuân và Lê hưng Xung tiếp yến. Năm Sai quan ngồi 5 mâm, tùy tùng ngồi hai mâm và các quan tiếp một mâm.

Rượu chè xong, chúa ban cho mỗi sai quan 10 lượng Ngân tử và mỗi người tùy tùng 5 quan tiền sứ. Sai Thưởng lộc hầu sai người đưa lễ về Trạm

Thưởng lộc hầu tiễn sai quan ra khỏi cửa Nanh. Sai quan lên ngựa và theo đồ thứ cũ mà về

Chúa có giản cảm tạ.

Thưởng ở công quán

Các sứ tới công quán Gia quất ngày 9 tháng 10, đến 15, 16.

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

mới bắt đầu làm lễ Sách phong và Tứ mát. Rồi lại đến ngày 24 tháng 10 mới ra về.

Các vị sứ và tùy tùng ở 15 ngày bên cạnh Thăng long. Sách này có cho ta biết ~~một~~ ít nhiều sự ăn ở hằng ngày và sách Lịch triều hiến chương còn chép rõ về sự ăn ở theo lệ.

nhà cửa. Công quán Gia quất cách bến đò tầm. Sách LTHC không tả rõ nhà cửa. Nhưng theo chỗ chép về các trạm khác ở Kinh bắc (xem sau) thì ít ra cũng có 4 nhà gỗ năm gian hai hồi, lợp ngói để các sứ ở, 8 nhà tranh 5 gian hai hồi để các tùy tùng ở. Đó là chưa kể nhà bếp nhà canh.

Đồ dùng. Theo LTHC, thì các sứ và Tiền lộ như sau (Không biết đây là cấp hằng ngày hay khác?)

	Sứ	Tiền lộ		Sứ	Tiền lộ
Chõng sơn, rạ tre	1	1	Ông nhổ	1	1
Phản sơn	1	1	Dầu (đĩa, bấc)	2	1
Chõng tre nhỏ nằm	1	2	Cây đèn sơn	1	
Chiếu nhỏ sợi { miền đỏ	1		Cây đèn gỗ	10	4
miền đen	2	4	Giấy	200 tờ	
Màn	1	1	Bút	20	
Ghế giao ỷ	1	1	Mực	20	
Đẳng sơn, quản	đỏ 1	đen 1	Nồi đồng	3	2
Ghế đen gỗ sơn	1	1	Chảo đồng	3 (to, vừa, nhỏ)	2
Mâm sơn vừa	2	có lồng 1	Chum to (nắp, giống) 大甕	2	2
" nhỏ	2	1	Hũ (giống) 罋	4	2
Bát trắng	30	20	Liễn trắng 盃	2	1
Đĩa trắng	50	30	Môi	2	2
Bát sứ bịt bạc	6	3	Thùng (thừa, đáy)	2	2
Đĩa sứ bịt bạc	20	8	Dao đẵn củi	1	1
Đũa ngà, ống xà cừ	4 đ.	mun ống sơn 3	Dao thái thịt	1	1
Chén bạc	1 bộ	1	Búa	1	2
Hồ rượu bạc	1	gỗ sơn 1	Thớt 木杬	2	2
Chậu rửa mặt { thau	1	1			
gỗ sơn đỏ	1				
Thìa	2	2			

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

....

....

....

....

....

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

. Phan huy Chú, chép điều trên này, có nói rằng: "xét các nghi vật khoản đãi Bắc-sứ. Từ Trung hưng về sau, đã thành lệ, trải các triều đều theo. Chưa từng có chỗ thêm bớt..."

Có lẽ bản này, cũng theo lệ đó.

Sách T.T.K.S. này có chép (4) rằng: ngày 12 tháng 10 – ba hôm sau khi sứ tới Gia quất, quan phụng sai đem các đồ bạc nộp để Khâm sứ dùng. Nhưng Khâm sứ cố từ, nói rằng chưa giao ấn tín cho vua ta, nên chưa nhận."

Cung đốn. Các tuỳ nhân cũng được cấp đồ dùng, nhưng đồ thường mà thôi chứ không có đồ bạc, đồ sứ, đồ sơn đỏ.

Cung đốn. Cũng theo Phan huy chú chép thì cung đốn ngày thường ở công quán như sau

	Mỗi Sứ	Tuỳ nhân c. sứ	Triển lộ	Tuỳ nhân c. T. L
Gạo trắng	20 bát	250	15	3.2
Lợn	1 con	1	1	1
Dê	1 con	1	1	
Gà, vịt		40	4	6
Cá khô	10		8	
Cá tươi			5	
Trứng	30 quả	200	20	10
Đậu xanh	4 bát		5	
Vừng	1 bát		1	
Rượu	1 vò	4	2	1
Dấm		2 chĩnh		1
Muối	1 rổ	2	1	1
Nước mắm		2 chĩnh		
Tiêu	2 lượng		1	
Rau, gừng, hành, hẹ...	1 rổ	mỗi thứ 2 rổ	1 rổ	mỗi thứ 1 rổ
Cau	1 rổ		1	
Trầu	1 rổ		1	
Củi	3 gánh	30	2	3
Vôi	1 bình		1	
Than				

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

. Cung đốn như trên cũng là theo lệ thường từ sau Trung hưng

Về việc ăn uống, sách TTKS này có chép lại một vài điều:

Ngày mồng 10, Khâm sứ sai thông sự xin mật, kê, đậu lúa nếp và vừng (4)

Ngày 12, buổi sáng, giờ thìn, hai bộ Khâm sai thông sự đem niêm văn xin thêm suất ăn: mỗi bộ 30 người và đòi lúa vừng, mật trắng và than gỗ (4)

Yến tiệc, Khoản đãi, thù tiếp. Theo Phan huy Chú, thì về tiếp yến, hai ngày một lần. Mỗi lần 30 mâm. Đồ ăn thì do ngự ban.

Trong việc sứ này, thì yến tiệc luôn.

Kể ngày sau ~~ngày mới đến~~, tức mồng 10, buổi trưa có nhã nhạc. Đêm cũng có nhạc. Lại bắn súng, ba khẩu bắn mỗi khẩu ba lần

Ngày tới quán là ngày 9, vua sai các quan tới tiếp yến có Uông nhuệ, Nguyễn đăng Tuân, Nguyễn trang dung, Lê hưng xứng từ Thọ xương về. Có Nguyễn đăng Long, Nguyễn công Thước, Nguyễn danh Nho và Nguyễn công Nho từ Lục cờ về. Có bốn vị bạn tiếp Nguyễn công Vong, Lê Hi, Nguyễn đình Côn, Hoàng công Trí. Chúa còn sai thêm hai vị đại thần Nguyễn danh Thục và Vũ duy Hai sang tiếp yến

Lúc tiếp yến, các quan ta làm lễ ba quì, chín cúi đầu

Ngày 12, giờ tị (10, 11 giờ), quan Phụng sai lại đem 30 mâm, ban mỗi vị 10 mâm và một vò rượu. Sứ cho thông sự ra xem cỗ bàn rồi nói: xin từ vì chưa làm xong công việc "phụng ~~Hoàng~~ thượng này, chiếu mới nhận (5). Hôm ấy Sứ lại biếu bốn quan bạn-tống sáu tấm vóc, cho thông sự 3 lượng bạc, cho lính khiêng 6 lượng và cho lính canh giữ thủ 4 cỗ bàn.

Ngày 15, 16 sau khi làm lễ sách phong và tế mát đều có yến như trên đã kể

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Ngày 21, lại có yến. Sai ~~Lê Hi~~ Hương giang nam và Nguyễn nghĩa hầu và tế chúa tiếp yến.

Ngày 22. Sau khi làm lễ tiến mừng, lại đưa cỗ mời sứ.
Ngày 23. Lại có yến (27)

Nhưng cỗ mâm tiệc thế nào? Không thấy chép rõ. Duy chỉ có ngày 22, có chép rõ ràng (21): 1 đĩa thịt lợn, 1 bát bánh ít, 1 bát bánh lá, 1 bát xôi đậu. Đó ý chừng một cỗ biếu sau khi tế mà thôi, chứ không phải cỗ yến.

Việc vặt. (Xét thấy rằng) ngoài những khi làm các lễ, các sứ ở trong Công quán, đi lại với nhau và thỉnh thoảng tiếp những quan ta ban tiếp hay các vị được sai sang tiếp sứ.

Trong phái bộ lần này chỉ có phó sứ Chu xán là tay văn học. Nên ít có thơ xướng họa. Nhưng các quan ta được gần sứ cũng không bỏ nhịp trổ tài ra làm thơ tán tụng.

Như Nguyễn đăng Tuân có hai bài mừng chu sứ (số 1. [37]) Đồng nho. (số 2) Vũ duy Khuông (3) cũng bắt chước. Trong N.đ. Tuân muốn Chu họa thơ mình, nhưng không thấy họa, hay có họa mà sách TTKS không chép ~~chăng~~.

Ngày 23. Khâm sứ có hỏi 19 điều về nước ta: như cương vực, sơn xuyên, nhân vật, học chính, thi cử, quan chức, tục lễ, tiền tệ, sản vật. Uông nhuệ và Nguyễn đăng long có trả lời qua loa (27)

Còn các người tùy tùng hình như cũng không được tự do đi lại. Các phố xá cũng phải đóng cửa không để họ tới.

Chỉ có hôm 19/10 quan Lưu-thủ Lạngsơn ra yết thị mở phố để bán các vật: Hàng (44) Hàng quạt, Hàng giầy, hàng mâm, Hàng vải trắng, Hàng lành, Hàng bút, Hàng hoa quả, Hàng lụa, Hàng kiếm, Hàng mực, Hàng dao, Hàng vóc, Hàng dù. [15]

Không biết các phố này ở đâu. Ở Lạngsơn chăng? bây giờ phái bộ còn ở Thăng long. Ở Thănglong chăng? Sao lại quan Lưu thủ Lạngsơn ra lệnh. Hay là quan Lưu thủ Lạngsơn phải theo sứ bộ về ở Côngquán (trong sách TTKS nói đến quan Lưu thủ luôn) và coi việc canh phòng, đi lại cho sứ bộ.

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

qui-tân. Lễ qui-tân là lễ biếu các người trong sứ bộ lúc ra về. Lễ gồm có bạc, vải và đồ vật. Tùy theo chức cao thấp trong phái bộ mà định.

Phan huy Chú chép ở Sau Trung hưng, lễ định như sau nầy

	Chánh sứ	Phó sứ	Mang sắc, dụ	Hộ tống	Nội lí mang sắc	Lễ sinh	Thông sự	Tổng quan Đường .. (y sinh)	Gia đinh	Bếp	Hầu Phu Kiệu	Chạy Việc
Ngân tử	430 L	400	80	80	10	30	6	6	4	3	3	3
Sinh quyên	26 t	26	5	5	3	2	2	2	2	2	2	
Lãng la [illegible] xanh	1 đ	1										
Vải đen	4 t	4	2	2	2	1	1	1	2	1	1	
Vũ giả 羽[illegible]	4	1										

Bên lễ qui-tân, chúa còn lệ "lãnh tặng". Phan huy Chú nói: Lãnh tặng là lễ của Súy phủ. Ý như thêm số tặng cho nhiều để làm tặng vẽ. Nhưng người Bắc chưa từng lấy cả hai lễ.

Chánh Phó sứ: ngân tử 100 L; bình bạc 1, bát bạc 1, bồn bạc 1, chén bạc 1
Thương dài mạ vàng 3; Viết mạ vàng 1, gươm mạ vàng 2, thương ngắn mạ vàng 2, lãng la đỏ 1 đoạn
Vũ giả 10; vải tăng đay 4, vóc 4, Vải đen 2, sinh quyên 6
Quạt ngà 1; quạt đồi mồi 1, quạt sừng hoa 1, quạt bạch đàn 1, quạt sừng 10
Mâm gấm vàng (lồng và đãng) 1, Long bàn (và lồng) 1
Đồ [illegible] tay đầu có vẽ 3, Đồ nhọn đầu nạm vàng 1
Đồ tay đầu nạm vàng 1, Đồ nhọn đầu vẽ 3

Mang sắc Hộ tống: ngân tử 40 L Vũ giả 1, La tụ (vải) 2, sinh quyên 2
Đồ tay đầu có vẽ 2

Chuyến nầy, lễ qui-tân sẽ gây ra nhiều chuyện lôi thôi, vì các sứ muốn đòi nhiều. Cãi đi cãi lại nhiều lần. Mỗi lần ta tăng cho, nhưng sứ không nhận. Đến lúc ra khỏi cửa quan, mới để một viên lại nhận.

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

...

...

...

...

...

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

chuyện này, lễ quĩ tân đã gây ra nhiều việc bất hoà ở giữa ta và sứ bộ. Bên ta thì bắt đầu đưa ít quá, nên sứ đòi không chịu lấy và bỏ về, ta xin tăng nhưng không làm bằng lòng sứ. Cứ trạm này qua trạm khác, ta mang lễ vật theo sứ. Đến lúc tới cửa Quan, ta phải tăng lễ thành mỗi vị sứ được 500 lạng ngân tử. Thế mà sứ không nghe vì ta đã bớt lễ của dưới để thêm ở trên. Cuối cùng các sứ bỏ về, để mặt mình y ~~Chu~~ Minh xạn ở lại yêu sách cho được nguyên số đòi lúc ở Kinh mới thôi.

Chi tiết việc ấy như sau

Hôm 24, Hoàng thượng ban cho các sứ, mỗi vị 140 lượng bạc và các đồ thường, vệt, kiếm. Cho các binh sai quan hộ tòng mỗi viên 60 lạng và các vật, cho các viên mang cáo, mang dụ mỗi viên 30 lạng và các vật. Sứ không bằng lòng. Đều nhận 8 đồ vật rồi còn dư trả lại. Sứ Minh dán đến nỗi phê cả vào giấy của ta đưa ba chữ: Thủ bất hạng" chứ không viết giấy trả lời theo lệ. Ta xin thêm bạc 120 lạng và biếu thêm 3 đoạn hương đàla và 3 cái đồng giả. Sứ không nghe. Ta lại thêm. Sứ không nhưng không bằng lòng, còn đòi thúc phu mã ra về.

Chưa sai Nguyễn công Vọng và Lê Hi theo hai để sứ nhận. Còn đồ vật thì giao cho Trần thư Kinh bác tải theo.

Ngày 25, quan phụng sai nạp thêm mỗi phần 17 hốt. 4 khúc 2 đoạn [29]. Sứ không thuận cho người sứ và các quan ta.

Ngày 26, ta có giấy gửi cho Vũ-viện Quảng Tây phàn nàn rằng "để tiếp tân há lại không có ý làm to. Chỉ vì ba vị ủy-sai (Vương, Lý, Trương (1) chỉ tham của, đòi lấy số bạc 5.544 lượng; chuyên dùng vũ lực, lăng nhục ủy-viên, chém sĩ tốt bị thương, cướp lấy khí giới. Trong số đó, có rừng họ Vương là tham khốc không sao ngăn được, sách hoạch quá mức, đòi số bạc rất lớn."

(1) Không dám kiện cai sứ

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

Ngày ấy, Khâm sứ ở Trạm Lũ cời, quan phụng sai đưa lễ quĩ tặng như sau này

.	Sứ	Gian khâm	Bồ bình Sai quan	Mang cao	Kỳ, Tân quan bình	Lễ sinh	Tả giang Sai quan	Thông sự	Kiệu... Phu	Tuỳ dịch
Bạc	360	3	100	80	4	10	5	5	3	2
Sinh quyên	x	x	x	x	x	x	x	X	x	
Vải đen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Đa la xanh	x									
Đồng già	x									
Số người	3	64	3	2	32	2	2	3	90	29
Σ 2 233	1080	192	300	160	128	20	10	15	270	58

Các quan bạn tiếp bày đồ quĩ-tặng và các vật tặng riêng ở trạm Lũ cời. Khâm sứ biếu các quan một ít đồ vật nhưng không nhận lễ.

Ngày 28, ở Thọ xương, các quan bạn tiếp xin nhận lễ. Sứ không chịu. Các ông trở về còn lễ giao đưa lên Nam quan.

Ngày mồng 3 tháng 11, ở Lạng sơn, các quan hộ tống lại xin nhận lễ cho. Sứ hỏi đã có tin ở Kinh lên thêm lễ vật thế nào không. Các quan ta nói chưa và xin ở lại một ngày để đợi tin.

Hôm sau, vì thấy sứ giận, nên các quan hộ tống đem biếu bởi gươm vàng. Sứ Minh bảo đem bán hay đổi mới nhận.

Ngày mồng 5, Sứ ở trạm Pha luy. Đã tiếp công văn ở Kinh lên tặng lễ cho các sứ, mỗi vị thành được 500 lượng, nhưng lại có bớt phần của các người khác. Tuy lúc ở Kinh đã có giản đòi mỗi vị 550 lượng (32). Nhưng ý cũng bằng lòng. Nhưng vì thấy bớt dưới thêm trên, nên nhất định không nhận.

Sứ Minh gọi bạn ~~quan~~ tiếp quan mà mắng rằng: " Giản sao điên đảo, bớt của đầy tớ cho thầy. Công nó khó nhọc." ~~Phủng thu những~~ lễ đầy tớ, lễ quan ấy thì ~~đính lại bạc ra~~

Thế rồi chiếu theo giản mà thu lấy các phần dưới. Còn phần ba vị và quản gia thì không chịu lấy và đòi thu ~~theo~~ giản ngay ở Kinh"! Các quan ~~khâm~~ lại phải lễ riêng sứ Minh 2 chiếc kiếm, 2 chiếc viết và 2 chiếc đồng.

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Ngày mồng 6, Chánh sứ Minh và Khao về qua cửa Quan. Phó sứ Chu ở lại, gọi cai quản ta thương nghị. Ông bảo rằng "Lễ ấy đã bác. Không được giảm dưới thêm trên. Hiện bây giờ là trái". Lại nói: Cho phép triều quan ~~bảo~~ làm đơn kê lễ vật y như trong Quản giao cho ngày ở Kinh. Lễ vật ấy phải đem vào cửa quan để các vị cùng đồng nhận".

Xong sứ Chu cũng đi. Cuối cùng ta phải tuân theo. Và nộp cho mỗi vị 550 lượng. Các vị có giản cảm ơn

Lúc tới quan, lại gặp ~~mấy~~ bốn quan hỏi lại đòi sứ: tham tướng, ~~đốc bị~~ Bá giang đạo, Thái bình phủ và đốc bị hai phủ và đốc bị Longchau đòi tiền khai quan, tống nghinh hay chỉ kiến. Các quan ấy đòi mọi người 20 lạng (theo lệ cũ). Các quan phụng sai thấy không có dự bị sổ tiền ấy, nên lấy vào sổ tiền lãnh tặng chưa dùng đến và biếu mỗi người 10 lạng. Chúng không nghe. Các quan phụng sai lên voi về Đồng đăng, chúng sai người theo đòi. Ta cho nó 40 lạng và thêm 13 lạng cho thông sự để trả lễ khai quan. Chúng còn cướp nhà quan Tham đốc Nui bxá hầu đóng ở Đồng đăng mới chịu về.

Lộ trình lúc về

Sau khi làm lễ sách phong và tứ tuất, Khâm sứ đã vời quân, ngày 17, nói rằng: "Đại lễ xong rồi, ngày 25 tháng này sẽ hồi triều phục mệnh. Nhờ bảo nha-môn thi hành" Khâm sứ lại gửi bài Phục mệnh về cho Tư minh phủ để soạn sửa phu ngựa đón ở Nam-quan ngày mồng 3 tháng 11

Ngày 25, Khâm sứ soạn sửa để ngày sau về. ~~Các vị đem các vật tặng riêng~~ Nhưng vừa có lễ qui tân đệ tới. Các sứ thấy lễ ít, phát giận. Cho nên, giờ mùi (2,3 giờ chiều) ~~đọc~~ hôm ấy, đốc thúc lên đường. ~~Đi~~ đến trạm Lữ côi lúc giờ thân (4,5 giờ).

Trạm Lữ côi không có công quán (LTHC). Dùng đình dân làm quán. Tùy dịch nghỉ trong dân. Vì vậy mới xảy ra một chuyện mất trộm mà sách TTKS còn chép. Viên Thông sự người Thanh, tên Lê phương Minh, ngủ ở nhà dân tại xã Yên-

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

REPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

thượng, canh trạm Lư côi, đêm bị kẻ trộm lấy mất (đoạn) quyển và tiền. Chủ nhà bị bắt giải theo Quan Trấn thủ ~~Bắc~~ Kinh bắc bắt đền 20 quan tiền sứ.

Ngày 26, nghỉ lại ở Lư côi, ý chừng để đợi lễ qui tân. Như trên đã nói, ta tặng lễ vật rồi sai Thượng lộc hầu cùng bồi văn quan ban tiếp tới trình. Khâm sứ mời Thượng lộc hầu vào quán, trao giản văn cùng biếu ba thùng đồ sứ, tặng riêng Thượng lộc hầu một tấm sa, một tấm vóc đỏ và mỗi quan Ban tiếp một tấm vải thưa. Thượng lộc hầu về Kinh tiếp nạp. Hoàng thượng trả lại các lễ vật.

[illegible] ngày 26

Sáng ngày 27 ra đi, Giờ mùi (2.3 giờ chiều) tới trạm Thị cầu.

Sáng ngày 28, qua sông ~~Thị~~ Cầu, đã có năm thuyền Nội sai hộ tống. Giờ mùi (2.3 giờ chiều) tới trạm Thọ xương. Các quan ban tiếp. Nguyễn công Vọng, Lê Hi, Nguyễn đình Côi và Hoàng ~~đình~~ (văn) Bí xin sứ nhận lễ, sứ từ. Các ông trở về Kinh. Chỉ để bồi quan hộ tống theo: Trịnh Thục, Trần lương quí, Nguyễn trạc Dung, nguyễn công nho

Sáng ngày 29 qua sông Thương, có thuyền nội sai đón. Giờ mùi tới trạm ~~Trên lễ~~ Đinh Cầu

Sáng ngày 30, đi. Đến giờ mùi, tới trạm Trên lễ là đến địa đầu Lạng Sơn

Sáng mồng 1 tháng 11, khởi hành. Giờ Thân (4.5 giờ chiều) đến trạm Chi lăng

Sáng mồng 2, qua ải Chi lăng. Giờ Thân đến trạm Nhân lý

Sáng mồng 3, đi. Giờ Thân đến thành Lạng sơn. Vì muốn đợi chỉ triều đình tặng thêm lễ qui tân, nên các quan ban tống xin sứ ở lại đây một ngày.

Trong ngày nghỉ, sai quan biếu sứ Minh 4 cây kiếm - Sứ biếu lại Trịnh Thục và Trần lương Quí hai tấm đoạn và hai tấm vóc

Sáng ngày mồng 5, ra đi. Giờ ngọ đến trạm Pha luỹ dưới gần ải quan

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

....

....

....

....

....

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

ngày mồng 6, sứ Minh về trước. Giờ Tị (10, 11 giờ sáng) sứ Khao về. Còn sứ Chu ở lại bàn việc lễ quí-tân mới về sau.

Sáng hôm mồng 7, các quan bạn đồng trở về Lạng sơn, lưu lại đó hai ngày. Viết khải gửi về triều. Bài khải bằng chữ nôm có lẽ vì các quan võ trình thuộc và Trần lương Quí đọc cho viết. Khải kể chuyện sứ sách hoạch lễ rất rõ ràng. Thực là một tài liệu rất quí về sử và nhất là về văn học nước ta.

Văn chương.

Trong cuộc Nam sứ này, nhà Thanh không chọn những tay văn nhân. Các chánh sứ là những người, tuy chức tước cao nhưng không phải tay khoa cử. Có lẽ cũng vì đó, mới có những cử chỉ khó coi, như đã kể trên.

Một mình Chu xán, phó sứ Tư-tuất là tay khoa mục. Các quan ta cũng đã tỏ ra trọng Chu hơn cả. Cho nên các ông Nguyễn đăng Tuân [[1]], Đông nho [[2]], Vũ duy Khuông [[3]] đã có thư mừng. Nguyễn hiệu Di hiên [[5]]. Vũ duy Khuông [[6]]. Nguyễn công Nho [[12]] có thư tiễn.

Chu xán có thư lưu biệt Nguyễn Di-hiên, Vũ bá Khuông, Đông nho và Trần Nhuận phủ Thọ [[47]] và Nguyễn trác Dụng, Nguyễn công Nho [[14]].

Chu xán lại đưa cho xem các bài thơ về đạo lý ông đã làm, đã [[4, 7, 8]]. Các quan ta họa lại. Có bài của Nguyễn Di hiên [[5]]. Vũ duy Khuông [[6]] Đông Nho [[10]] Nguyễn công nho [[13]].

Chu xán lúc đi và lúc về qua Quỷ môn quan đều có thơ vịnh [[15, 16]] và Chu cho rằng tên Quỷ môn quan là xấu nên đổi ra Úy thiên quan để tỏ ý ta hiếu thuận.

Nhưng cái nhà khoa bảng ấy văn chương chỉ sáo chữ chẳng có gì đặc sắc nên thơ.

Duy chỉ có một gã quản gia, cháu Chu xán, tên là Lư anh nhân đã gửi tặng Nguyễn Đông nho, mười bài tứ tuyệt, thật đã là người thi nhân cao hơn cả. Mười bài ấy đã

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

...

...

...

...

...

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

đường đi từ Lạng đến Thăng long và ghi chép sự nhận thấy dọc đường. Tuy vắn tắt ~~nhưng~~ cũng đủ ghi lại cho ta một vài sự thực thời bấy giờ

Y ~~g~~ làm quen Nguyễn công nho, khi ông ban tống sứ bộ về. Theo bài ~~thơ~~ tặng thì quen ở trạm ~~Dịch Cần~~ ~~Đồng~~ Đến Đồng đăng, y tặng một chiếc quạt ~~đề~~ có bài thơ tặng

Thơ tặng quạt. [16]

Dừng ngựa tra sơn* dạo bước chơi
Gặp người tài-điệu khác hơn người
Dương-xuân tuyệt tặng phun phun rụng
Lãng-uyển hoa quỳnh cánh cánh rơi
Đồng đạo góc trời mà thước tấc
Kỳ duyên một buổi lọ muôn đời
Chỉ hiềm thẳng thớt không gì tặng:
Quạt giấy hoa mai ~~gửi~~ trên ngọn đời.

*棗 sơn tức Doanh Cần

Y có thư kèm theo lời rằng:
" Trọng tiếng ngài đã lâu. Chưa có nhịp hầu chuyện. Run rủi lúc dừng xe, may được ~~thăng hầu chuyện tiếp~~ giao tiếp mặt. Tức thì được ngài ban thơ, lời lời châu ngọc. Chính muốn cầm tay nhau mà nói chuyện ~~kỹ~~ thân mật để bỏ lòng ao ước thầm mấy lâu. Nhưng vì bạn tôi tìm gọi, nên vừa gặp nhau lại lìa nhau. Càng khiến lòng thổn thức. Nay quyến luyến đến phong thần người, ~~thấy~~ rất mừng tương hợp. Gắng thành một bài luật, ~~viết~~ đề vào quạt xin tặng. Lại xin đem 10 bài tứ tuyệt về việc đi ~~sang~~ sứ, góp nhặt ròng cười? Để ngài xem chữa cho, ấy rất là may."

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Du 191

Le Ministère Public

CONTRE

MATIÈRE

Frais de justice.
Timbre........
Enregistrement.

Total...

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

TRIBUNAL DE

EXTRAIT DE JUGEMENT

Par jugement définitif rendu le

par le Tribunal jugeant en

matière

L nommé

Du 191

Le Ministère Public

CONTRE

MATIÈRE

Frais de justice.

Timbre........

Enregistrement.

Total...

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

TRIBUNAL DE

EXTRAIT DE JUGEMENT

Par jugement définitif rendu le ..

par le Tribunal .. jugeant en

matière ..

L nommé ..

ngự dọc đường. Theo Đ.T.H.C (Phan huy Chú), thì các công quán dọc đường như sau này:

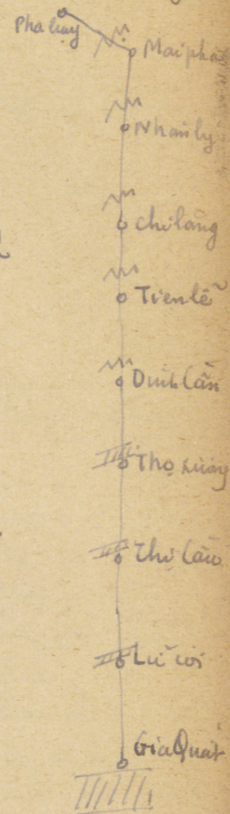
A. Bốn trạm ở Lạngsơn: Pha lụy, Maipha (Thanh Đoàn), Nhân lý Chi lăng: Mỗi trạm chia ra hai khu; có

Trước: 3. nhà 5 gian, 2 hồi

Cửa Sau 1 nhà 3 gian.

1. trường ngựa 3 gian

Rào kín chung quanh

B. Hai trạm đầu ở Kinh Bắc: Tiên lê. Cần dinh

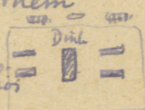
Trước { 4 nhà gỗ 5 gian 2 hồi
8 nhà tranh 5 gian 2 hồi

Cửa Sau 4 nhà 3 gian

ngoài cửa 2 nhà canh 3 gian

Rào kín chung quanh (một tầng thưa, một tầng kín

C. Ba trạm sau ở Kinh Bắc: Thọ xương. Thị cầu. Lữ cối
Dung đình lang, và có thêm

THỌ XƯƠNG: thêm

4 nhà tranh 7 gian, 2 hồi

ngoài 2 điếm 3 gian.

THỊ CẦU thêm

2 nhà gỗ 5 gian 2 hồi

6 nhà tranh 5 gian 2 hồi

Cửa sau 2 nhà — 3 gian

ngoài 2 điếm 3 gian.

Rào thưa và kín chung quanh

Lữ cối thêm

4 ~~gian~~ nhà tranh 7 gian 2 hồi

2 nhà 5 gian 2 hồi

2 trường ngựa 3 gian

ngoài cửa 2 điếm 3 gian.

D Trạm Gia quất (không thấy chép).

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Đồ dùng và ~~ứng~~ đón. Lúc sứ vào cửa quan, các sai quan phải có lễ xi kiến, bày các vật trâu bò và rượu. Đến trạm Thọ xương, các triều quan lên đón lại có một lễ xi kiến thứ hai. Các lễ vật như sau (theo LTHC)

xi kiến

Trạm	Trâu	Bò	Dê	Lợn	Ngan	Gà vịt	Bồ câu	Trứng	Cá	Rượu
Pha luỹ	1	„	3	2	5	10+10	12	„	„	1 vò
Thọ xương	2	2	4	4	12	40+40	„	500	60	20

Trạm	Dứa	chuối	Trầu	cau
Thọ xương	20	1.000	10 rổ	10 rổ

8° Các trạm dọc đường, có sẵn đồ dùng như sau

Đồ dùng

Các Trạm Triều Lễ, Thọ xương, Thị cầu, Lư cơi, Dinh Cầu

	Sứ và tùy nhân	Tiền lộ Tùy nhân
Chõng sơn (ra tre)	đỏ 1	đen 1
chõng gỗ	8	
chiếu nhỏ sợi	4	6
Chõng tre	30	5
chiếu thường	40	
Mâm sơn ~~đỏ~~ rửa	1	2
Mâm „ đỏ	20	2
Đĩa sứ	12	10
Bát sứ	6	5
Chén sứ	20	2
Bát trắng	120	60
Đĩa trắng	200	30
Đũa	100	30
Chén trắng	60	10
Bồn trắng	4	2
Đế đèn	10	4
Đế sáp	2	
Nồi đồng	20	2
Chảo đồng	20	2
Hũ	12	4
chum	1	

	Sứ và tùy nhân	Tiền lộ Tùy nhân
Mời	4	2
Rổ dây ~~Thùng~~	20	3
Rổ thưa	20	3
Dao củi	10	1
Dao thái thịt	10	1
Thớt	10	1

Các Trạm Lạng sơn

	Tất cả
Giường	12
Ghế ngồi	4
Đẳng	4
Chõng tre	40
Chiếu	40
Chậu rửa	16
Đèn (để đọc..	40
Nến	20 cân
Mâm lớn	20
Mâm chè	20
Nồi đồng lớn	40
Nồi đồng ~~nhỡ~~	40
~~Bát~~ lớn ~~bắt~~	200
Đĩa	200
Chén trà	200
Chén rượu	200
Đũa	400 đ.
Than gỗ	4 gánh
Dầu	đủ dùng

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

cung đốn. Theo sách TTKS thì sự cung đốn ở các trạm là do quan địa phương.

LTHC chép rõ như sau:

	Các trạm Bắc Ninh trở Gia Quất				Các trạm Lạng Sơn
	Sứ (ch., phó)	Tùy nhân	Tiền lộ	Tùy nhân	~~Chung~~
Gạo	trắng 12 bát	180 cân	10 bát	30 bát	700 cân
Lợn	1	2	1	1	4
Thịt lợn					300 cân
Ngan					4
Gà Vịt	2+2	10+10	1+1	2+2	29+29
Cá tươi	5		5		
Trứng	30		20		200
Rượu	1 vò	4	1	1	8
Dấm	1 chĩnh		1 ch.		20 cân
Tương		1 chĩnh		1	
Muối	1 rổ		1		20 cân
Nước mắm	1 chĩnh		2		
Tiêu	2 cân		1 lượng		
Rau gừng	1 rổ	Mỗi thứ	1	mỗi thứ	10 cân
hành hẹ		2		1	20 cân
Cau	1 buồng		1 rổ		
Trầu	1 rổ		1 rổ		
Vôi	1 bình		1 bình		
Củi	15 gánh		8 gánh		40 gánh
Than gỗ	2 rổ		1 rổ		
Dầu	2 chĩnh		1 ch.		20 cân
Trà					30 cân
Cỏ ngựa					40 gánh
Thóc ngựa					100 cân

Trong các con số trên chắc có chỗ bản sao chép nhầm hay sót

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

Du 191

Le Ministère Public

CONTRE

MATIÈRE

Frais de justice.
Timbre.......
Enregistrement.

Total...

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

TRIBUNAL DE

EXTRAIT DE JUGEMENT

Par jugement définitif rendu le ..

par le Tribunal .. jugeant en

matière ..

L nommé ..

..

..

..

..

..

..

aux dépens liquidés à ..

pour ..

..

et par application d article ..

..

..

Coût : 25 centimes

La contrainte par corps a été fixée au pour le recouvrement de l'amende et des dépens.

Pour extrait conforme délivré à M. le Receveur de l'enregistrement.

.... le

Le Greffier,

Vu :

Le

Total...

Thiên triều Khâm sứ sách phong tứ tuất nhị bộ lược biên

Bản viết cũ ở ĐPBC (A2940). Khổ 27,9cm x 15cm,5
52 tờ. Viết hàng tám. Mỗi hàng 22 chữ thường, trừ chỗ có đài hay chép thơ. Lại có nhiều nơi, viết chữ nhỏ, mỗi hàng thành hai. Trong bản dịch sau này sẽ có dấu [....] làm hiệu

Chữ viết chân phương, cẩn thận, nắn nót. Lối chữ xưa, nét ngang đều xiên lên bên phải.

Về chữ húy thì chỉ có húy đời Lê, như chữ Đề 提 đều viết [illegible] (6). Còn các chữ 瞙 (49) 實 (86) 宗 (39b) 時 (40b) đều không húy

Xem đó biết rằng bản này hoặc viết đời Lê, hoặc chép lại một bản viết từ đời Lê.

Vì lối viết cũ và về đời Nguyễn, không chắc gì có kẻ sao lại chuyện "lặt vặt" đời Lê, cho nên ta có thể coi bản A2940 là viết từ đời Lê, và là một bản sao lại. Sự sao lại ấy có chứng ở các chữ chép lầm, sót

Nguyên bản là do một nhà lại nào "sao lược biên" (theo nhan đề của sách) "để làm cho đủ".

Sao từ công văn đương thời. Được đầy đủ như vậy, ắt là sao liền sau khi sứ tàu về.

Xem vậy ta có thể coi sách sao chép vào năm 1683

Ai chép lại. Xét về đoạn cuối chỗ chép các thơ thù tiếp, thấy có chép 10 bài của một gia nhân sứ họ Chu (Chu Xán), tên là Lư-anh-nhân. Trước đó (tr. 47a) có bài dẫn rằng:

"Lễ bộ lang trung Chu Xán có cháu ruột là Lư-anh-nhân theo làm quản gia, khá thông văn-lý. Về tới Đông đường, nghỉ cho một cái quạt, đề thơ hai bài, một bài riêng gửi cho phò mã Trịnh quận công 楨; lại có một tập 10 bài tứ-tuyệt cùng ngồi nói chuyện ở Cán-môn. Đến đây chép lại việc cũ."

Xét ra người chép mấy câu ấy là (都給阮) ông họ Nguyễn, làm Binh khoa đô cấp sự trung, được phái lên tiễn sứ. Chính ông có các bài họa mấy bài trên (50a). Lại theo bài khải trình về triều việc tiễn sứ (34b) thì có hai ông họ Nguyễn trong phái bộ: Nguyễn Tác Dũng và Nguyễn Công Nho. Lại theo chỗ chép các người giữ

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

việc sách phong thì (19a) Nguyễn Tạc Dụng là viên ngoại bộ lễ và Nguyễn công Nho làm đô cấp sự trung ở bộ binh (bản chép 部兵阮公儒)

Theo lễ ấy, ta biết rằng sách này là do Nguyễn công Nho sao lại.

Xét sách Đăng Khoa lục, trong khoảng thì gian này có chép ba vị tiến sĩ cùng tên Nguyễn danh Nho, mà không có ai tên Nguyễn công Nho. Trong số ấy có vị, đậu năm 1673 (III 27a) sau đổi tên ra 阮儒 Nguyễn Nho, đậu đông các và mất năm 1680. Vị thứ hai, người huyện Đông ngạn (26a) thì tên chép nhiều nơi với chữ lót 名 (II, 35a; III 27a). Mà trong sách này cũng có nói đến ông Phủ doãn phủ Phụng thiên Nguyễn danh Nho (3) chắc tên Danh Nho là đúng. Còn vị thứ ba (III 26a) người huyện Cẩm giang. Có đi sứ. Chắc là sau đổi chữ lót để khỏi trùng tên. Sự đổi chữ lót rất thường. Trong Đăng khoa lục chép luôn: ví dụ trong sách này Nguyễn ~~Đức~~ Công Vọng (3) trước tên là Nguyễn Đức Vọng (xem MỤC LỤC).

Vậy Nguyễn công Nho, người huyện Cẩm giang, làng Nghĩa phú đậu tiến sĩ năm 33 tuổi, khoa Canh tuất (1670) Cảnh trị thứ 8. Đi sứ. Làm quan đến Hộ khoa đô cấp sự trung, Công bộ hữu thị lang; tước nam. Sau khi ông mất được thăng Công bộ tả thị lang, tước Tử.

Năm tiếp sứ, 1683, ông, ông 46 tuổi, làm Binh khoa cấp sự trung trong việc đón sứ, ông được cử vào việc mở tờ chiếu sách phong trong ngày làm lễ ấy, và lúc sứ về, ông ~~đ~~ cùng Nguyễn Tạc Dụng là quan vẫn được cử vào bộ phụng sai tiễn sứ để đem lễ vật tặng các sứ. Và nhân đó mà có thơ ~~thù tạc~~ mừng và tiễn Chu xán và chắc ý là Đô anh nhân.

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

...

...

...

...

...

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Nét đỏ này; theo 使交紀事 của ông Ô Hải
Ô hác 烏黙 thì quang học sử

天朝欽使典封賜卹二部奉抄畧編以便覔覽

Lược sao việc hai bộ Sứ tàu tới sách phong và tứ tuất
(năm 壬戌 – 1682) (1)

[...]ng 12 vua Thanh sai - chánh-sứ là Hàn-lâm-viện thị-độc, ban nhất-phẩm phục (一品服) Minh-đồ 明圖 (người Thanh-châu 清州)
- phó-sứ biên-tu Tôn Trác 孫卓, trên đường bị bệnh chết
đưa sách phong ấn Quốc-vương.

Lại sai - Chánh-sứ Hàn lâm viện thị-độc giảng, ban nhất-phẩm phục Mác 鄔黑 (người Mạn-châu 滿州)
- phó-sứ Lễ-bộ lang-trung, ban nhất phẩm phục
Châu xán 周燦 (người Thiểm-tây 陝西, Lê sơn 驪山, Quan-trung 關中, Tiến sĩ Khoa Kỷ-hợi) đáng tứ tuất điếu hai vị quốc vương.
Hai phái bộ đồng thời tới. Tư văn báo tới kinh đô.

mồng 6. Có tư-văn của Thiên triều Lễ bộ nói có Khâm tứ cho Quốc vương:
Đại mãng đoạn 2 cuốn. Trang đoạn 2 cuốn. Gấm 2 cuốn.
đoạn 2 cuốn. đoạn 2 cuốn. Đoạn biểu lý 20 cuốn
cộng cả thảy 30 cuốn

Rằm Có tư-văn của Thiên triều Lễ bộ nói về một vài việc cống vật, đồ vàng bạc dùng lượng đoản-thiếu, và nói đến các thứ hương: giáng chân, bạch mộc, trung hắc tuyến. Hễ vật nào vô-dụng thì không nên cống. Quyến tằng cũng đừng cống

[...]n Quí hợi (1683)

Tháng tư

mồng 3. Có tư-văn của Thiên-triều Lễ bộ nói ấn-văn của nước An-nam, lâu năm thành mờ hỏ. Sẽ đúc lại ấn mới để ban cấp. Nay phải đưa ấn cũ cho quan sang phong mang về

Tháng tám

mười tám. Nước ta gửi giản cho Tả giang đạo 左江, nói đã sai quan đem phu, ngựa tới cửa quan đợi. Ngày nào mở quan, xin phiền cho biết để thi-hành

Tháng chín

hai mươi. Có dụ văn của hai sứ bộ, dụ ta dự bị phu, ngựa và đinh

(1) V.S.C.M. q.34 tr 19.b. Vua Hi tôn Chính hoà 4 t. Trịnh căn (N. Huế 2)

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET du **Procureur Général**

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

ngày 28 đến cửa quan 南陵, buổi sáng đặt long đình ở 昭芳堂
... đảm 4 người 官日 của ta đến bái nghinh long đình, ra mắt
3 sứ thần: Trạng đã có 戶科都給事中 宋佼
禮 " 給 — 武輝匡
吏 " — 阮廷柱
工 " — 陳琦

Các sứ vào cửa quan. Bên ta có đến 12 với 30 lính ứng hộ:
Đi 10 dặm đến 文淵州

ngày 29 宋佼 nói phu, người bị chưa chỉnh, xin dừng lại một ngày. Sứ Thanh không nghe.
Bèn đi 30 dặm đến 諒山府 ... 長慶

ngày 1 mưa nhỏ. Tôi Nho ra trị phủ ... là 常多勝 xin lui lại. Sứ ~~nghe~~ ... Giao để 3 ... cõi văn
đi 60 dặm đến 里仁驛 thuộc 安州

mồng 2 ... 鬼門關, có tế

mồng 3 đi 30 dặm đến 伏波, tế xong đi đến 文 ...
ở đến ... 関

ngày 4 đi 40 dặm đến 先麗 thuộc 保祿
mưa luôn

ngày 5 宋佼 lại xin nghỉ lại một ngày...

ngày 6 đi 50 dặm đến 芹營驛 cũng ở 保祿, có tới 茶山. Tức đời gọi là
甘櫃

寺昌驛 (保祿; quan vụ sai đem cờ đón đường tham yết long đình

ngày 7 đi 40 dặm đến
大理寺卿 注鏡
兵科都給事中 阮擢
吏 - 給 — 阮 ... 進科

ngày 28 tháng chín sẽ quá quan

Hăm lăm. Quan Phụng-sai ta có giản trả lời cái Khâm sứ

Hăm tám * Bắc-sứ mở cửa quan. Các sai-quan, triều-quan lạy lễ long đình, ra mắt các sứ rồi mới về trú ở trạm Đồng đăng 同登

Hăm chín*. Đưa Bắc-sứ tới Thành Đoàn-trạm 城團

Tháng mười.

mồng một. Mưa gió. Tạm mời Bắc sứ ở lại Thành đoàn. Tặng thêm vật cung đốn

mồng hai Đưa Bắc sứ đi tới trạm Khô-nhân 枯仁(1)

mồng ba Nghỉ ở trạm Chi-lăng 枝棱

mồng bốn Đến trạm Tiên-lệ 先麗, tức là địa-phận Kinh-bắc 京北

Nha môn trấn thủ chưa kịp soạn sửa phu, ngựa. Tạm nhờ phụng sai-võ-quan làm thay và xin nghỉ lại một ngày

mồng sáu Đến trạm Cần-doanh 芹營

mồng bảy Đến trạm Thọ-xương 壽昌. Quan phụng sai Đại lý tự khanh Cẩm phái nam, Uông nhuệ 汪銳; Lại bộ (khoa) cấp sự trung Nguyễn đăng Tuân 阮登遵 nghinh tiếp bộ sách phong. Quan phụng sai Lễ khoa đô cấp sự trung Nguyễn trác Dụng, Binh khoa cấp sự trung Lê hùng Xưng 黎雄稱 (阮擢用) nghinh tiếp bộ tứ tuất. Các quan ấy đồng thời làm lễ bái long-đình và ra mắt.

mồng tám Đến trạm Thị-cầu 市橋. Các quan trấn thủ, Đốc-đồng tới nghinh tiếp

mồng chín. Đến trạm Lữ-côi 呂瑰. Phụng sai quan Quốc tử giám Tư nghiệp Nguyễn đăng Long 阮登龍, Hình khoa cấp sự trung Nguyễn ~~danh Nho~~ 阮公焯 công Thước nghinh tiếp bộ sách phong. Phụng sai quan Phủ-doãn phủ Phụng thiên Nguyễn danh Nho 阮名儒 (Hình khoa cấp sự trung Nguyễn công Nho) nghinh-tiếp bộ tứ-tuất. Các ~~quan~~ ông đồng thời đem lễ-vật đón mừng. Bắc sứ không nhận lễ vật. Đi thẳng tới trạm Gia Quất 嘉橘 nghỉ.

Ngày hôm ấy, chúa sai quan Bồi tụng Binh bộ tả Thị lang Vĩnh ngạn nam 永岸男 Nguyễn công Vọng 阮公望, quan Thị lang Lai sơn 萊山 ~~bá~~ nam Lê-hi 黎禧, Bồi tụng Công bộ hữu Thị lang, quan Ngự sử đài thiêm đô Ngự sử Nguyễn đình Cổn 阮廷滾, 陳?

(1) Có lẽ là Nhân lý

ngày 8 buổi sáng qua 綏江, đi 40 dặm lại qua 林江
đến 市林驛 (燕山)
ngày 9 đi 40 dặm đến 呂瑰驛 (燕山) 站茹,
cái quan ta cùng với quan đời 2 bên đường
lại đi hơn 10 dặm lại có quan với đội 2 bên
đường, cái quan giữ hiệp đồng đình rồi được đến
công quán, thảo tờ bẩm.
Uỷ ban đời có
東軍都督 鄭植,
中都督 僉事 阮光.
兵右 阮公望
工右 黎偕
吏都 陳廷琛
兵化 參政 黃公寘 tôi xin
long đình

ngày 10. 阮公望 và 黃公寘 bẩm trình
Đã giải nghị chữ về 封冊 và tờ biểu của
vua ta, rồi họ an [illegible] lễ nghi 天朝 với
xin phục lễ ta.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de:

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

-3-

quan Hưng hoá xứ Tham chính Hoàng công Trí 黃公寘, cùng các quan nguyên phụng sai, đều ở lại cựu sứ-quán để giao thiệp và tiếp yến.

~~Lhưa~~ sai quan Bồi tụng Ngự sử đài đô ngự sử, Nhập thị kinh diên, Hải sơn nam Nguyễn danh Thực 阮名實, quan Bồi tụng Lại bộ tả Thị lang, Thư trạch tử, Vũ duy Hài 武惟諧, tới tiếp Bắc sứ. Lúc tiếp yến làm lễ ba quỳ, chín cái đầu

Ngày ~~9~~ 19: tháng 9, các quan phụng sai Lê Thời Kính 黎時宗. Trịnh công Thuyên 鄭公銓. Tống Nho 宋儒 Vũ-duy Khuông 武惟匡 dâng khải nói đã thảo xong giản và giao cho Ninh-xá hầu 寧舍 (1) () chuyển nhận Quan Tham-đốc Ninh-xá hầu cũng có giản-văn trả lời Quảng Tây, nói đã dự-bị phu, ngựa, đợi nghênh tiếp. Ngày hôm ấy, quan phụng sai có khải gửi về triều, lại có giản trả lời Quảng Tây, nói xin định ngày nào mở cửa quan và xin chiếu lệ sắp phu, ngựa. Đạo Tả-giang lại có văn tư: (nói rằng sau khi cáo cho biết, 14 ngày rồi mà không thấy trả lời. Vậy các đời quý quốc xem Thiên triều như chơi. Thực là như vậy!

Ngày 22, phụng sai quan có khải về triều nói: đã có giản nữa gửi trả lời Tả giang đạo, nói như tờ tư có lời "khinh xem" thì chúng tôi không hiểu ý muốn nói sao.

1/10 Ngày mồng một tháng 10, quan chánh-sứ sách phong Hàn lâm viện thị độc, ban nhất phẩm MINH 明 nói trước rằng ngày nào thụ phong, sẽ có ban ấn mới và thu ấn cũ về.

mồng 10. Quan Khâm sứ ra khỏi nhà, đến giờ Tỵ, tới hội quán sứ Minh ngài cùng ngồi một giường với quan Sách phong Minh. Quan Phụng sai bảo thông sự đem giản-văn đệ vào quan Khâm sứ. Mời vào công đường làm lễ. Đứng bên tả. Đối đáp xong. Quan phụng sai ra một chốc Các quan Khâm sai (Khao 郭 và Chu 周) đều hỏi. Cùng vào quán ~~chung quanh~~ Khố sĩ Chu. Sai thông sự tới xin quan phụng sai mật, túc, đậu cùng ~~xôi~~ lúa sét, vừng (?) 宏粟豆并糯米路量.. Ta ~~hỏa~~ cho.

Trưa (giờ ngọ) ngày hôm ấy có nhã-nhạc. Đêm cũng có nhạc Bắn súng ba khẩu, ba liều

Hai bộ Khâm sứ có chuyển đồng nghị chủ về việc sách phong và dụ tế Hoàng thượng sai trả cựu-nghi của nước ta, xem có chỗ dị đồng Có giản trả lời theo thường nghi ở nước ta, không cần đổi. Tham

(1) Tham-đốc, đóng ở Đồng đăng (xem tờ 34a)

ngày 11. 阮公望 lại trình sở bản nài xin theo lễ bản quốc...
vì 聖人不变俗而從俗. Sự ấy bị từ [illegible]

ngày 12 Sự giữ tục cho người ta nói chuyện đến 4 ngày
mà chưa quyết đoạt vậy định ngày 15 sách phong
16 dự tế. 阮公望 lại có nài. Các sự giận
mắng. Cuối cùng 公望 nhận theo lễ Tây quốc.

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

từng Đồng tồn Trạch 同存澤, Thân toàn 申全 đưa khải xin tham chước nghĩ chú

ngày 11 Chánh sứ sách phong Minh Đô, chánh sứ bộ Tế Thuật ở Hải, phó sứ chuẩn viết tờ hiểu thị, 4 tờ như nhau, tới nhà quan Lưu thủ 留守 bảo treo ra các cửa đường để cấm giới

ngày 12. Quan phụng sai đem các đồ bạc nộp để khâm sứ dùng. Nhưng khâm sứ cố từ, nói rằng chưa giao ấn tín chưa nhận

Giờ Thìn, hai bộ khâm sứ, sai thông sự đem niêm văn xin thêm suất ăn: mỗi bộ thêm 30 người, và đòi lúa vừng, mật trắng và than gỗ

Giờ Tị, quan phụng sai đem đồ yến 30 mâm, đãi ba vị khâm sứ, mỗi vị 10 mâm cùng rượu một vò. Lại đòi mâm nhỏ vào bao trà. Cỗ nấy, lúc đưa tới, quan khâm sứ sai thông sự đi trước xem cỗ bàn, rồi ra nói: "Quốc vương cho hậu như thế nấy. Tình thực là hậu. Nhưng bản sứ công việc chưa xong, nếu nhận yến nấy thì tình hoá bạc" Và viết giản văn nói chưa giao ấn-tín, không nhận. Hoàng thượng lại viết giản văn mời. Đến chiều tối mới nhận

Khâm sứ cho bồi viên bạn tống[1] vóc 紬 sáu tấm, thông sự bạc ba lượng, lính khiêng bạc sáu lượng, lính canh lưu thủ cỗ bàn.

Lệnh chuẩn cho kẻ đưa cỗ bàn 3 đũa mưa và lọng và cho trưởng cho hai bên đò, giang hải đạo, thuyền trang tải. Quan Khâm sứ lại có giản văn tạ.

[illegible] Hai bộ khâm sứ có cho biết lời rằng từ ngày mồng 9 tháng nấy, dựng cờ Tiết ở sứ quán đã bốn ngày. Việc quan hệ đến đại điển chưa dám khao lâu; nay chọn ngày 15 làm lễ sách phong, ngày 16, 17 làm lễ dụ-tế.

Hoàng thượng tờ giản trả lời xin tuân theo lễ sách phong ngày 15, còn dụ-tế thì cũng làm ngày 16"

(1) Có lẽ là: ~~sứ~~ Dụ tế có hai lễ: tế vua Lê Huyền Tông và Trịnh Tạc. Sứ Tàu muốn tế vua trước chúa sau, mà chúa lại muốn tế cùng ngày. Theo VSCM Q34 tờ 16 thì Trịnh Căn giả quốc thư xin từ tế. Cho nên Minh Đô lấy từ lễ tế chủ.
(1')

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

ng 14 都御史 阮名貫 và hai 太監 阮 鄧
吏左 武惟謂
tôi bàn về 阮文望 đã tới quảng sửa cái sự. Còn
vua thì bị Tây làm lễ theo tục Tây quốc. Nếu
nếu ai có làm sai thì xin đừng bắt tội
Rồi sai giao cho 阮文謹 phó cáo một
đạo, tờ văn đi tấp tuyên đọc và phát
ra đi Triện chi bảy.

Ngày 13. Phụng sai kính tế các điện, miếu, đền: điện Kính thiên 敬天 1 đạo văn Thái-miếu 太庙 1 đạo, Chính cung miếu 正宮庙, Tự miếu 祀庙.

Ngày 14. Phụng sai hai viên trọng thần, 1 viên cận-thần tới Công quán, cùng về và truyền cho quân bộ và quân thủy theo đó mà dàn.

Giờ thân, quan Khâm sứ sai thông sự tới nhà Quan lưu thủ, truyền cho bốn viên bạn tiếp vào quán lĩnh đồ tế, 4 đế 錦 bạc, cân nặng 200 lạng, cùng 4 hòm, mỗi hòm trữ 25 tấm quyến, cộng cả thảy 100 tấm, cùng giản-văn.

Hoàng thượng có giản xin quan Khâm sứ đến ngày mai sớm tới làm lễ sách phong, lại có giản mời làm lễ dụ-tế

Ngày 15. Phụng truyền bộ binh thủy binh dàn thành đô-thị. Lính tượng, long kỳ, ngũ kỳ và kết voi hai bên. Từ cửa Tam môn 三門 trở vào dùng áo mão đa la đỏ 紅哆羅. Từ cửa Tam môn trở ra đều dùng áo cát xanh, 青吉, mão đa la đỏ. Các quân binh từ thị vệ 署衛 trở lên thì đã có phẩm phục, chầu ở nội-điện. Từ tả hiệu điểm 左校点, trở xuống đều dùng áo mão vải cát xanh thì chực chầu ở đô-thị

a, Ở điện Kính thiên, để chực 180 binh: [phía tả để 125 (Trạch tiền 擇前) người; vệ sĩ 衛士, 25 người; Kỳ nhất và Kỳ tả 騎壹, 騎左 cộng 30 người (25+25+30=80); phía hữu Trạch tiền 20 (có lẽ 25) người, vệ sĩ 25 người, Kỳ nhị và Kỳ tả cộng 30 người (20+25+30=75 có lẽ 80); bên sau Kỳ tiền, Kỳ hậu 30 người]. có lẽ 20

Dự vào lễ lạy bên vua thì: bên võ có tam thái 三太, tam thiếu 三少, quyền tả hữu đô đốc 督都; bên văn có thượng thư 尚書, đô đài 都臺, tả hữu thị lang 侍郎; đứng chầu phía nam có đề đốc quân công [illegible]督 và tham đốc quân công 参督

b, Sân Kính thiên 敬天, lính chực 560 tên: [phía tả 4 hàng, cộng 280 người: 擇左, 㐅堅美, 擇右, 内𢗖, 内威前 内威左; phía hữu 4 hàng, cộng 280: 擇右, 優左, 優前, 内威, 右内, 威後

Dự lễ có quyền dụng 都督, đồng tri 都督, 僉事, 参知政, 宣使, quyền dụng 僉都, 祭酒, 寺卿, 司業, 府尹, 都科

c, Sân Thị triều 視朝, lính chực 760 tên [phía tả 4 hàng, cộng 380: 擇前, 優前, 馬右, 馬前, 勁中, 勁左; phía hữu 4 hàng, cộng 380: 擇後, 優前, 馬左, 擇馬後, 優後, 勁右, 勁前]

Văn bảo chưa ra tả hữu dự lễ bái. Ban phía tả có quyền dụng [illegible]刑,

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

總兵,通使,詹事,通副,少詹事,參議,寺副. Hữu ban có quyền dụng 給事中, 翰林,該道,郎中,少卿,通丞,員外. Đứng chầu về phía nam, có 外任府縣官 nào có trạng mạo đẹp đẽ, áo mũ theo nửa (衣冠做半)

d. Sân 端門, lính chực cộng 1064 người [phía tả 4 hàng 524 người? 翊左,揀優左,揀馬前,揀馬後,內馬左,左內左.; phía hữu 4 hàng 537 người. 奇翊右,揀右,右一,勁後,前一,優右,後一,勁後

Văn ban chia làm tả hữu mà lạy. Tả ban có 寺丞(1),都官,司天. Hữu ban có 典差,評事,司務,照勘,匡院

e Sân 朝元, lính chực có 792 tên. Bên tả 3 hàng gồm 396 người: 翊前,揀前,侍中,右奇,揀優前. Bên hữu 3 hàng gồm 396: 翊後,揀優後,侍中,前奇

f Từ 三門 phía ngoài cho đến 大興門, bộ binh sắp hai bên đường, mỗi bên hai hàng từ xuống: các cơ 左車,右車,左中堅,右中堅,前中堅,後中堅,左雄,左中,前內.

g. Từ 大興门 phía ngoài đến 佐理營 ở 錦紙, bày hai bên đường mỗi bên 2 hàng

h Từ 錦紙 đến Hàng Vải (行纆) bộ binh bày: các cơ 後匡,左翊,左和,後內,中勁,前匡,後內軍營,右象,揀水隊,後象,左威,左內軍營,右勝,右內軍營,前翊.

i. (cơ đội) Từ Ngã ba hàng vải đến 江津 廚水 渡水兵 sắp hàng: các cơ 後內水c,內艢三隊,後一艢才,左勇水才,右勇水才,右艢二才,中左水才,左銳水c,右銳水c,內中艢才,右內水c,左一艢才,左二艢才,右中水c,內右艢才,內前艢才,前勇水才,左勁水才,捷一船內後船才,前一艢才,前雄水才,右雄水才,中一水才,中右水才,中二水才,中前水才.

j Giữ cửa 左車 右車 60 người chia làm 內,外,左,右 [ở 端门, 三門 và 大興門 mỗi cửa ở trong tả hữu 10 người, ngoài tả hữu 10 người]

k. Đứng hầu: Gác tía 閣紫 [仍左堂 [侍候內仍才,轎一才.]; ở 仍左,仍右堂 [侍候內一,內揀,內二,揀仍 các cơ]; 府堂中 [侍候四仍]; 左右家堂 [侍候四轎]; 府堂外 [侍內左奇]; 正把門 [左雄奇,匡後,優學才] 左把門 [內豊左艢隊]; 侍轎并後行廊店 [các cơ 象兵]; 御楼堂 và 乘堂 葛渚船 皆各行

B. (Việc cái người đón)

nghinh tiếu, đệ tiếp, vâng hỏi nhất thể [4 viên 文官伴接; 內差副知水都司禮監 僉太監 廣祿侯.

Nghinh tiếp từ 市橋驛 đến 東津, các quan có đội mặc triều phục, lính mặc áo 青吉 và mũ 紅方罗 [右內奇該官, 參督 演郡公 官兵; 侍捷隊該官 蹈(2) 督 姜武侯 官兵. 內馬揀馬等隊馬21匹

(1) Viết lại ra 丞

(2) chữ 提 hay 蹈 ra rằng bản hoặc viết đời Lê, hoặc chép lại đời Lê chủ 宗, 时 地 實 khi huy

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le.................... 192

P. le Procureur Général et p. o.

Đốc áp longđình 龍亭, hươngán, nghi-phục, đến trạm nghinh tiếp: 知侍内書寫兵番副右暫將臣吏通政副 石山子, 副右暫將臣吏 慶衍子, các đội 力士 gồm 270 người: 把轴左, 把轴右, 内前力士, 右一力士, 内後力士, 右一力士, 右二力士, 内左力士, 内右力士, 内一力士, 前一力士, 内二力士, 後一力士, 後二力士.

(Một toà longđình, một toà hươngán, một toà kết giá, 6 cờn tàn vàng, 200 hồng ~~trượng~~ 紅杖 (trượng)]

Ba viên đốc điều quan binh và nghi-phục nhã nhạc, đến tiếp bái longđình [một quan võ 少傅祿 Q.C. 丁文左. Văn quan 2 viên: 陪從御史臺都御史 海山男 阮名覺 陪從吏部左侍郎 書澤子 武惟諧]

Nghinh tiếp từ bến đến 内殿 [侍内後奇該隊, 參督 侯安侯 官兵, 侍候内騎馬二十一匹.

Buổi sáng 賞祿侯 đốc điều hươngán, longđình, kết giá, tàn vàng, hồng trượng và đem 把轴力士 qua sông, và thời đốc 侍捷隊, 右内水奇官兵, và 駅馬 擇马 [đem 5 純馬 mang ấn, mang cáo (誥), bày dẫn và tiến vào 公館, đầu ở cửa trạm, dưới đến 射場. Ở trong trạm, các quan 留守 ở các xứ bài binh dàn bày. Các quan 奉差 và 伴接 mặc triều-phục đều tới 場弓, sai 力士 44 người cùng 21 ngựa [chánh sứ 明 12 người, 6 ngựa, 8 người cầm nghi-vật; chánh sứ 鄔 12 người, 5 ngựa; phó sứ 周 12 người, 5 ngựa.

Các ông 朝使 đều tới 明館, sai đưa longđình vào công quán, đặt sắc ấn vào trong. Giờ Thìn, ở trạm ra, truyền mở cờ, tiến tới bến đò 棠慕. Năm chiếc thuyền nhỏ 侍擇隊 và năm chiếc 侍蓬隊 海道黃幔 tề chỉnh qua sông. Đặt longđình ở thuyền 擇一; chánh sứ 明 đi 擇左 thuyền, chánh sứ 鄔 đi thuyền 擇右, phó sứ 周 ngồi thuyền 擇前. Tùy tùng ngồi các thuyền khác.

滩祿侯 phát hiệu qua sông. Đến bến 珠津, đón longđình lên chính lộ. 祿郡公 và 海山男 và 書澤子 đến trước án, (triều sứ đứng bên hữu) làm lễ 5 lạy, 5 cúi. Triều sứ không chịu nhận. Lại theo quốc tục làm lễ, triều sứ không chịu nhận; lại khiến lễ sanh xướng làm lễ 5 lạy 3 cúi; cũng không nhận. Xin thảm chước, đi tới điện.

Triều sứ đi tới 大興門 ngoài, đều xuống ngựa. Các nghi-phục, tùy tùng, chấp sự của triều sứ đều ở lại đó. Hai mươi mốt viên mang ấn, mang cáo đi trước, đi bộ theo ba vị triều sứ tới 東長安 ngoài cửa, đặt kiệu xuống rồi đứng lại.

Phụng sai quan chuyển tâu vào

Hoàng thượng 皇上 đội mũ xung thiên 衝天冠, mặc hoàng bào, ngọc đai, đi dày rồng vàng 繞金龍鞾; ra ngoài cửa 三門, bách quan hộ tùng; đứng lại ở 接壽. Triều sứ xuống kiệu, đi bộ đến ngoài cửa. Đứng lại không chịu đi.

10b Hoàng thượng sai quan mời vào. Triều sứ nói: "Thấy longđình mà không quỳ ấy là bất kính. Hoàng thượng sai 參從礼部尚書 安江侯, và các quan bồi tụng cùng quan 内差參贊 才郡公 đối đáp cùng triều sứ, nhưng không chịu nghe. ~~[illegible]~~

(1) trang 23 chép 寺丞

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

~~通事~~ của 安江侯 sai Thông sự trình rằng: "Nay được Hoàng đế phong cho 安南国王, ấy là vẻ vang. Nay triều sứ bảo quỳ ở trửa đường. Cả nước trông thấy, ấy là nhục. Xin triều sứ chước cho."

Triều sứ vào 正門. Hoàng thượng vái hai vái, vào 左門, tiến đến 敬天殿, đặt long đình ở trửa. Hoàng thượng làm lễ 5 lạy. 3 cúi. Xem ngự bút xong. Mang chiếu tuyên cáo sai 搞. (chép?)

Ngày 16 · Lễ trí tuất 賜卹 tiên-đế · Thiên-triều ban 4 đĩ (錠) bạc (cả 200 lạng) và 100 tấm quyến 绢

Sắp đặt

Sai quân thủy bộ theo đồ mà dàn bày. Quan binh đều dùng áo mão thanh cát như có chửa thì chiến phẩm phục. Không trướng long đình, kết thái. Ngự Kỳ Kỳ trường

Ở 敬天殿 30 lính hầu (phía tả 侍侯, 内騎, 前陽); phía hữu ~~侍侯~~ 内騎後陽).

Ở 敬天庭 560 lính hầu (phía tả 擇左đ, 坚菱船 内趕馬一, 内威左; phía hữu 内威前, 擇右, 優一, 優右, 内威右, 内威後.)

Ở 視朝庭[1] 860 lính [phía tả 4 hàng: 擇爲, 擇前, 優前, 勁中, 勁左; bên hữu 4 hàng 擇爲, 擇後, 優後, 内騎二左 擇馬左右後優後勁右勁前

Khi Hoàng thượng ra, 侍侯擇爲 cùng 衛士 hầu

Sân 端門, 1034 lính [phía tả 4 hàng 翊左, 擇左, 擇馬, 前後, 内馬左, 左一, 優左, 巨威, 内左, 奇内, 馬右; phía hữu 4 hàng 翊右, 優右, 右一, 前一, 勁後, 擇優右後一 勁後内 左奇.

Sân 朝元, lính 792 [phía tả 翊前, 優前, 侍中, 右奇, 擇前優. Phía hữu 翊後, 擇優, 侍中, 前奇, 擇優後.

Từ ngoài cửa 三门 đến 大興門 [phía 左 中坚, 右, 中坚, 前, 中坚, 後, 中坚, 左, 内銳, 左, 中奇, 前内奇.

Từ ngoài cửa 大興 đến bờ sông, bộ thủy binh dàn bày như hôm trước

Đón ở quán trạm đến sông, lính như hôm trước

Giữ quán dịch [侍内前奇 cùng 提左隊

Nghinh tiếp từ sông đến điện [các cơ 侍内後, 侍中左.]

Giữ cửa như hôm trước

Qua sông như hôm trước

Chực ở 内府 như hôm trước

Phụng sai đón long đình và đồi nghi-~~trượng~~, và voi ngựa thuyền để đón, sắp đặt như hôm trước

Sáng sớm 副知水軍師 賞禄侯 và các quan đồi áp nghi-~~trượng~~ phục, đem 2 toà long đình, 2 toà hương án, 12 tàn vàng, 200 hồng trướng, cùng 把柚力士 và ngựa tiến vào quán. Lính 左内 đi trước, lính 侍捷 đi sau, dàn bày 2 bên từ điếm trạm (驛) đến 射場

Tuần lễ

[1] Việt làm ra 侍朝庭.

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

....

....

....

....

....

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

Các quan phụng sai đều mặc triều phục, tới ~~quán bạn~~ 鄔館, sai 30 người và 21 ngựa chưa đến cho ba vị Khâm sứ [Chanh sứ 鄔 10 lính 6 ngựa, Chanh sứ 明 10 lính, phó sứ 周 10 lính 5 ngựa. Người và 5 ngựa đi trước, mang 諭 5 ngựa]

Các quan Khâm sứ đến ở công quán ~~quan~~ 賜郵部 của quan 鄔. Sai đem hai tòa long đình đến công đường, đặt tế văn vào trong. Giờ Thìn bắt đầu ra khỏi trạm, tiến đi.

Tiến hành đồ thứ 進行圖次

右内奇	侍提隊				兵
紅杖	紅杖				兵
龍旗	欽使牌 迴避牌 肅靖牌				
前路馬	傘 傘 傘				
← 雜樂	把令 香案 竜亭 把令 香案 竜亭	欽使馬三匹	明鄔周	黃傘	隨僕人挑杖
前路馬	傘 傘 傘				
龍旗	欽使牌 迴避牌 肅靖牌				
紅杖	紅杖				兵
右内奇	侍提隊				兵

Theo bản chép thành văn thế [illegible]

Tiến đến bến đò Ái mộ 愛慕, xuống thuyền, đặt long đình hương án vào ~~thuyền~~ (bài) 擇一, 擇左. Chanh sứ 鄔 ngồi thuyền 擇右, phó sứ 周 ngồi thuyền 擇後, chanh sứ 明 ngồi thuyền 擇前. Qua sông đến bến Chùa mọc (尉沐津) đặt long đình lên đường. Các quan phụng sai lạy đón. Khâm sứ quan truyền chước đi. Quân 連侍中, 左, 侍内後, 侍■後 chia ra hai bên mà tiến đến ngoài cửa 大安. Y ngày trước xuống ngựa đi bộ, để nghỉ ~~phục~~ lại đó. Chỉ có ba vị Khâm sứ đi tới ngoài cửa 東長安, đều bảy kiệu mà ngồi, mặt ngoảy ra ngoài. chuyển đàn

Hoàng thượng mặc mũ đen, bào đen (玄)(*), ô-tê-đái (烏犀帶), thêu đồng đen (?) dây đen [績黑銅玄鞢] Bách quan hộ tùng. Vua ra cửa 三門, đứng ở 接壽.

Khâm sứ xuống kiệu. Long đình đi trước, Khâm sứ theo sau, đến ngoài cửa 三門. Hoàng thượng tiếp lễ; (sứ) vào cửa 正門 còn Hoàng thượng vào 左門, đến 朝元殿 đặt long đình ở đường chính.

Hoàng thượng làm lễ 5 lạy 3 cúi; Khâm sứ đứng bên tả. Xong, tiến vào 覲朝殿. Khâm sứ sai người mang 2 tế văn, đặt vào phía tả hương án, lấy tàn vàng của Khâm sứ dựng ở trước án. Khâm sứ 鄔 tới trước hương án. Một vị triều quan bưng hương lô, hương hạp. Khâm sứ vô tán (?) [加額] hai lần. Triều quan bưng để trước án; (tiến) lại mang 小龍盤, đặt 3 chén rượu trao cho triều sứ. Triều sứ vô tán, quay ra. Triều quan tiến lên trước hương án ~~trên~~. Khâm sứ ra đứng bên tả. Triều quan tuyên đọc văn tế. Tế xong. Đều đốt văn tế.

(*) Trong 使交紀事 nói 素服

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Hoàngthượng tới chỗ tế, làm lễ bốn lạy. Xong đứng về án bên tả, làm lễ 5 lạy 3 cúi để tạ ơn. Các quan bồi bái. Khâmsứ bảo không làm lễ 1 quì 3 cúi đầu (?) 欽使謂不行一跪三叩頭. Khâmsứ đi ra đường phía tả.

Hoàngthượng đi bên phải, tiến đến trửa sân, hai bên cùng làm lễ hai vái. Hoàngthượng về cung. Khâmsứ ra ngoài cửa 三門, lên kiệu đến 礼部堂

Các quan phụngsai 弘郡公, 何郡公, các vănquan 吏部右侍郎阮日當 tiếp mời vào ăn yến, tiến giản văn. Khâmsứ cáo từ, về tới 大興門. Cùng
4a nghỉ. ~~trường~~ thúc tiến đến bến đò, xuống thuyền. Các quantiếp đưa qua sông, tiến vào côngquán. Bồi viên tiếp bạn, nói sai 賞祿候 tiến vào. Khâmsứ nói: "Đa tạ viễn lao!"

Tế vật: Trâu 水牛 2 con; Dê 羊 2 con, Rượu 2 vò, Đồ ăn (玉食) 2 mâm
(nội điện làm)

Tống hồi đồ thứ 送回圖次

龍旗	欽差迴避	肅靖	执鞭	执鉄鎖	执刀杖	樂	旗	龍旗
雜樂	前路馬匹	黄旗傘柄	正使馬轎	馬匹。黄傘。	副使周轎。	馬匹。黄傘。	正使明轎	
龍旗	欽差迴避	肅靖	执鞭	执鉄鎖	执刀杖	樂	旗	龍旗

Ngày hôm nay, giờ Mùi, quan phụngsai 錦祿侯 đưa 20 bàn yến và trâu rượu tới côngquán. Quan bạntiếp đón vào. Cỗ bàn như hôm trước

y 17. Ban cho ~~các~~ các quan phụngsai tiếp tống Khâmsứ đều quan mỗi người một đạo, cộng 10 đạo [sáchphong bộ 韶郡公鄭植, 礼部阮耀用; 通事, 良医, 中書 — 賜衂部 弘QC. 陳良貴, 郡兵阮令儒, 通事, 良医, 中書]

Ngày hôm ấy truyền cho 諒山処留守官: "Nay 2 bộ triều sứ đã làm xong công việc sách phong và tế tuất. Nói sẽ lên đường về ngày 25 tháng nay. Lễ có tiến tống. Vậy phải chăm thời sức dânphu đủ bị ngựa cho đủ số.
Cũng sức cho 京北処 như vậy
a Truyền cho 京北処鎮守: "Nay có sáu viên 通事, 良医, 中書, theo phụngsai quan tiễn triều sứ lên Quan. Định cho mỗi viên 3 tên phu gánh.
Cũng sức cho 諒山処 như vậy

y 19. Hoàngthượng có giản "ân cần" mời triều sứ ở lại ít lâu, để may được thongthả yến nhạc để "đáp được đôi chút lòng ân cần". Khâmsứ có giản trả lời: " ~~Ngày Đã~~ về gấp, không dám ở lại lâu".

Ngày hôm ấy, Hoàngthượng có giản văn gửi Khâmsứ, nói: "Tiên vương làm tôi thờ Thiêntriều, một lòng giữ trung trinh, có nhiều công ~~cống~~ hiến 貢献

(Một đi cầm tân)

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

còn ghi ở lòng Đế. Về vàng được ban 王印, đó là sự vinh lúc còn sống. Đến lúc nghe tin cáo phó, lại ban 卹典, đó là sự vinh sau lúc mất. Nay tiếp được lời tư của quí-bộ, bảo phải giả ấn cũ. Không ngờ (無乃) lúc sống thì cho, sau lúc mất thì đoạt, thế thì làm thế nào cho thỏa lòng trung nghĩa còn dư. Và tra cứu điển, không thấy lệ ban ấn mới trả ấn cũ. Xin nhờ đại nhân chuyển lời: "[khúc cho bộ, ...] chuộc việc trả ấn cũ"

Ngày hôm ấy quan 留守 諒山 处 ra yết thị mở phố, để bán các vật:

Hàng 行材 — Hàng vải trắng 行緦... — Hàng lụa 行綾 — Hàng dao 行刀
Hàng quạt 行橛 — Hàng lãnh 行領 — Hàng kiếm 行劍 — Hàng vóc 行紗
Hàng giấy 行紙 — Hàng bút 行筆 — Hàng mực 行墨 — Hàng dù 行柚
Hàng mâm 行樓 — Hàng hoa quả 行花菓

Ngày 11. Các quan phụng sai, bàn tiếp sai thông ~~hán~~ sự đem giản văn tới công quán, gửi tới Khâm sai 明. Các Khâm sai 明周 đến tới quán Khâm sai 鄔. Xin vào làm lễ vái, rồi đứng sang bên tả, đối đáp về các việc 倭王誌事 (?) Xin làm lễ bái quốc. Khâm sai không nhận

Ngày 15. Hoàng thượng nhận 詔. Vỗ tai? (加額) nhận 御筆. Vỗ tai?, làm lễ 1 lạy 3 cúi;
16a lại làm lễ 5 lạy 3 cúi đầu. Các quan cũng làm như vậy. Lễ xong, phân ban đứng chực. Triều sứ ra phía tả

Hoàng thượng ngự ra bên hữu, đi đến điện 勤政. Hoàng thượng mời 朝使 ngồi ghế (交椅) quay về phía tây. Hoàng thượng ngồi long-ỷ quay về phía đông (東向) Mời trà và trầu. Triều sứ từ, mời Hoàng thượng trở về. Hoàng thượng cùng triều-sứ làm lễ hai vái. Triều sứ ra. Hoàng thượng đứng ở 正殿. Triều sứ đến 三門 lên kiệu. Hoàng thượng về cung. Triều sứ tiến đến 礼部. Quan Phụng sai mời vào. Triều sứ cáo từ. Có giản văn dâng lên. Ra đến đường ngoài cửa nam, cùng tùy tùng lên ngựa, tiến về trạm

Ngày ấy Hoàng thượng có giản gửi cho ba vị Khâm sứ nói: 盛典告完 莚筵寅啟，懇請軺車稍駐，一盃浅酌，萬福攸同 (ý nói lễ xong rồi xin mời nghỉ lại, xơi chén rượu).

Ngày ấy Bắc sứ không chịu tới 礼部 mà về thẳng sứ quán. Bàn có đem đồ đến trú sở. Khâm sứ có thư tạ ơn, nói 荷蒙珍賜，曷以克當

[Sau đây là bài sắc phong]

奉。天承運。皇帝制曰。迩安遠至。敷天恢向化之心。道一風同。率土
濱來庭之美。惟尊親之載。世篤忠貞。斯帶礪之盟。慶延苗裔。
爾安南国王嗣黎維禛，地宅南郊，心懸北闕。千秋茅土。常遵声
教之瑯頒。萬里車書。時奉享国之會。茲當嗣爵。請命于朝。既荀服
之克光。益弘令紡。宣新恩之加賁。用𦁯襃綸。特遣翰林院侍讀
加三級明圖，編修孫卓封爾為安南国王。爾其恪守藩封。
長為屏翰。度共匪懈。康無斁于前修。忠孝相承。尚永綿夫世澤
欽哉無替朕命。　　康熙二十二年 十二月 十九日

17a 敷 缔 延 毋

於 theo ANKS

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

[Vua tàu cho bốn chữ 御筆書: 忠孝守邦

16. Làm lễ dụ-tế

康熙二十二年十月十六日

1. 皇帝遣賜一品服,正使翰林院侍讀鄔黑,副使礼部郎中周燦諭祭安南國王黎維禧之灵曰:朕惟遐荒藩服,宣光化以作屏。既加爵命於生前,必被荣施於身後。沛卹終之令典,垂永遠之常經。
爾安南國王黎維禧,性篤恭誠。世懷醇恪。献琛貢篚,歲事惟修。謹度求章,王綱克凛,嗣封七載,遽疾奄徂,訃告來聞,悼懷良切。念藩臣之效順。閱再世而弥虔。斯朝命之追荣。暨遠方而加渥。專官用遣,褒祭賞頒。嗚呼。綸綍式傳。益夙昔享王之志。牲牢載設。慰幽冥翼戴之忱。灵克有知。尚其歆格。

2. 諭祭安南國王嗣黎維禔之灵曰:朕惟世奉琪球,作中朝之藩敉。礼頒綸綍,褒繼序之勤恪。聿荣始而哀終。廣恩宣而美叶。誠竭
爾安南國王嗣黎。纘緒前徽。矢忠屢世。越山川而入貢。既歲月之屢迁。梯航。执玉帛以紹風。敎遵文軌。乃貫穠之不永。申命所司。兹當國使來庭。爰者覲嗣王拜表。哀深軫念,式考典章。用慰特加優卹。嗚呼。几筵肆列,載昭泉壤之光。寻蹇遂頒。用慰要荒之悃。中外一体。歆顯欽承

Làm lễ xong, mời Khâm sứ ăn yến ở 礼部堂. Có giản văn nói 厚礼云竟,薄儀爰奉;懇請暫臨草舘,敬憑清碗,用慰绛宮 (20 bản) Khâm sứ lại phúc thư cảm ơn ý nói lễ xong, mời tới quán cơ, nói bất sướng.

Quan phụng sai 陪從御鋉, 海山男 阮名實, quan 陪從吏部左侍郎 書澤子 武惟諧 đem giản văn trả ấn cũ (将東文缴得前印金印]

17. Khâm sứ phúc giản nói: "~~ngày 25~~ Đại lễ xong rồi, ngày 25 tháng này sẽ hồi triều phục mệnh nhờ bảo nha môn thi hành [大礼已竣,於本月二十五日回朝,復命合行移會。貴王,轉行該管衙門,查照施行]

Ngày hôm ấy, Khâm sứ có 復命牌 gửi về 思明府 bảo sắm sửa phu, ngựa đến ngày mồng 3 tháng 11 tới 南關 đợi

Ba vị Khâm sứ có giản thư cảm ơn về [珍賜] ban cỗ bàn

9. ngày mồng 10. 府僚官 trình về việc cắt đặt các quan coi lễ phong sách

a 典儀 1 viên [~~寺卿錦泳男,汪銳~~左吏,書澤子,武惟諧
b 宣詔 1 viên [左刑,海山男,阮日康] (1)
e f 展詔 (2) 2 viên [礼都,阮擢用;都兵阮公位
c 受詔 1 viên [寺卿,錦泳男,汪銳]
d 受印 1 viên [寺卿,桂海伯,黎仕澈]

(1) Chắc là 阮日康. Còn tước 海山男 là của 阮文實, chỗ đây có lẽ lầm

(2) có lẽ như 邀: yêu: đợi

Wirst展?

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

...

...

...

...

...

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

L 受御筆 1 viên [寺卿阮進財]
g.h 內贊 2 viên [都刑范公善[2]; 翰林汝進賢[3]]
糾儀 8 viên [監察御史阮光成[3], 阮光琦[3], 范日俊[3], 鄭明良, 阮廷澤[3], 黎有名,
N J M I
武廷韶[3], 黎仕僅]
通贊 8 viên [dùng 閣門序班]

22 thg 10. Khâm sứ có thư giục trả lại ấn cũ để tiện việc đem về
ngày ấy, ba vị triều-sứ tại 前路 và 管家 đem lễ tiến mừng. Dàn bày từ
三門 đến 內殿.

敬天 và 內庭 (các ti vệ sĩ thị-lập
視朝殿 (Bên tả: 內左車, 衛士, 揮蔦, 侍内, 左奇, 左中堅隊
Bên hữu 内右車 衛士. " " " "右"."前" " "
端門庭 (Bên tả 内左車 侍中左奇, 右中堅隊. 佐理营
Bên hữu 内右車 " "右", 後" " " . " " "
朝元庭 Bên tả 侍中前奇, 佐理营
Bên hữu " " 後 " , " " "
三門 左車, 右車

a 武惟諧 ĐKL III 20 chép 武弼諧, ng. 唐安, 慕澤; 31 tuổi TS Khoa 永壽 2 (1659) Đi sứ. Làm đ 吏左侍郎, tước 子.
Chú cháu đồng khoa.
Trí sĩ tặng 禮尚書, tước 伯, cháu 揆華, 求諒. ... 21 tuổi đ. HG 景治 2: (1664) Đồng các. Đi sứ. Làm 參從 刑尚書, tước 男. Tặng 吏尚書
tước 子. Con 文慶
b 阮日康 có lẽ là 阮日康 ĐKL III 22b, ng 丹母山 桐, 29 tuổi đậu TS Khoa 慶德 4: (1652) Làm đ 工右侍郎, tước 子 trí sĩ thọ 76
c 汪鋭 ĐKL III 18a Ng. 錦江, 金蘭, 29 tuổi đậu TS Khoa 陽和 6: (1640) Làm đến 刑左侍郎. Trí sĩ
d 黎仕澈 ĐKL III 13a 1640. Ng. 農貢, 古堆; 29 tuổi đ. TS Kh. 陽和 6: (1640) Làm đến 兵左侍郎, tước 侯. Cháu 美澤. cha 仕謹
e 阮擢用 ĐKL III 25a [ng 廣方, 安泰, nguyên quán ở 懷安, 容舍; 45 tuổi đậu TS Khoa 景治 8: (1670) làm đến 光祿寺卿
; 27a chép một 阮名位 đậu TS Khoa Cảnh trị 8: (1670).
f 阮公位 ĐKL III 26a chép hai người tên 阮公位 ... Có lẽ là ông này vì sau (ĐKL III 29a) chép 阮○侯 đậu
TS 陽方 2: 1673. Giải nguyên, 24 tuổi đậu
người 阮名侯 đậu TS 陽方 2: 1673 nguyên tên 阮名位. người 仙遊, 閹山. Giải nguyên, 24 tuổi đậu
Khoa Đồng các năm 丙辰 1676, nguyên tên 阮名位. Làm quan đ 東閣大學士. Mất ngoài 31 tuổi (chú là năm
TS Khoa 陽方 2: (1673) sau đậu Đồng các.
1680 lại là năm trước cuộc sứ này
g 范公善 [ĐKL III 30a: người 茄定, 王家; 13 tuổi đậu hương cử. 32 tuổi đậu HG Khoa 永治 5: (1680)
Làm đến 參政. Cha nuôi 范謙益.
h 汝進賢 ĐKL III 30b chép 汝廷賢, ~~đáng hơn~~. Người 唐安, 蔑澤, 22 tuổi ~~ứng chế thứ~~ đậu TS Khoa
永治 5: (1680). Ứng chế thứ 2. Phụng sứ. Làm đến 刑尚書, tước 子. Tặng 禮尚書, tước 伯.
Con 進用, cha 廷瓚, chú 仲台, ông 公瑱.
i 黎有名 ĐKL III 24b ng. 唐豪, 遼舍. Sĩ vọng. 29 tuổi đậu TS Cảnh trị 8: (1670) Làm 憲使. Cha 有喜, 有謀, 有
喬, ông 仲信, 有容.
j 鄭明良 ĐKL III 30b, ng. 安定, 真拜. Giải nguyên, 37 tuổi đậu TS Khoa 永治 5: (1680) Làm đến Hiến sát.
Làm chánh chính. Chg 寺卿, tước ...
K 黎仕僅 ĐKL III 31a chép 瑾, ng 貢農 古堆, 38 t. TS Khoa 永治 5: (1680) Làm ... 景治 2: (1664). Đi sứ. Làm đến 禮左侍郎. Tước
男 trí sĩ. Cha 仕澈
L 阮進財 ĐKL III, 23b. chép 阮進材. ng. 青漳, 仁域, 23 tuổi đ. TS 景治 8: (1670) Ứng chế thứ 2, làm đến 司刑
男. Tg 户左侍郎, Tước 子
M 阮廷澤 ĐKL III 25b ng. 桂楊, 鴻毛. Sĩ vọng; 49 tuổi đậu T.S Khoa 景治 8: (1670) Làm đến 監察. Bị tội. Lui mài
N 范日俊 ĐK III 25b ng. 金榜, 樂場; 40 tuổi đậu TS Khoa 景治 8: (1670) Làm đến
được phục chức
O 阮光成: [ng. 山圍, 石閣], có tiếng thần đồng, 24 tuổi đậu T.S. Khoa 永治 5: (1680) làm
quan đến 僉都御史. [ĐK.L III, 30a]
P 阮光琦 [ng. 廣方, 廣布 Giải nguyên, sĩ vọng, 35 tuổi đậu Khoa 永治 5: (1680) làm đến 憲使 [ĐKL III, 30b]
Q 武廷韶 ĐKL III 31a. ng. 唐安, 慕澤, 23 tuổi đậu TS Khoa 永治 5: (1680) Làm đến 給事中. Tặng
都給事中. Cháu 中良, điệt 廷臨, cha 廷恩

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le.. 192

P. le Procureur Général et p. o.

內府 dẫn bảy từ cửa Nanh (獰門) trở vào

20a 府堂中 Bên tả: 仍左, 仍前, 內一, 內二; bên hữu: 仍右, 仍後, 內擇, 內仍
府堂外 Bên tả 轎左, 轎前, 擇左; Bên hữu 轎右, 轎後, 擇右
府堂中庭 Bên tả: 騎一, 騎左, 騎前, 騎內, 趕馬一, 馬右, 擇馬後
Bên hữu " 二, " 後, 馬左, 馬前, 馬後, 擇馬右.
府堂外庭 Bên tả: 擇前, 翊左, 翊前, 優前, 內威, 右後, 內馬左, 右堅, 姜擇, 優後
優左, 優右, 優前. Bên hữu: 擇後, 翊右, 翊後, 擇優右
內威右後內馬左右侍捷

Từ 閣門 đến 獰門 và bày ngang các đường: 右一, 左一, 前一, 巨威, 勁中, 勁左, 勁右, 勁前, 勁後

Các quan ~~văn~~ võ y phẩm phục mình. Những 朝侍, 奉侍 chỉ dùng áo mão 青吉.

Các quan văn võ 內殿 chiếu theo phẩm phục triều triều.

Các quan văn võ 內府 và 勾稽, 該合, 首合 đều dùng mão sa đen và áo đen

Các ~~quan~~ lại phụng sai nghinh tiếp từ 嘉橋 công quán đến đò 裳慕津 [前勝奇該官都督僉護郡公 官 và binh gồm các đội 侍馬, 內馬, 擇馬, ngựa 21 con]

Đội ~~đò bè~~ ~~Sau~~ qua sông [侍蓬隊, 海道 3 chiếc]

Rước từ bến đến 內殿 [có 後匡奇該官, 參督 河郡公; 參同都刑 阮公煠, 內差副知兵番司, 礼監太監 膠美侯; 內騎 ngựa 5 con.

Ở 內府. [內後奇該官參督 弘郡公 quan binh; 內差 賞祿侯; 海阳道監察御史 黎仕僅; ~~Kyma~~ 內騎 (viết lầm 六騎) ngựa 6 con.

Rạng ngày, các quan phụng sai 膠美侯 và 賞祿侯 đem binh mã tiến vào công quán. Các triều sứ đến hội tại 明館. Sai 前路管鬯 11 người cùng 23 người tùy tùng rước 2 hòm, 2 thống; giờ thìn ra khởi trạm. Tiến đến bến đò 裳慕, xuống thuyền qua sông, đến bến đò 沐 (Mộc) chia làm hai bộ.

21a Quan phụng sai 河郡公 tiếp một bộ gồm 5 tiến-lộ và quản gia cùng 9 người tùy tùng mang một hòm và một thống, đưa về ~~內殿~~ cửa 三門 ở 內殿 chuyển tấu vào. Hoàng thượng ngự ở 視朝殿. Sai quan đưa vào bái hạ, có giản văn kê khai các vật. Hoàng thượng bảo nhận 1 觔 (cân) 人參 còn dư đưa trả lại; sai quan mời vào 直廬堂 ban yến. Xong lại theo đò thủ đưa về

Quan phụng sai 弘郡公 tiếp một bộ gồm 5 viên tiến lộ, quản gia và tùy tùng 14 người mang một hòm, một thống đưa đến cửa Nanh 獰門 ở 內府. Quan phụng sai 賞祿侯 mời vào. Vương thượng 王上 truyền chước lạy. Có giản văn kê khai các đồ vật, so với nơi điện có phần hơn (? 與內殿差勝) Chúa bảo thu một hộp (觔?) 人參 và 10 bát sứ (北磁) còn nữa trả lại. Mời vào 巨威店 ban yến. Theo đò thủ trả về

阮公煠. ĐKL 四 30a ng. 慈廉 上安決, 23 tuổi đậu HG 永治 5年 (1680) Làm đến 刑科給事中. Đi sứ mất tại Hình đô ~~...~~ chẩn xa 東周 || Đây chép 都刑 (sai)

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Quan phụng sai 粘祿侯 đưa ba cỗ (囸) đến công quán. Quan bạn tiếp đưa vào triều sứ, mỗi vị một cỗ: 1 đĩa thịt lợn, 1 bát bánh ít (少餅) 1 bát bánh lá (葉餅), 1 bát xôi đậu (粄豆)

Hoàng thượng có giản văn đem 土銀 100 lạng và 包封 3 hốt, sai 賞祿侯 tới trạm, cùng các quan bạn tiếp sai thông sự đưa biếu ba vị Khâm sứ. Khâm sứ tiến trả cả 封包銀子 và 答礼銀子. Có giản văn từ tạ

Hoàng thượng lại có giản văn nói xin đừng cổ từ

Vương thượng cũng có giản văn đem 土銀 90 lạng và 包封 3 hốt, sai 賞祿侯 tới trạm cùng các quan bạn tiếp đưa biếu ba vị Khâm sứ. Khi nhận, có giản văn từ tạ. Vương thượng lại có giản văn xin đừng cổ từ

21 Hôm nay (10). Các quan phụng sai 左兵 香江男; 内差左少監 送美侯 đến công quán tiếp yến. Sai 規祿侯 đưa 30 bàn cỗ yến, trà 3 bao, rượu ba vò, chia biếu 3 vị. Sai thông sự đưa giản văn trình. Triều sứ cáo không ra công đường và khi có lễ tiến, sai tiền-lộ lấy vào. Khâm sứ có giản văn tạ

22. Triều sứ sai quan kính tế 先圣王 (1). Tế vật có 30 lạng bạc. Dàn bày nghi phục. Các quân quan, người hầu, nhã nhạc, tán quạt đều dùng đồ trắng. Tế ở 外庙 dùng áo mão đen

Sân ngoài 府堂 [Bên tả: 侍侯, 騎左; 騎前, 翊左, 侍内, 左奇.
Bên hữu: " " " 二; " 右, 騎後, 翊右, 侍内左奇

祀庙堂. [Bên tả, phía trong: 侍内擇, 擇仍, 侍擇; bên ngoài 轄左, 轄一, 擇左, 前翊, 後馬左右前後 擇馬左右前後.
Bên hữu, phía trong, 侍候内一, 内二, 侍擇; bên ngoài 内趨, 轄左, 後擇, 右後, 巨威, 内馬左右

Từ 闔門 đến 旃門 hai bên 勁中, 勁右, 翊右, 擇優, 右擇, 優左, 内威, 左内後, 威擇, 優後

Hai bên đường ngoài (外衢路) 勁前, 内威左, 左一, 右一, 前一, 後一
王親, 王子孫 đều ~~mặc~~ theo thứ tự tầng mà đứng. Các quan văn võ đều áo mũ trắng mà đứng hầu

Phụng mệnh đọc cáo từ 太宰廣郡公

Nghinh tiếp từ công quán đến bờ sông: 前勝奇該奇官都督僉事 薩郡公 quan binh có các đội 内馬, 擇馬. Ngựa 12 con

Điều khiển quân và nghi phục từ 公館 đến 祀庙 [副知水師司礼監僉太監賞祿侯; 副句管將臣吏道副 石山男子, 寺丞 慶衍子.

Hương án 1 toà, Tán vàng 1 cây, Hồng trượng 30 chiếc

Đưa qua sông [侍蓮隊, 海道舍艘 5 thuyền]

Nghinh tiếp từ bến đến 祀庙 [5 đội, 河 đội quan binh. Vâng quan ở 阮公煠, 黄春時 (2), ~~kg~~ (天?) 内騎 ngựa 12 con

(1) Trịnh Tô 鄭柞. mất thg 8 n. 壬戌 1782 (Khang hi 21) ở chính 25 năm, Tang xưng 陽王. Miếu 弘祖

(2) 黄春時 ng 唐 長茂, 55 tuổi đỗ TS 永治 5 (1680) làm quan đến Tham chính. DKL 四 30a

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

Nghinh tiếp từ 牌門 đến 祀廟 và tiếp yến [văn quan 阮登道, 黎雄称]
Đáp lễ hai vai [văn quan 黎仕僅]

23 Rạng ngày, quan phụng sai 賞祿侯 đốc điều các linh đợi và nghi ~~trượng~~ phục tiến vào công quán. Các triều-sứ họp tại quán ~~vị~~ 驛. Đặt tế-văn lên án. Năm ~~quan~~ sai-quan và 6 tùy nhân đều lên ngựa; giờ 辰, ~~từ~~ ~~khởi~~ quán ra, đưa đến 牌門, đợi linh đem và tới 祀廟. Bưng tế-văn để lên trên án. ~~Quan~~ Xướng lễ, ~~quan~~ tế tới đứng vào chỗ. Năm sai-quan đứng ngang hàng trước án. Làm lễ một lạy, ba cúi; quì. Dâng hương; Sai-quan vỗ trán (加額); ~~trao~~ chốt triều quan tiến tới trước án. Xướng tế tửu. Một viên sai quan tới chỗ để rượu, trở vào, quì, ~~trở vào, quì~~, bưng rượu, vỗ trán, trao cho triều-quan dâng lên. Xướng tuyên đọc tế-văn. Xướng phủ phục. Sai quan làm lễ một quì, ba cúi. Lễ xong, đứng sang bên tả.
Vương thân và bách quan vào lạy. ~~Lễ~~

4a Lễ xong, mời sai-quan ngồi ở 左穿堂 thuộc 祀廟. Các văn quan 阮登道, 黎雄称 tiếp yến. Năm sai quan 5 mâm; tùy tùng 2 mâm. Cai quan phụng sai tiếp yến một mâm [cộng 8 mâm].

Mời uống rượu, chè xong, vương ban 代茶封包, cho mỗi vị 10 lượng bạc 錁子 và cho tùy tùng mỗi người 5 quan tiền 使. Cộng là 50 lượng bạc ngân tử và 30 quan tiền sứ. Ban xong, sai quan nhờ Thưởng lộc hầu tạ ân. Vương phán chỉ chước lạy và truyền đưa ~~tiễn~~ các sai quan sai về trạm.

Phụng sai quan, Thưởng lộc hầu đưa ra ~~đến~~ đường cái ngoài cửa thành. Sai quan đều lên ngựa mà về, trước sau đều y đồ thứ mà tiến

Trần nghinh đồ thứ

後匡奇兵							
	紅杖			馬 馬	紅杖		兵
後匡奇兵		黄傘	香案			内後奇兵	
	紅杖			馬 馬	紅杖		兵
後匡奇兵							

Văn tế: 維

康熙二十有二年，歲在癸亥，十月戊戌，除日已未
欽差冊封正使翰林院侍讀賜一品 [明圖]，諭祭正使翰林院

阮登道 [ng. 仙遊, 佛跡, 25 tuổi đậu T.S Khoa Quí Sửu (1673) 陽方 thứ 2. Làm đến 府戶 lễ trưởng 給事中 [ĐK III, 27]
黎雄称 [ng. 雷陽, lg 不予今, 26 tuổi đậu tiến sĩ Khoa Canh tuất 1670, Cẩm hàng 8 c. Làm quan đến 兵科給都事中 [ĐH. III, 246]

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

侍讀賜一品（鄔黑），副使礼部郎中賜一品（周燦）謹致祭於
25a 安南国王輔国政鄭太老先生之靈曰：嗚呼，九天之肇造人国，既生不世出之君，必生不世出之臣，以輔相之。乃国祚傳於悠久。而其人之遺澤，亦與之為無窮。所謂世篤忠貞，與国同休者，觀於安南国輔国政鄭太老先生益信矣。竊聞安南勝国之末，繼世中與，再見王室，惟時小心翼戴，内外勗襄力，樹完勛於冊者，惟先生高曾太父之勞居多。迨我。皇清握圖御極，統一宗區，聞風歸化，藩屏南服，非先
b 生忠能輔主，孝能承家，明足以燭幾，智足以定謀，不及此。時王棄世，擇置令嗣，至於再三，受四朝之顧命，称累世代之元勳。不但一方，而簪史冊所称贊，象句而持国是者，亦槩不多見焉。圖等欽瞻山斗，非伊朝夕。恭膺。帝簡，軺車南指。冀永。令範，以慰愁飢。詎當入境之期，忽聞梢帷之变。哲人云亡，痛悼靡已。薄陳椒醬，聊伸菲悃。乃繼先生而当軸者，復能輔翼国王。抒忠效順，以昭有大之誠。叠荷。皇恩，寵綸頻錫。輔一人於
26a 有道，奏萬禩之昇平。先生可含笑於九泉。 享

Vương thượng có giản văn kính tạ (ngày ấy)

Ngày 23 Nước ta có ~~thông~~ văn trình về tạ nghi (謝儀) và xin đợi kỳ tuế cống, sẽ sai bồi-thần mang tạ nghi cùng phương vật tuế cống, một thể ~~đưa~~ sang tiến.

Ngày 24 Giờ tị (巳), ba vị Khâm sứ sai thông sự đem các vật tặng riêng vào. ~~Mỗi vị Kh.~~ Vua ban [1] mỗi vị 140 lượng bạc 銀子 và các đồ thường, vệt, kiếm. Các quan Khâm sứ (明, 鄔, 周) lấy mỗi vị tam vật, còn dư đều tiện trả. Ban cho các bình hoa quan mỗi viên 60 lạng bạc ngân tử và các vật; cho bác viên bổng cáo và bổng dụ mỗi viên 30 lạng ngân tử và các vật. Cộng là năm người, đều lấy cái vật ban.

140 theo ... 25a

Hai sứ 鄔 và 周 có giản-văn kê khai 迎進使? [2]. Sứ 明 tự tay viết vào giản văn: 取八項 (lấy 8 thứ), không có giản trả lại các vật, và không chịu nhận cái đạo giản-văn. Các quan phụng sai nhờ nội-sai về đợi lệnh. Truyền cho quan phủ-hiệu làm giản, thêm ngân tử, với 3 đoạn hương đa la 香多羅, và 3 cái 銅鍇 đưa vào công quán. Khâm sứ lại không chịu nhận. Nội sai về đợi mệnh. Truyền viết giản thêm cái đồ vật, tiến tới công quán, khiêu

(1) bản chính viết (chữ áp cuối cột 6, tờ 26a) làm 位 (錄位) người chấn cảo chép lầm (dấu son đỏ) ra 使 (錄使). Theo nghĩa thì là ban. (2) có lẽ là 物

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

thông sự đưa vào cho Khâm sứ.

Giờ mùi (未), ba vị Khâm-sứ sai thông sự tiền lộ (前路) thời đốc phu, ngựa lên đường. Các quan phụng sai, quan văn là 礼部 阮擢用, 都安 阮公佼, quan võ có 韶郡公, 弘郡公, đem binh, tượng, phu, ngựa hộ vệ tiến hành. Các vật tặng sứ (餽贐), mà các Khâm sứ chưa thu, thì sai quan trấn thủ 京北 sai binh lính và cơi đem theo. Lại nguyễn có 来岸男,(1) 萊山男(2) và viên 内差小詞 là 遂美侯 đem lễ vật theo Khâm sứ và xin khẩn khoản Khâm sứ nhận lấy cho.

Đến giờ thân (申), tiến trạm Lữ-côi (呂瑰驛). Dừng đó nghỉ đêm. Về cung-đốn đã có các huyện nạp. Có viên thông sự người Bắc là Lê phương Minh (黎方明) trú ở 安常 dân ở xã An thường 安常, đêm bị kẻ trộm lấy mất đoạn, quyên (緞絹) và tiền. Vì thế bắt chủ nhà giải theo. Quan trấn thủ 京北 bắt đền 20 quan tiền sứ.

ngày 24. Lại có giản văn đem thổ ngân 土銀 120 lượng, để kính đáp bạc lễ. Kí bị chép vào 25/10

ngày 25. Khâm sứ có giản văn trả lời và trả lại hoàn toàn

Vương lại có giản văn xin lấy cho.

ngày 23. Quan phụng sai 汪魏, 阮登龍 đưa đón cỗ yến, nội sai 錦澤侯 hộ vệ đưa yến 30 mâm và trà rượu đến công quán, chia ra cho ba vị. Lại thông sự đưa công-văn trình. Khâm sứ có giản tạ ơn

Có ứng đáp các điều (ngày 23) kê như sau:

1° Lịch pháp, bản quốc thời tiết, khí hậu của bản quốc theo như ở Trung quốc.
2° Ở bản quốc, tại 13 đạo, phủ, huyện, châu, đặt quan như ở Trung quốc.
3° Bản quốc, đông đến bể, nam đến Chiêm thành 占城, tây đến 老撾, cách đô thành không biết mấy ngàn dặm.
4° Bản quốc, thì núi 佛跡 ở đạo Kinh bắc; núi 崑 嵝 tại đạo Sơn tây, núi 夏嶺 tại đạo Hưng hoá, núi Tam phong 三峯 tại đông bắc Đô thành, núi 安子 ở phía đông Đô-thành, núi 傘圓 ở tây bắc Đô thành. Còn cách danh sơn khác, chưa dễ khảo đến hết.
5° Bản quốc có sông 富良, 梂江, 滄江, 三江. 宣光江 ở đạo Tuyên quang. Ngoài ra, khó mà kể hết.
6°, Bản quốc có 愛 驩. Ấy là tên cũ. Nay Ái tức 清華道, Hoan tức 乂安道. Các đất ấy đều ở phía nam Đô thành. Người ở đó thì có tài anh đạt tuấn kiệt, có học sở thông đồng đạt; sao lại chưa ra thích thẳng và văn nhã

阮公龍 người 廣刍, phụng 工部, 32 tuổi đỗ TS khoa 丙辰 1676 永治元年. Làm quan đến 刑科 都给事中, thăng 參政, tước 男. Trí sĩ Thọ hơn 80. Nguyên quán ở 越類, 安越, chài xa 阮傑 (ĐK. III 29a)

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

7° Ở Bản quốc, nhân vật xưa nay, có kẻ giỏi [nổi tiếng về] lý học, có kẻ giỏi [nổi tiếng về] kinh tế, có kẻ giỏi nổi tiếng về văn chương. Người tài nhiều, không chép hết

8° Ở Bản quốc, trong có quốc học, ngoài có hương học. Còn sự phối hưởng các đứng hiền thì cùng Trung quốc y nhau

9° Ở Bản quốc, mở khoa chọn sĩ, hương dùng 子午卯酉, hội dùng 辰戌丑未 Ba năm thi một lần. Lệ ngạch, tùy theo văn mà lấy, nhiều ít không định hạn số. Khảo thí dùng phép 4 kỳ: trường nhất kinh nghĩa, trường nhì tứ lục, trường ba thi phú, trường tư sách văn. Hội thi trúng cách lại có đình thí [1]. Phép thi rất nghiêm, cùng Trung quốc y nhau

10° Ở Bản quốc, kinh quan có: ngoài 五府, 六部, 御史臺, lại có 六科, 東閣, 翰林, 提刑, 監察 ở 13 đạo. Quan chế thì theo Trung quốc gần như nhau

11° Ở bản quốc về y quan, lễ nhạc, cũng có thường hành

12° Ở bản quốc, về hôn lễ cũng có thường hành. Cũng kiêng đồng họ lấy nhau

13° Ở bản quốc, làm tang lễ y như 文公家禮. Về y phục, quan quách, lăng mộ phỏng ~~phép~~ Trung quốc như nhau.

14° ~~Bảo thân~~ [chuyện] 羲叔宅南交, từ đời 堯, đã lâu đời, không thể tìm di tích.

15° Về thuế điền ở Bản quốc, thường làm phép mười phần lấy một

16° Ở bản quốc, tiền chế theo niên hiệu các tiền đại. Muối thì nấu ở bể.

17° Về tang tế, bản quốc không theo phép 二氏. Về sự cắt tóc đi tu, bản quốc đã có lệnh nghiêm cấm. Gián hoặc có 三僧 tu trốn, đó là theo đạo ngoài phép luật? (特法外之道耳) mà thôi.

18° Khổng tước và bạch trĩ, tuy bản quốc vốn có, nhưng chỉ khổng tước là thường thấy mà thôi. Bạch trĩ ít thấy. Ngoài ra chỉ loài chim mọn (微) mà thôi

19° Tinh tinh 猩猩, Phí phí 狒狒, Mông [quí] 蒙貴 đều là thú ở rừng núi. cũng chẳng từng thấy. Ngoài ra là thú hèn (賤) mà thôi.

20° Còn như thảo mộc sinh ở bản quốc, thì cùng Trung quốc hơi khác, rây về cỏ mà thôi]

Quan phụng sai [2] nạp quĩ tấu lễ 饋贐禮, thêm mới phần, ngân trẻ 17 hốt, 4 khúc (曲), 2 đích (的).

(1) Bản chính hình như sót một chữ thí 會試中格，又有廷試[試]法至嚴.

(2) Chắc khoảng trên từ "Ngày 23..." đến "mà thôi" là xen vào. Đoạn này ăn vào ngày 25

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

...

...

...

...

...

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

Ngày 26. Bản quốc có giản văn cho vũ viện 撫院 nói: (như khoản sau:) "lễ tiếp tân 接賧, hà lại không hậu ý. chỉ vì ba vị ủy sai (王, 李, 張) chỉ tham của cải, đòi lấy số bạc đến 5.544 lượng, chuyên dùng uy lực, làm nhục ủy viên, chém đầy tớ bị thương, cướp lấy khí giới. trong ấy, chỉ có Vương 王 ủy viên là tham khốc không ngăn được, sách hoạch rất mực; [1] số bạc rất lớn. Gia dịch họ Mạc, trong số có kê tính danh Mạc thị Quân, nhưng chú dối là đã bị bệnh chết, rồi tự ép đem về.[2] Đến lúc Mạc Kính Trì 莫敬持 thấy chú như vậy, trốn đi, nên không đem nộp nó."

Ngày hôm ấy, quan phụng sai đem lễ quĩ tặng tới:

(1) Chánh sứ 明 [ngân tử 360 lượng, cùng sinh quyên, vải đen, ~~thanh~~ đa la xanh, đồng gấm]

- gia nhân 20 tên [ngân tử 60 lượng, sinh quyên, vải đen]
- binh bộ sai quan 1 viên [ngân tử 100 lượng, sinh quyên, vải đen]
- bồng cáo quan 1 viên [ngân tử 80 lượng, sinh quyên, vải đen]
- hộ long kỳ, hoàng tán, quan binh 16 viên [ngân tử 54 lượng,[3] sinh quyên, vải đen]
- lễ sinh [ngân tử 10 lượng, sinh quyên, vải đen]
- Tả giang đạo sai quan 左江道 [ngân tử 5 lượng, sinh quyên, hắc bố vải đen]
- Thông sự 1 viên [ngân tử 5 lượng, sinh quyên, vải đen]
- 軍吹牢手轎夫[4] 24 người (ngân tử 72 lượng, sinh quyên, vải đen
- Tùy dịch 11 tên [ngân tử 22 lượng]

(2) Chánh sứ 鄔 [ngân tử và đồ vật, như trên], 19 người gia nhân [ngân tử và các vật như trên]; binh bộ sai ~~quan~~ trở xuống [như trên về ngân tử, đồ vật và nhân số] Tùy dịch 13 người (ngân tử 26 lượng).

(3) phó sứ 周 [ngân tử và đồ vật như trên] Gia nhân 25 người [ngân tử các vật như trên] Binh bộ sai quan 1 viên (ngân tử các vật như trên] Thông sự một tên [ngân tử, các vật như trên] Quân lao, xuy thủ, kiệu phu 42 người [ngân tử 80 lượng, sinh quyên, vải đen] Tùy dịch (5 người [ngân tử 10 lượng]

Có giản văn nói về việc này cho các vị

Ngày hôm ấy, các quan bạn tiếp (伴接, 赤岸男, 萊山男, ~~thiêm đô~~ 僉都 阮廷滾, 參政 黃公寘; quan 內差 覺祿侯, và các viên 小詞, 小役 tới cùng quan bày đồ quĩ tặng và các vật tặng riêng. Sai thông sự đem 7 đạo giản văn

a) 阮廷滾 ng 青潭, 瑤潮, giải nguyên. Sĩ vọng. 25t. đỗ TS khoa 丙辰 (1676) 永治元年. Lại đài 東閣. Làm 僉都御史. Đi sứ. chết đường. Tặng 左侍郎 tước 男 ĐKL III 28b, 29a

(b) 黃公寘 ng. 天施 土黃, 30 tuổi đậu TS kh. 庚戌 (1670) 景治 8 đi sứ. 工部 th. th., nhập thị kinh diên tước 伯. Trí sĩ. thọ 79. 增封 th. th., tước hầu (世系斗) ĐK III 26a)

(1) 索取尤甚, 銀效頗多. Có lẽ chữ 皮 sai. Hoài giả chữ 多 viết lầm ra 皮 dị

(2) 加以莫族莫氏郡, 於造冊 (,) 內有着姓名, 妄註為病故, (,) 私自臘取帶迴. Những nét chấm câu (,) là nguyên bản có sẵn. Có lẽ sai, tôi chấm câu theo nét viết chì tím

(3) Có lẽ 64 (vì 54 không chia được cho 16) (4) dưới để 軍牢吹手

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

trình. Khâmsai mời 内差僉太監 賞祿僕 vào côngquán. Khâmsai 明 có giản văn cùngtiến 3 thùng đồsứ cùng tiền 賞祿僕 một tấm sa, một tấm 紅紬 thưởng lúc hắn trở về tiến nạp. Chỉ phần trả lại lễ vật và có giản văn phúc. Quan Khâmsai 明 tiền bốn viên quan bạn tiếp 4 tấm vải sơ (野布)

Ngày 27. Rạng ngày khởi trình. Giờ mùi 未 tới trạm 市橋 (Thị cầu) nghỉ. Cùng đồn đã có các huyện (1) nộp

Ngày 28 Rạng ngày khởi hành qua sông Thị cầu; đã có 5 thuyền 内差 hộ tống. Giờ mùi 未 tới trạm Thọxương 壽昌.(2)

Quan phụsai lại đem giản văn tới, mời các Khâmsứ thu lễ vật. Ba vị Khâmsứ cố từ không nhận. Quan phụsai từ biệt mà về. Lễ vật phó quan trấn thủ hộ vệ đưa tới trạm Quanglễ 先麗 giao cho quan lưu thủ 留守 trấn Lạngsơn để đưa đến cửa quan 関 mà tiễn đóng

Ngày 29 Buổi sáng phát hành qua sông Thọxương. Đã có thuyền 内差 tiễn tống. Giờ mùi 未 đến trạm Dinh cần 営芹(3)

Ngày 30 Buổi sáng khởi trình. Giờ mùi (未) tới trạm Tiênlễ (先麗) nghỉ. [trạm này ở đất Ôn châu 温州 ở Lạngsơn. Ở xứ ấy đã soạn sẵn phu, ngựa tới đón, đưa về]

Mồng 1. Buổi sáng khởi trình. Giờ mùi 未 tới trạm Chi lăng (支凌)

Mồng 2. Buổi sáng khởi trình, giờ Thân (申) tới trạm Nhân lý (仁里). Bấy giờ thấy có một ống công văn của Tảgiang đạo 左江道. Phó cho các trạm dọc đường chuyển về kinh tiến nạp.

Mồng 3. Buổi sáng khởi hành. Giờ thân 申 tới trạm Lạngsơnthành 諒山城 Bấy giờ thấy sai quan của đạo Tảgiang đem một ống công văn tới cho ba vị Khâmsứ.

Đêm ấy, 4 các quan phụsai hộ tống 護送 đưa giản văn xin thu lễ vật. Khâmsứ hỏi có tin ở kinh ta tới không và có thêm lễ vật thế nào không. Triều quan làm đơn xin ba vị lưu lại một ngày đợi tin

Mồng 4. Các quan phụsai thấy Khâmsứ ra vẻ giận. Bèn đem 4 cái gươm vàng (金劍) biếu. Chanhsứ 明 không nhận, nói bảo hoặc bán hoặc đổi, minh bạch rồi mới nhận. Các quan phụsai cốt ý là cho xong việc, nghe theo. Nhân tiện biếu 2 viên võ quan 2 tấm đoạn và hai tấm vóc 紬.

Mồng 5 Buổi sáng khởi trình; giờ ngọ (午) tới trạm Phalụy 坡壘 nghỉ. Bấy giờ tiếp công văn của bản quốc gởi ba đạo, từ kinh gửi tới. Quan phụsai đưa cho ba vị Khâmsứ. Mở xem thấy tặng lễ vật mỗi vị 500 lượng

(1) nguyên bản 供頓已有各物迎納. Có lẽ chữ 物 phải thay bằng chữ huyện 縣
(2) Phủ Lạng thương bây giờ (3) Kép bây giờ

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

....

....

....

....

....

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

ngân tử, giảm ~~ba vị~~ theo thiếp ~~trước~~ (1) thì giảm mỗi vị 50 lượng.(2) Các vị cũng có thêm bớt. Khâm sứ thấy bớt dưới thêm trên, giận và không lấy. Phụng sai quan sai thông sự mời nhiều lần. Khâm sứ bảo phụng sai quan đem bày ~~thành~~ phần, cho các viên tùy tùng lĩnh lấy. Còn phần
33a 3 vị và quảng gia thì không lấy. Quan phụng sai lại trình xin hồi văn Khâm sứ không cho. Quan phụng sai lại trình ~~xin~~: "Nếu không có hồi văn thì không dám tự tiện cho tùy tùng." Khâm sứ lại nói thu như ở giản tại kinh ngày trước (2) Quan phụng sai không nghe. Khâm sứ 明 trở về quán. Các Quan Phụng sai lĩnh ~~thương~~ vàng (金鐿) ~~đưa~~ vào cho Khâm sứ 明. Hai Khâm sứ 鄧 周 không được. Cho 正使明 kim kiếm 2 chiếc, việt 4 chiếc, đồng 銅 2 chiếc (3)

mồng 6 Sáng ngày, Khâm sứ khiến thông sự ~~Nối~~ đọc phụ, ngựa lên đường ~~tới~~ vào quan cửa. Chánh sứ 明 đi trước. Giờ tị (巳), chánh sứ 鄧 đi thứ hai. Còn phó sứ 周 chưa đi, sai thông sự truyền cho triều quan vào công quán hội điện thương nghị. Nói: "Lễ ấy đã bác, không được giảm dưới thêm trên. ~~Hiện~~ bây giờ không là trái (莫現非也). Lại nói cho triều quan làm đơn kê lễ vật, y giảm ~~như~~ ngày trước ở Kinh, lễ vật ấy phải đem vào quan cửa quan để các vị cộng đồng thu nhận". Phó sứ Chu 周 mới tiến lên cửa quan. Lại dự bị người sai ~~nhân~~ trước ~~trước~~ (先差人) tạm trú ở cửa quan ~~và~~ cùng lễ vật. Bây giờ mới có hồi văn, chiếu y giản cũ thu lấy. Các quan phụng sai đều đem lễ vật ra ngoài cửa quan tiễn tống, giao phó minh bạch rồi từ trở về. Việc xong. Ba vị Khâm sứ có giản văn minh tạ.

Trong quan, có các quan tham tướng 左江道, 太平府 và các quan thủ bị 守備 ở hai phủ và Long châu 竜州 hội đồng nghênh tiếp ba vị Khâm sứ trở về. Các ông lại đòi lễ vật theo cựu quy., mỗi vị 80 lượng bạc ngân tử tiền tống nghênh và tiền khai quan lệ 開關例. Các quan phụng sai thấy không có bạn số tiền ấy. Chỉ có 15 nén ngân tử nguyên để tặng riêng nhưng chưa trao cho Khâm sứ. Bèn lấy lễ mỗi vị
34 1 nén (鎰) Quan 左江道 thấy lễ ít không nhận. Các quan phụng sai thấy sự như vậy; vì sợ vọng hành ngoạn pháp (妄行玩法) lên vội mà về tới xứ Đồng đăng (同登). Các quan Tả giang đạo lại sai người về thông sự người bác, theo tới Đồng đăng hỏi thu lễ bạc theo cựu quy.

(1) 前帖 (2) 收如前東前日在京. (3) 其欽使鄧周不有許. 正使明…
Sót một chữ 許 trước chữ 正.

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le.. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Quan phụng sai lấy 4 nén đưa cho sai nhân, lại cho người thông sự mở cửa quan, theo lệ khai quan, bạc 1 nén 3 lạng. Cộng tất cả 5 nén 3 lạng.

Lúc bấy giờ chúng lại đột nhập nhà phiên thần Tham-đốc Ninh xá hầu 参督寧舍侯, cướp lấy khí giới cung tên đem về.

mồng 7. Buổi sáng, các quan phụng sai tiến về thành Lạngsơn; lưu lại hai ngày, soạn khải đệ về triều

mồng 8. Có khải giao cho các trạm theo đường đệ về Kinh tiến nạp.

Lại thấy quan thủ bộ sai hai người họ Đặng 鄧, họ Trình 程 đem hai ống công văn: 1 ống giao phó sai đem về quốc-vương; 1 ống bảo chúng giữ lại; đợi ở Lạngsơn thành, lúc nào sai quan tiến đến Kinh sẽ giao.

Ngày ấy, các viên phụng sai Trịnh-thực 鄭植, Trần-lương-quí 陳良貴, Nguyễn Trạc dụng 阮擢用, Nguyễn công Nho 阮公儒. cẩn ∘ khải động lạy ∘ Đức chúa muôn muôn năm ngự hay. Chúng tôi vâng (1) tiến triều-sứ. Mồng ba đến thành Đoàn (团). Rạng mồng bốn, đem giảm vào. Họ Minh 明 mắng rằng: nước sao ở ra ngụy quái. Hoàng đế sai quan ấy ra sách phong, đặc ân tứ tuất, các việc đã rồi. Sứ lễ tân sao khinh để quan ấy nhàn ~~nhọn~~ (giản 閒) mọn, mà đem bấy nhiêu lượng bạc. Xưa (樞梲) từ ngày hai mươi sai đến rày lại đem vào. Nào quan ấy có kho (庫) bấy nhiêu lượng bạc rư! Để quan ấy là người Mạn châu, đãi thậm khinh bạc" lại mắng đến sự sứ năm trước, triều đình trọn của cống vật, khinh bạc xấu xa: hương nát, vàng xấu, lụa thưa, khiến bác hoàn (駁还). Nhưng sợ lòng Hoàng đế không khen 啌嗤 nước Nam, văn-hiến cung thuận chi quốc, chẳng có lòng khinh bạc, hãy tạm thu lấy, để cho người thấm xem. Vì vậy phải sai quan ấy là người Mãn châu, triều-đình nhĩ mục, dòm xem

(1) ~~Vâng viết lầm ra 聶 là sang, phải viết 啣~~

陳良能. ng 慈廉上葛 (quán 王山 瀉池) 30t. đậu TS khoa 丙辰 (1676) n. 永治 4. Làm quan đến Tham chính

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le.. 192

P. le Procureur Général et p. o.

hậu bạc lòng nước nam thế nào. Chẳng ngờ khinh bạc nguy quái! Thật chẳng biết công ơn quan ấy, vạn lý trường trình 萬里長程 đa thoải phong sương lao khổ 多少風霜勞苦, nhân tử mã tử 人死馬死, lại mất (1) một phó sứ họ Tôn (孫). Kìa họ Chu 周 thì hết bốn người. Họ Khảo 鳥p thì hết hai người với ba ngựa. Họ Minh 明 hết ba loa 騾. Mà cho bấy nhiêu của đã đủ chi."

Thấy vậy (体巫) chúng tôi nói rằng: "Bản quốc một lòng cung thuận. Lục niên lưỡng cống 六年兩貢. Chẳng có khinh mạn thất lễ. Nhược bằng lễ nầy, vốn cũ cựu lễ, trong ấy so đã có phần hơn. Người dạy rằng (2) những lời thế ấy, bằng nhường chưa cam" Quan ấy rằng: "So với năm trước, họ Lý (李) sang sách phong, họ Ngô (吴) sang tứ tuất, hai ấy là nghĩa anh em. Quan ấy trẩy ra đã đến nơi cũng hết mọi lời. Sự lễ nghĩa làm vậy, bây giờ chẳng tầy một phần. Quan ấy chẳng khó (苦) bấy nhiêu của; một hai chẳng lấy mà thoai."

Thấy vậy, chúng tôi lại nài rằng: "Luận thửa công trình vạn lý, biết là cơ nào cho xứng. Song le, lễ bất túc, kính hữu dư 礼不足敬有餘. Xin người nhậm lấy cho kẻ tùy tùng vậy" nhưng quan ấy cũng chẳng nghe.

Đến ngày mồng bốn, quan ấy cho người quản gia bảo chúng tôi rằng: "Làm đơn thân khất xin quan ấy ở lại, ắt chịu (召) lấy giản cho." Vì vậy chúng tôi y như vậy, đem giản vào lạc bác ra.

Đến ngày mồng năm, ở dịch Đông đăng, sang thấy giản (3), lên
36a đem vào, quan ấy chịu (召) lấy. Đem lễ vật vào nạp. Phân đã việc rồi, lại khiến chúng tôi vào mắng rằng: "Giản sao điên đảo, bắt của đầy tớ cho thầy. Công nó khó nhọc." Không thu những lễ đầy tớ, lễ quan ấy thì dính lại, bác ra."

(1) Bản viết 秩. Phải chữa 未失. Theo 东西(1) thì phó sứ 孫卓端 mất dọc đường (2) Có lẽ chữ rằy thừa. (3) Bản viết 東

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Đến ngày mồng sáu, họ Minh 明, họ Khảo 𨛦 trẩy khỏi. Chúng tôi vào cùng họ Chu 周, trần tình rằng: "cũng tư đạo (斯道) xin có lời cùng hai quan ấy". Họ Chu rằng sẽ liệu cho. Giản này giảm hạ ích thường; sự ấy chẳng nên. Ra viết đơn chiếu thì giản-văn, sẽ chịu."

Thấy vậy chúng tôi cứ viết đơn thân, uỷ sai tiến tống. Phụng Quốc vương mệnh, kê khai qui tấn lễ, theo lên cửa ải. Người cho nhà họ Minh là Đội 隊 hai nén bạc với một cái súng. Song le Tùng cấm vật, chẳng giám. Nhân vậy Trình trực, Trần lương quí và tất cả chúng tôi thế bốn cái ~~súng~~ việt, hai cái đòng, hai cái kiếm với hai nén nén bạc. Dư cho nó, mới trọn thu lễ. Lại cho thông-sự nước người hết một nén ba bạc, bây giờ mới chiếu đơn thu tấn-lễ.

Cho đến khi việc xong, chúng tôi xin nạp tấu bản thân văn (奏本申文). Cống kỳ tạ ân, tinh tiếp dẫn ngụy mạc các giản (貢期謝恩、并接引偽莫各柬) Quan ấy rằng chỉ tri nhật sự, chẳng chịu lấy cho.* Lại thêm có quan tham tướng, đốc bị Tả giang đạo, Tư minh phủ (思明府)(2) bốn vị, ra ngồi đấy đòi lễ xí-kiến 贄見, mỗi vị là tám nén. Chúng tôi thưa rằng bản lệ chẳng có đến hai ba lần. Người hay một, chẳng nghe. Bất đắc dĩ phải nạp cho bốn nén

Bây giờ cũng có cậu Châu 周 về tống tấn lễ đến đấy. Cậu ấy cũng có xem sóc.

Ấy bấy nhiêu việc nhường ấy.

Bằng sự cam kết giao phó, đã có thành Ninh 寧 cùng các quan giữ ải.

Các việc hoàn tất, gửi về triều

(1) Bản Khg có chữ cho. Câu Khj nghĩa. Tôi đoán là sót chữ ấy nên thêm vào

(2) và Thái bình phủ (Q. 33)

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

1 安南国委差正員吏科給事中砥堂男阮(1) 叩賀 十月十七日 天朝欽使国老爺行惟次。茲者
公館從容，私情敬慕。皇華之詩方詠，曰壯之什載歌。憶記之懷，曷惟其已。自揣拙純未可言詩，然樂大人之
志業大人之名，敢不述詩二章敬賀。希惟笑納之榮，幸當訂和，永留本国之歌誦云

其一
相科令望播璋珪　意是晨鍾自陝西　金印紫裳欽殿陛　軺車駱馬歷山溪
十行既仰獲綸渙　四字重遵御筆題　杜駕言為長記取　功成良使古名齊

其二
清朝運屬教宪休　喜見真儒吏出周　碩果安輿亨達仕　皇華馳杳廣洛諏
南郊寵命增光貴　北闕芳名愈炳彪　幹了回朝承问及　為言謹度国觀收

2 户科給事中宋儒賀詩

其一
冉命欽頒豈戲珪　令逢有圣比周西　礼刪洞究孔東魯　書法深探陳北溪
擬聘才施功允濟　稱揚詩寓價經題　孝忠家国交相勉　台斗權隆山壽齊

其二
有容才另量休休　君子人哉和泰周　竜陛岩嵬欽典命　駰程跋涉博諮諏
宋朝良使功斉鄒　漢代通侯才冠彪　今飲平安順奏記　萬年壽祝圣黄牧

3 礼科都給事中武惟匡 叩賀 天朝欽使国大老爺台座右小生生長春如見閬蓬海
幸接台節於公館之下，高山仰止，何日忘之。聊述燕詞，用伸敬意，希維笑納是幸。

其一
第擢高科運應奎　陝西今勝昔關西　九重彩鳳啣丹詔　萬里華騮聘玉蹄
浩蕩天恩方沛雨　煌輝公爵已增圭　回朝若道安南国　处处春臺寿域躋

其二
欽宣上方達遐諏　景仰周節体用周　價重雞林詞蕴秀　節高兎月色清秋
融怡和氣生梅驛　駘蕩春風袅綉裘　一自驄鞍遄北闕　絃容注想量休休

4 圣門四科首重方術，子孫躬行君子所行者何事，又謂古今不踰矩，不踰者何矩，造端夫婦，如是其易。
參贊天地，又如是其難。此中妙差，終身由不盡。仆二十年前亦馳心詞賦之業。今年近半百，方知
無益，向上一層，敢以為臨別之贈，惟。請公有以教之。

鳶飛魚躍察天地　夫婦能知一室間　飲食人人知味少　好將宗旨詞居此

6

7

39a　38a　37a

(1) 阮名遵 (so với trang 2. nơi 吏科給事中 阮名遵 thì đoán được không đúng: Theo 使交記事 thì chắc là 阮廷柱 cùng đứng chức với đồng liêu 宋儒 (户), 武惟匡 (礼) và 陳瑞 (工) 給事中

和同燦留別詩韻　怡軒阮廷柱（出金鈹詩錄 卷二十三）

其一

丈夫身立綱常重　箇道争光三極间
傳記忠臣能烈女　尼山已遠问驪山

其二

書啣咫尺近天顏　一代文人識馬班
遙望仙塵歸漢表　春風曉日烺燕山

其三

調成白雪足千古　坐對春風僅效句
萬里相思勞夢寐　淡交君子自情真

ANNAM-TONKIN

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

癸亥初三留別安南阮怡軒、武柏庵、朱漢軒、陳閬甫、四黃門併政 (1)

閬門曉日拜天顏　得識南郊青瑣班　記得深林風雨夜　多君相伴出茶山
迢遞關河幾萬里　慇懃酬唱恪三旬　達人傾盖千秋重　回首天涯憶九真

閩中周燦具草

敬述、君子所守者道義、所行者忠信、以之修身則同道而相益、以之事国則同心而共濟。又謂有夫婦、然後有父子、有父子然後有君臣、此人道之大端也。不佞初從志学、粗盈科而進、今幾耳順、幸同時而登。乃知四科則先文而後行、同是圣人之道、且孝詞進智識高方為有益。再續步韻敬餞。○老爺其雅重之。惟

大夫身立綱常重　箇道爭光三極間　符記忠臣從烈女　屈山已達問驪山

癸亥孟冬敬餞。○天朝欽使周大老爺閣中夫子、幸為訂正以為国人之矜式

書曰御咫尺近威顏　文接昕庭対灶班　(1)□□雨露何山谷　詩賡天保寿如山
皇華車出功成日　注想香茶已效句　萬里勤劳相憶記　淡交君子契情真

山南阮怡軒具草

祁科、武伯庵(帆)敬步三詩

其一
公驛梅花笑玉顏　嘉賓賢主會仙班　雲心千里如相憶　望彼南山與北山

其二
使路馳驅經幾度　交情款曲浹(2)多旬　勿嫌南北風声異　道統原来一圣真

其三
今来古往脩育道　貫徹聰明在兩間　行北濟時心汲汲　鄒翁底氣象若山

勉孝詩四首、恭和陸象山先生鵝湖見志韻

其一
圣道如天萬古欽　由來妙契在人心　能知勺水同滄海　詎有閒雲散遠岑
寒暑不言成代謝　鳶魚何意任浮沉　從茲有悟九希理　裝載工夫悔至今

其二
書符堯典首惟欽　千圣閒泉只此心　忠恕道登洙水座　能知蹊直認蹊岑
期扶大義同離照　忍使微言斡陸沉　瞬息百年駒隙裏　旋頭奮勵在而今

其三
四顧冰淵念念欽　圣狂歧路總由心　時將滿水同奔注　日為牛山讓虎岑
一葉凌風能渡渡　元珠含耀竟終沉　文王不作空誰待　豪傑九民辨自今

其四
百千谷萬世人欽　不出先天真一個心　雖有東知鉞裳路　何難馬辨泰山岑

(2) 武惟匡　(1) 阮~~登遵~~ 廷柱

(1) nguyên trữ trấy. Chữ cổ là quản là sao lại một bản cũ　(1) nguyên chữ 淡 chữa sơn ra 淡

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

當途頻顧乞人食 臨井忽驚孺子沉 此是前賢真妙訣 真通往古與來今

辛酉春日 驪山周燦澹園稿

8 20 讀書今四首、恭和朱文公夫子鹿洞講會韻

其一 寒窓一決坐殘年 戶外朔風凍石泉 堪嘆韶光同逝水 擬將終歲老遺編

欲從顏孔尋真樂 莫外詩書覓不得 同憶雕蟲年少事 詞壇屈宋競騰騫

其二 堯舜傳中幾歷年 誰從洙泗覓原泉 兩間消息閒義畫 千古精神寄盡編

庸另紛勞紛聚訟 篤行當自有心得 好將一貫端基址 功到山成永不騫

其三 于茲邁往竟忘年 妙義中含萬斛泉 敢就一班矜管見 且將三絕繼韋編[1]

高起理辯由心悟 存養工夫待口傳 若認空談為踐履 恐同楊子猿淵騫

23 其四 碌碌浮生四十年 迹思有緣學寒泉 油然自得窺前輩 樂此不疲架上編

參透六經存奧訣 悟來一貫有真傳 而今別具凌雲志 理境縱橫万里騫

辛酉春日 驪山周燦澹園稿

9 捧見。天朝欽使周大老爺詩韻各首、莊誦再三、識其溫故知新可以為師、因肅和前韻二首敬餞

庶供吟味。希惟笑納為榮

24 其一 尚書美有四鄰欽 臣職良哉同此心 遙望五雲騰漢昊 極看寸木遠樓岑

紋林傳誦燕岑樂 學海優游鯨水洸 鴻遇順風君相會 鵝湖何待咏當今

25 其二 請諸周老幾春年 試得窮陰辨壞泉 犬尾方聞持玉節 鷄頭可已述瑤編

廣開支派同宗法 洙泗源流一正傳 鹿洞韻吟深憶記 功成奉使遠張騫

癸亥冬日 山南阮怡軒稿

10 都[2]戶朱儒 書步二詩

26 其一 以賢遇聖亮功欽 可愛詞章麗錦心 每欲倉生為地善 何為黃鳥止隅岑

月攀棠我籍書桂 風笑紙他賦奏洸 敬餞平安無別語 同心致治正收令

27 其二 紋科墨擢牘諸年 達聖薰成另博泉 貴溢春官欽誥命 寵臨竿檄耀章編

闢中夫子天星仰 海上宗師家室傳 牲駕言為何啟記 使功首冠漢朝騫

Người viết 幕 chưa soạn ra 幕?

... trùng 37 để Cấp sự trung. Đây chỗ sai. Vì nếu là Đô cấp sự trung thì để 户 top chữ 'dị' phải Đô hộ

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

開山繼陽文章舍
銅柱遥分意氣堅
欲訂重攜敲韻处
碧雲落落柳垂烟

且寫一詞并詩附于后

失仰。汗山宗由悟教，偶來停車，幸貼芝宇(1)，即當攜句贈詞，字字珠玉。正欲握 48
手細叙以消多前積悃，奈敞友催促，乍會乍離，愈令人悵耿，茲者眷注半神，深廣洽叶，強成一律，俯書獻、
併將交行十絕，统蘇博笑。冀惟鉴鼓，曷勝欣幸

39

其一
諒山過了又安州
澗水潺声曲曲流
王事賢劳悵靡盬
好將雲雨袖中收

二
虔謁將軍非等詞
行行未到鬼门调
不闵荐接貞夫火
耳兩隨車路故難

三
凜冽風威苗戰場
遶人拜古鬼茫茫
雲臺昔美咸灰燼
入肩残碑照夕陽

四
茱山从失最知名
駐節嘟盃效路程
七礁高凤喉欲渴
買茱不鮮賣茱声

五
匆匆班馬渡滄江
夾岸桃花映水光
林、馬效知㗂勝趣
争先翹首望茱湯

六
交交風物畧相同
淡淡衣冠彩淺紅
着意試將為伴臉
桃紅仍遜狀元紅

七
梂江一渡却紛紜
散髮垂肩女似雲
邑饒一逞迎河客
椟榔色贈竟慇懃

八
眺遙公子抵安城
香髮美娘体若輕
故要椟榔斜臉笑
多思人美(2)多年情

九
羣花雲閣映南樓
惹起行人思不休
幾度含情為一笑
語言不會有低頭

十
繞度良江便是京
紅紅綠綠滿街迎
有音莫辨空相話
注意梅花做廣平

50 17 48

都兵阮(a)

步這詩依韻

驛路相逢暫共遊
定知詩句勝茲州
佚吟妙律令人與
的是明珠不暗投
自別兩途遥萬里
相思一日直三秋
促情繾綣無容已
為餞平安寫筆頭

51

步小律十首

其一 (c)
步步山溪石路間
花香鳥語似閑閑
时完公事为留日
始竟人臣不憚難

二
美公才子到香州
寺是人物第一流
杜甫堪倚張不減
詞章都是繡囊收

三
同省春情愛一場
相望憶憶水茫茫
为哄若有賓朋问
為說葵心樂向陽

四
可嘉畱志要成名
車載言还问驛程
四顧偶或吟詠副
不須黄鳥兩三声

五
月照枝疎影半江
心悵佳客望清光
欲來相道伸賓友
堪恨鐘声到景陽

六
風土初來本不同
勉公須且逐顏紅
勸貿這事昭中侍
借是吟詩寄葉紅

51a 50a 49 48

(1) Bản viết lầm ra 字 - Chữa sơn ra 宇 (2) Bản viết 郎, chữa sơn ra 𠊛 (3) Bản chép 美 chữa sơn 羙
(a) 阮公儒

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

60

其七
江山城市少無紜
蕙有紅鞋睡翠雲
將相名臣詞代有
虔心憂国勉懃懃

八
安号名兮有幾城
行人勿許指為輕
行行錦繡浮香馥
只向炎凉遜世情

九
巍峩卓尔愛高樓
樓下傍覗羨欲休
自古以來尊莫对
往來賓客尽回頭

十
往來賓客尽回頭
相和相接又相迎
輝煌日月依然在
萬古蒼生樂太平

文物衣冠集帝京
輝煌日自依然在

(1) Bài viết làm ra 体. Nét son chưa ra 休

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

11 礼都武惟匡 (28) 其一 (29) 其二 朿步二詩
佐孟惟臣克若欽 昭昭皜日東丹心 巍峩象闕叅雲礼 迢遰駰程趁碧岑
和布阳春雷沾草木 香生華衮馥馥况 言述剩喜白階踐 事業勳名暎古今
雷桑工夫盖有年 文章滚滚湧如泉 綿逢好運奎星爍 亥擢高名桂籍編
郁郁礼儀蘭看訂 煌煌誥命駬鄉侍 官成勉樂江湖趣 仙侶逍遥鎮鷺鷥

12 兵都阮公攸踐 朝使周詩一首
逢由科出着賢良 施用歌成四牡章 州詔十行高北闕 金鸞萬里肅南方
(30) 雍容礼樂人爭看 旆旗日照光 茲餞行坐何以贈 敬將勳業等天長

13 礼部郎中周再許詩二首并四書訓俗歌，因而措此步來一律謝一律餞，並依韻次
(31) 其一
膺象崇頌記得年 始知避暑向林泉 龍烙撤墨掀銅紙 正道披荆喜就編
新教幸知多尽辯 茵坐磨砮喜明侍 昨承凌問將何答 但願功名永不騫
(32) 其二
玉闕巍峩命星欽 遥馳敬畏起人心 一国錦綿光中斗 這節清中心明月岑
双袖潇悵平格字 羣僚總賀馥香沉 溪山萬里翻成夢 相憶之情一古今

14 礼部郎中周具草留別安南阮良政、阮衡岩兩黃門併政(a)
(33) a 晉代名賢敎嗣宗 侍來此地最稱雄 棲垣退食徒容日 可有吟悵述祖風
(34) b 奕葉名门本地神 風流文米倍堪親 為愁別後相思切 何処天南望故人

15 初過鬼門關
(35) 岳岳名關号鬼门 秋風慘淡日黃昏 自徙天伏经臨後 遍地湯池載圣恩
(36) 再出鬼門關。以關名不雅，易曰畏天。關以昭本国事大之義
衣冠文物重南疆 何事關名太不祥 題曰畏天思此義 萬年帶礪控炎荒

16 礼部郎中周燦有親孫占吳仁附為管家，頗通文理，到同登驛彼許一簡題詩二首，一律別寄駙馬禎
郡公。再有一律集小律十首，只緣相坐对於乾门，至此述情苗事
(37) 其一
駐馬茱山撤步迻 逢君才調勝荆卅 陽春白雪翻翻送 浪苑瑤花片片拨
同道天涯能咫尺 奇緣一日重千秋 独嫌倉卒無相贈 綿扇梅花寄壟頭
(38) 其二寄駙馬
旌旗冉冉(1)出南天 楚水巫山限萬年 雲月無情侵別夢 露梅何吹送為鞭

47a

46a

(1) Nguyên viết 旗, chữa sửa ra 冉

(a) Có lẽ hai 阮 này là 阮攑用 với 阮公儒
tiến sĩ đời của quan: 良政 là 攑用 và 衡岩
là 公位

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

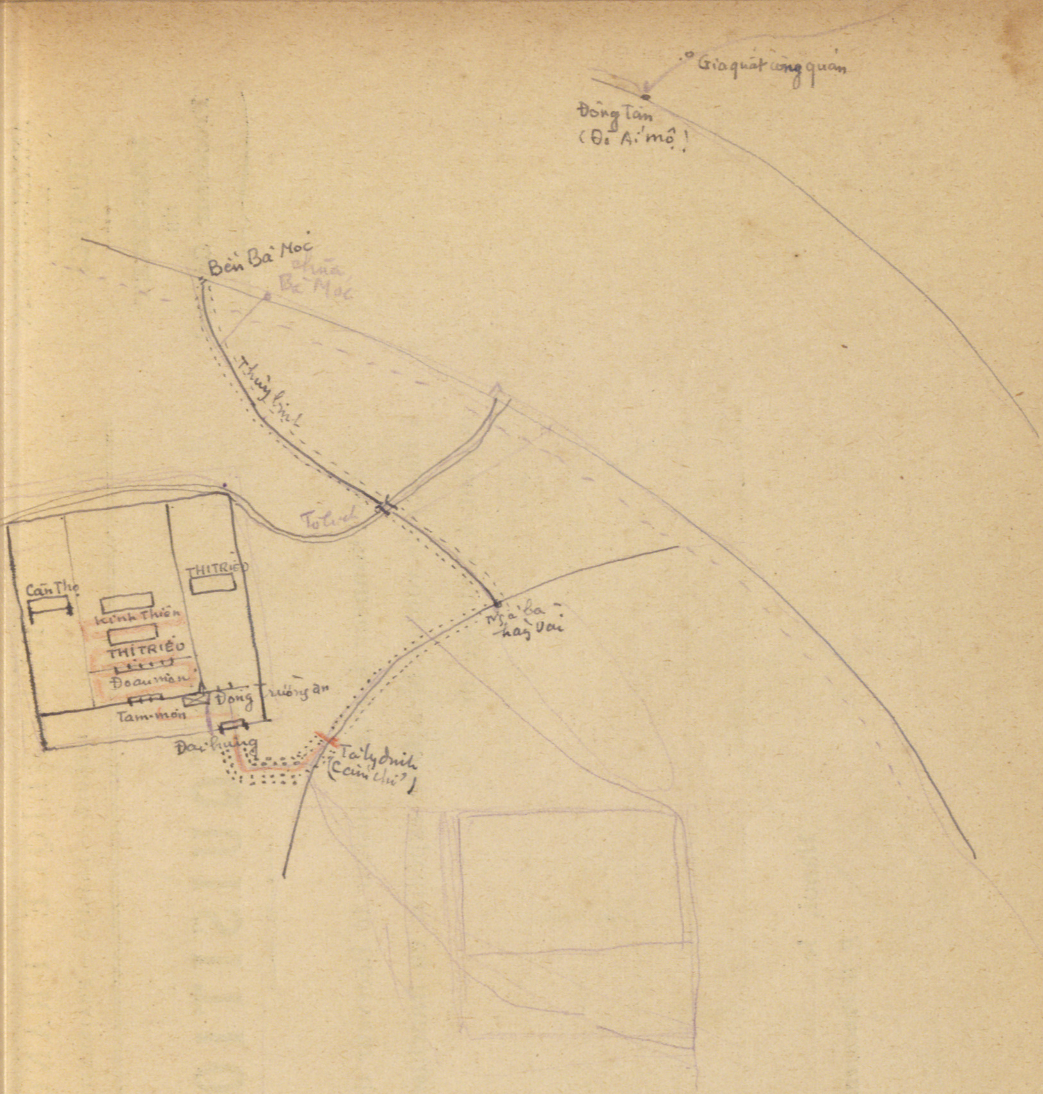
..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Gia quất công quán
Đông Tân
(Đi Ái mộ!)
Bến Bà Móc
chùa Bà Móc
Thủy binh
Tô lịch
THI TRIỀU
Cần Thơ
Kinh Thiên
THI TRIỀU
Đoan môn
Tam môn
Đông Trường an
Đại hưng
Ngã ba hàng Vôi
Tả ly dinh
(Cửa chợ)

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint-à l'adresse de :

..

..

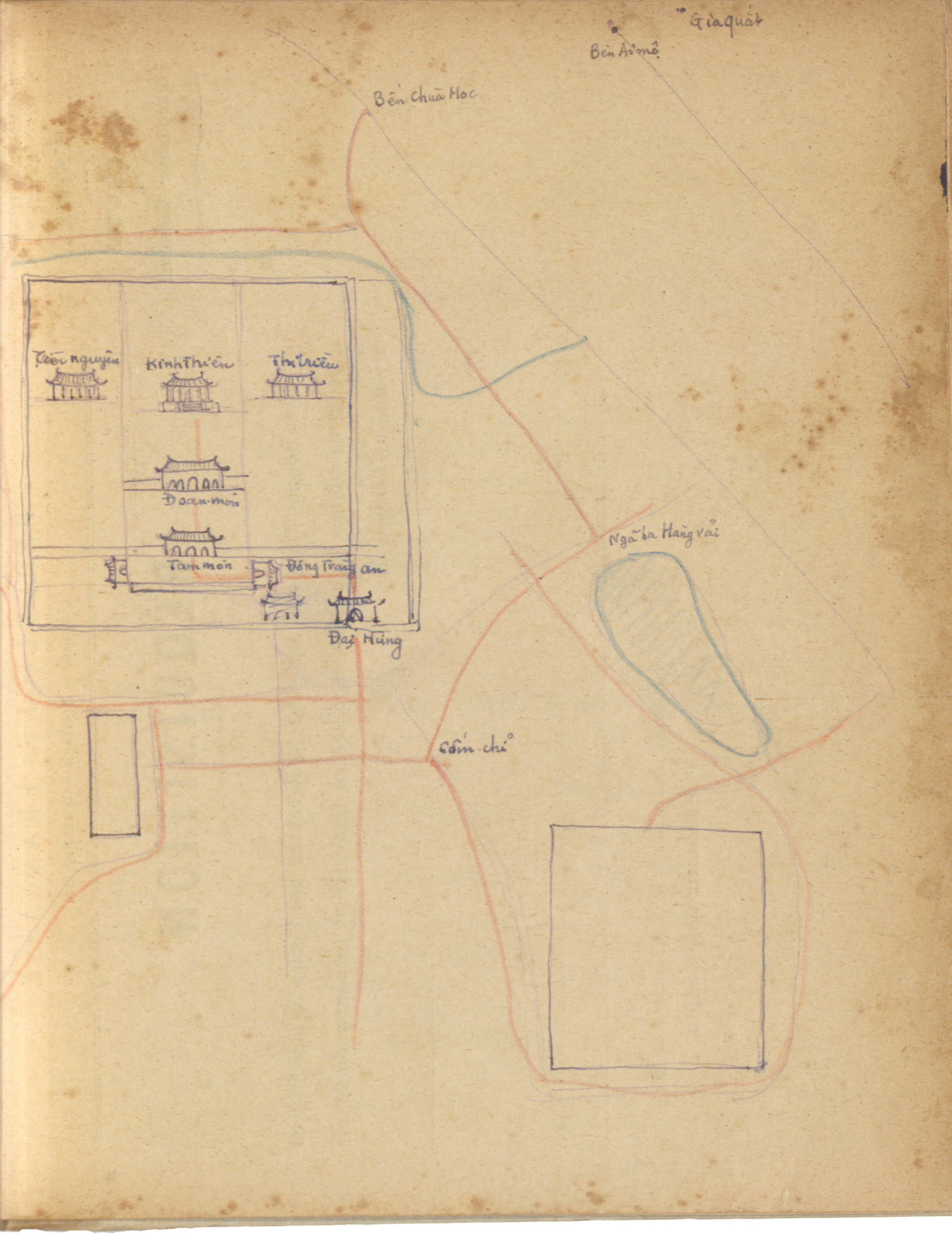
..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Gia quất
Bến Ái mộ
Bến Chùa Mọc
Kinh Thiên
Thị triều
Đoan môn
Tam môn
Đông Tràng an
Đại Hùng
Ngã ba Hàng vải

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

MỤC LỤC – Tên người

Ⓐ An giang hầu 安江侯. Tham tụng Lễ bộ thượng thư (10) Đối đáp với sứ ở điện

~~của~~ là 武維志, năm 1669 với 武惟志為禮部尚書...並加參從 ~~tước~~ phái. Có thể là 阮茂材

Ⓑ Bách ~~柏~~-am 柏庵 hiệu 武惟匡 Vũ duy Khuông (x)

Bạn tiếp 伴接. Lúc ở Công quán sau dọc đường về: Nguyễn công Vọng, Lê Hi, Nguyễn đình Cổn và Hoàng công Trí

Ⓒ Cẩm lộc hầu 錦祿侯. ngày 16/10 đưa yến xuống công quán (14)

Cẩm phái nam 錦派男. tước của Uông Nhuệ 汪銳 (x) [19]

Cẩm trạch hầu 錦澤侯 nội sai, ngày 23 đem yến tới công quán (27)

Lê sĩ Cẩn 黎仕僅 (ĐK III. 31a) chữ 瑾. người Nông cống 貢農, làng Cổ đôi 古堆. Năm 38 tuổi đậu Tiến sĩ khoa Vĩnh trị thứ 5 (1680). Làm đến chức Tham chánh 參政, thăng Tự khanh 寺卿, tước Nam. 男. Về trí sĩ. Con là Triệt 仕澈

Năm 1683. làm Hải dương Giám sát ngự sử. Có làm việc cử nghi 糾儀 (19) Chức ở Nội phủ 内府 (20) Đọc lễ hai vái ngày tế chúa. (23) (ngày đầu lễ và tế chúa 祚)

Lê thì Kinh 黎時京 (3) phụng sai với giản quí đi Lạng sơn

Nguyễn đình Cổn 阮廷滾. năm 1683 làm Thiêm đô ngự sử. Ngày mồng 9 tới ở sứ quán tiếp yến. Ngày 26/10 theo lễ vật tới trạm Lã Côi (31)

Người 青漳 Thanh chương, làng Bích triều 碧潮. Đậu giải nguyên. Sĩ vọng. Năm 25 tuổi đậu đậu Tiến sĩ khoa Bính thìn (1676) Vĩnh trị 1st. Năm ấy lại đảo Đông các (đương làm Giám sát ngự sử Lạng sơn) Làm đến chức Thiêm đô ngự sử 僉都御史. Đi sứ () chết dọc đường. Tặng tả thị lang, tước nam (ĐKL III 28b, 29b)

có thể là 阮致中 (ĐKL III 26b).

Lê duy Chân 黎維禛. (thụy tên 祫) Hi-tôn 1676 – 1705) [母] sai phong [17]

Chu (đủ) 周侠. x. 周焯 (chu Xan)

Ⓒⓗ Chử đường nam 砥堂男. n. 1683 làm Lại bộ cấp sự trung. ~~Có thể~~ Họ 阮 hiệu Di hiên 怡軒 (39) có thể, minh phó sứ Chu xán (37) và sĩ có thể trả lời (39). ~~Tức là 阮廷遵~~ (x)

Toàn Việt thi lục chép là Nguyễn Đình Trụ

Ⓓ Lê hữu Danh 黎有名. n. 1683. Làm giám sát Ngự sử. Coi việc củ nghi 糾儀

ĐKL III 24b người 唐豪, xã Liêu xá 遼舍 Sĩ vọng. 29 tuổi đậu ~~hoàng~~ giáp khoa Canh tuất Cảnh trị 8th (1670) Làm quan đến Hiến sát sứ. cha 有喜, 有謀, 有喬 Ông 神信, 有容.

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

(D) Di hiên 怡軒 hiệu Chỉ đường nam (39/x)

全越詩錄 9.23 cho biết là hiệu của Nguyễn Đình Trụ 阮廷柱, người làng Nguyệt áng 月盎, h. Thanh trì 青池, đậu Tiến sĩ Khoa BTã 1656. Tước Đế 砥 đường nam 堂男. Có thơ Tây Chu-xán (2 bài) hoạ thơ Miếu học.. của chu xán (2 bài). Hoạ tặng lưu-biệt của chu xán (3 bài)

Diễn quận công 演郡公. Tham đốc, coi 右内奇. Ngày 15, rước sứ từ trạm Gia quất đến bến đò Đông tân (8)

Nguyễn Trạc Dụng 阮擢用 năm 1683 làm Lễ khoa, đô cấp sự trung. Ngày 7/10, tới đón sứ đến trạm Thọ xương. Sứ bộ tới trình tuất (2). Ngày 17/10 lĩnh đạo ban dụ chức điệp tống sứ. Ngày 9/10 được cắt vào việc phong sách và giữ việc mở tờ chiếu. (19) Ngày 24/10 tiễn sứ ở Gia quất trở về (26). Ngày 8/11 để khải về Triều (từ Lạng sơn) (34)

SGKS 吏給事中 hỏi đón sứ ở Nam quan

ĐKL III 25. Người phủ Quảng đức 廣德, huyện Anthái 安泰. Nguyên quán ở huyện 懷安 Hoài an, làng Đăng xá. 45 tuổi đậu Tiến sĩ khoa Canh tuất (1670) Cảnh trị 8. Làm quan đến Quang lộc tự khanh

(Đ) ~~Đỗ~~ Minh Đồ 明圖. người Thanh châu Hàn lâm thị độc. Làm chánh sứ sách phong.

Lê duy Đính 黎維祲 (thực tại 維禬) Lê gia tôn [1672–1675] mất thg 4 năm Giáp 1675)

Nguyễn viết Đương 阮日當. n. 1683 Làm Lại bộ hữu thị lang. Ngày 16/10 tiếp sứ lúc tế ra ở Lễ bộ đường. (13).

[Bây giờ ông 68 tuổi; làm Lại bộ hữu thị lang. Có lẽ lúc về hưu (70 tuổi) đã được thăng Công bộ tả thị lang.]

. ĐKL III 22b có chép 阮文富 sau khi đậu đổi tên là 當. Có lẽ là 阮日當 (xem chức quan). Người huyện 白鶴, Bạch hạc, làng Bồ sảo 蒲稍. Năm 46 tuổi đậu tiến sĩ Khoa Tân sửu (1661) Vĩnh thọ 4. Làm quan đến 兵部左侍郎. Trí sĩ. Thọ hơn 80 !! n 1682 ~~hạc~~ làm 清花參政 hạc 阮茂材 được thăng 兵右 và 入陪从

(Gi) Giao nghĩa hầu 膠義侯 n. 1683 làm (内差, 副知兵番司, 礼监, 太监) chức thái-giám. Ngày 22/10 rước ~~phái bộ thiếu~~ lễ từ bến đến nơi ~~phả~~ điện (20)

(H) Hà quận công 何郡公. năm 1683 làm tham-đốc, coi 後匡奇 (20). Ngày 16/10 Sau khi tế, mời sứ ăn yến ở Lễ-bộ-đường (13). Ngày 22/10 Rước phái bộ ~~tiền chiếu~~ lễ từ bến đến nội điện (21) và ~~(22)~~ phái bộ tế chuẩn 祚 từ bãi đến 廟 (23)

Vũ duy Hài 武惟諧. Năm 1683 Làm Bồi tụng, Lại bộ tả thị lang, tước Thư trạch tử 書澤子. Ngày 15/10 sang sứ quán đón Long đình (9)

ĐKL III 20a chép 武·弼 諧. Xét sự nghiệp thấy chắc là 武惟諧. Người huyện 唐豪 Đường hào, Làng Mộ trạch 慕澤. Năm 33 tuổi đậu tiến sĩ Khoa Kỷ hợi (1659) Vĩnh thọ 2. Làm đến Lại bộ tả thị lang. Tước 子. Về

ANNAM—TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

(h)

Trước đó, ngày 9/10 sang Gia-quất tiếp yến sứ. Ngày 16/10. Đem giả ấn cũ cho sứ [ấn này của Minh ban] (28)
Từ ngày 9/10 đã được cắt giữ việc 典儀 việc sách phong (19). Các công việc hay đi với ~~男子~~ 海山男阮若寶.

Hải sơn nam 海山男 (10/9) + tước của Nguyễn đanh Thực n. 1683 (x).

Khao Hắc 鄔鄔黑. người Mãn châu Hàn lâm thị độc. Chánh sứ tứ tuất.

Hán hiên 漢軒 hiệu của 宋儒 (39)

Hành nham 衡岩 hiệu của 阮.... (46)
Chu-sứ có thơ tiễn. Có lẽ là 阮公倣

Lê Hi 黎禧. năm 1683 (38 tuổi)
Bồi tụng. Công bộ hữu thị lang tước Lai sơn nam 萊山男. Ngày 9/10 ở lại công quán tiếp yến các sứ (3). Ngày 24/10 đem lễ vật theo sứ đến trạm dư tới (27). Ngày 26/10 tới công quán Lữ tới bày lễ vật và trao giản thư (31)

Như tiến Hiền 汝進賢. n. 1683. Làm Hàn lâm. ngày 10/9 được cử làm nội tán 内賛 về việc sách phong ngày 15/10 (9)

Hộ quận công 護郡公. Đô đốc thiêm sự, coi 前勝奇. ngày 22/10 đón phái bộ ~~tiễn chúa (柞)~~ Lê tử trạm Gia-quất đến bến đò Ái-mộ. (20)(23)

Hoằng quận công 弘郡公. tước Trần lương Quý 陳良貴 (x)

(KH) ~~Khánh~~ diễn tử 慶衍子. phó cầu kê, ~~tạc~~ thừa 副句稽壽丞 ngày 15. Đến trạm đón long đình (8)

~~Vũ duy Khuông 武惟匡~~. Ngày 22 (Lê chúa 柞) điều khiển quân vào nghi phục từ công quán đến độ miếu (chùa 寺丞) 23

trí sĩ. Tặng Lễ bộ thượng thư. Tước 伯. Cháu Bạt tụy 拔萃, và cầu hỏi 求誨. Hai chú cháu đồng khoa. [Khoa ấy họ 武 Mộ trạch có 3 tiến sĩ liền nhau: 求誨 (6t); 璐諧 (7t) 公道 (8t)]. Đi sứ (1673) Toàn thư IX 34b về (1675) được thăng 東閣大學士 tước 子 1675 兵右, rồi phó đông gi sử. 1696 giảng

Việt sử Thông giám Cương mục và Lịch triều hiến chương đều chép 烏鄔.

Lê duy Hi 黎維禧 [thực tên 維(禧) 福? [玄宗 1662-1671] Dụ tế (17) mất thg 10, 1671

ĐKL III (23b). Người huyện Đông sơn 東山, làng Thạch Khê 石溪. Năm 19 tuổi, thi một lần, đậu tiến sĩ khoa Giáp thìn (1664) 景治2t. Đi sứ. Làm đến Tham tụng, Binh bộ thượng, coi 中書監, tước 伯. Tặng Lại bộ thượng thư, tước quận công. Thọ hơn 80

Đ.KL III 30b chép 汝廷賢. người huyện Đường an. xã Hoạch trạch 穫澤. năm 22 tuổi đậu tiến sĩ khoa Canh thân (1680) Vĩnh trị 5t. Ứng chế thứ 2. Đi sứ. Làm đến hình bộ thượng thư, tước tử 子. Tặng Lễ bộ thượng thư tước Bá 伯. Con 進用, cha 廷瓚, chú 仲台, ông 公瑱.
全越詩錄 có chép 2 bài thơ tặng Chu xán q. 23

Hương giang nam 香江男. Binh bộ tả thị lang ngày 21/10 sang tiếp yến sứ ở công quán (22)

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

(Kh) Vũ duy Khuông 武惟匡. Năm 1683 làm Lễ khoa đô cấp sự trung (40). Hiệu Bách am (40). Ngày 19/9 thảo giản gửi lên Lạng sơn. Sau ngày 7/10 có thơ mừng Chu sứ (38). Chu sứ có thơ lưu biệt với (39) Ông họa lại (40). Ông họa thơ khai của Chu sứ (45)

ĐKL III 26b. Người Đường an 唐安, làng Mộ hà 慕河. 27 tuổi đậu Tiến sĩ khoa Canh tuất (1670) Cảnh trị 8. Làm quan đến Lễ khoa, đô cấp sự. Tặng tham chính tước nam. Cháu 挺 ?, con 惟断 Vũ 武惟斷 lại chép III 23a. làng Mộ trạch

SGKS. tới đón sứ ở Nam quan

Khương vũ hầu 姜武侯. Đề đốc cơ 武挠隊. Ngày 15/10 nghinh sứ từ trạm Gia quất đến Đông tân (8)

(L) Lại sơn nam 莱山男 tước của Lê Hi (13)

Lộc quận công 禄郡公 Đinh văn Tả (9)

Liệm quận công 廉郡公. Năm 1683 làm thái tể? Ngày tế chúa 柞 (22/10) đọc cáo từ (22) Trịnh GP (23b) chép con 柞 Tên 榜. Sau phạm nghịch, bị phế làm dân thường.

Nguyễn đăng Long 阮登竜 n. 1683 làm Quốc sử giám tư nghiệp. Ngày 9/10 tới trạm Lũ côi đón sứ sách phong (3). Ngày 23/10 đưa đón cờ yến ở sứ quán.

ĐKL III 29a. Người [illegible] Quảng đức, phường 工部 Công bộ. 32 tuổi đỗ Tiến sĩ khoa 丙辰 (1676) 永治 1. Làm đến hình khoa đô cấp sự trung. Thăng tham chính tước nam. Trí sĩ. Đủ tam vinh. Thọ hơn 80. Nguyên tổ quán ở Siêu loại làng 安越 Châu xa đời 阮傑

Lương chánh 良政 hiệu của người họ 阮. Chu sứ có thơ lưu biệt (46) có lẽ là 阮 ?

Trịnh minh Lương 鄭明良. n. 1683 làm Giám sát ngự sử. Ngày 9/10 được dự cử làm việc 糾儀 ngày tới lễ sách phong ngày 15.

ĐKL III 30b. người huyện Yên định 安定, làng Chân bái 真拜. Đậu giải nguyên. 37 tuổi đậu tiến sĩ khoa Canh thân (1680) Làm đến hiến sát sứ

(M) Lê phương Minh ?明. Thông sự tàu mất trộm ở trạm Lũ côi (tối 23/10) (2)

Minh sứ 明使. Minh-đô 明圖 (2)

(N) Niêm lộc hầu 粘祿侯. Ngày 22, đem cờ yến sang mời sứ ở sứ quán. (21)

Ninh xá hầu 寧舍侯. Tham đốc (34) đóng ở Lạng sơn. Ngày 6/11 bị tàu cướp. Ngày 19/9 ~~[illegible]~~ nhận giản và trả lời về kiếu. (3)

(NG) Nghiễm an hầu 俨安侯. Tham đốc, cơ 侍内後奇. Đưa Long đình sách phong đến nội điện. (9)

(Nh) ~~Lư~~ Lư anh Nhân 盧英仁. cháu Chu xán làm quản gia. Có thơ tặng Nguyễn công Nho. (47)

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Nguyễn công NHO 阮公儒 Năm 1683 làm binh bộ đô cấp sự trung. Ngày 9/10 được cử làm việc mở tờ chiếu, ngày sách phong 15/10 (19) Ngày 24/10 hộ vệ sứ tử Gia Xuất về Tàu (26). Ngày 8/11. Dâng khải về triều nói việc tiễn sứ đến cửa Quan. (34). Lúc ở Lạng Sơn có thơ tiễn sứ Chu (bài 12) (45) Lữ anh Nhân có thơ ~~lưu~~ biệt (bài 16) và ông có thơ họa lại (bài 17) (47-48-49-50-51). Chắc ông là người biên quyển này. [ông a]

(ngày 9/10 tới lúc tới đón sứ tử tuất)

Nguyễn danh Nho. 阮名儒 Năm 1683 làm phủ doãn. Ngày 9/10 nghinh tiếp phái bộ tử tuất ở tam lữ cơi (3) [ông b,]

1650 1680

Tống Nho 宋儒 năm 1683 làm Hộ khoa cấp sự trung (37). Ngày 19/9 viết giản lên cho Nanh xá hầu (3). Hiệu Hán hiên 漢軒 (39). Có thơ mừng Chu sứ (bài 2) (37). Chu sứ có thơ lưu biệt (bài 4) (39). Ông lại có thơ họa thơ Chu sứ (bài 10) (44)

Nhuận phủ 閏甫. hiệu của người họ Trần 陳 Chuơi có thơ lưu biệt (bài thứ 4.) (39) 陳王青 theo 使交

Uông Nhuệ 汪銳. Năm 1683. làm Đại lý tự khanh 大理寺卿, tước Cẩm phái nam 錦派男. Ngày 7/10. đón sứ sách phong ở Kam Thọ xương. Ngày 9/10 được cử làm việc thụ chiếu, ngày sách phong 15/10 (19) Ngày 23, đưa cỗ yến đãi sứ ở sứ quán (27) người Cẩm giang 錦江, lang 金蘭 29 tuổi đậu Tiến sĩ khoa

Theo ĐKL III, có ba người chép tên 阮名儒 và đồng thời ấy: Hai người đậu cùng một khoa Canh tuất (1670) Cảnh trị 8:

a, Một người quán huyện Cẩm giang 錦江 làng Nghĩa phú 美富, 33 tuổi đậu. Đi sứ. Làm đến Hộ khoa Đô cấp sự trung Công bộ hữu thị lang, tước nam. Lên Công bộ tả thị lang, tước tử. (26a)

b, Một người quán Đông ngạn 東岸, xã Vinh cầu 詠林. 24 tuổi đậu. Làm đến Đô cấp sự trung. [huyền tôn 文徵, cháu lục đại 仲烱烱; ngũ đại 善顯績, tứ đại 敎方, đường tôn 佑望 đường tổ 公垣, 仲亶, 国益 (26a)

c, Người thứ ba, đậu khoa 癸丑 (1673) Dương đức thứ 2. người Tiên Du 仙遊 xã Lũng sơn 隴山. Giải nguyên. 24 tuổi đậu TS. Năm 丙辰 (1676) lại đậu Đông các. Bây giờ làm 翰林院校討, ĐKL III 29a chép ~~đề~~ khoa Đông các, tên ông là 阮儒 và chú rằng nguyên tên 阮名儒. Làm đến Đông các đại học sĩ. Thọ 31 tuổi.

Xét thấy người (c) mất năm 1680 vậy [illegible] không thể lầm với 阮公仪 được vì 阮公仪 còn sống năm 1683.

Lại xét tung tích các tổ tiên ông (b) thấy, ở mục 阮仲烱 (II 35a) và 阮佑望 (III 27a) đều chép 名仪 (hoặc 名數) Vậy ông b, tên là 名仪. Còn ông (a) chắc là 阮公仪 mà hoặc ĐK chép lầm hoặc sau vì trùng tên mà đổi. Sứ ông đi sứ

Người Cẩm giang 錦江 làng Kim Lan 金蘭, 29 tuổi đậu Tiến sĩ khoa 壬辰 (1652) làm đến 工部 ~~hữu~~ thị lang. Tước Tử. Đi sứ. Thọ 76.

Càng làm ta tin thêm rằng chính ông là người tiễn sứ

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

(Q) Trần lương Quí 陳良貴. Tham đốc Hoằng quận công 弘郡公. ~~(14)~~ Coi 內後奇 (20). Ngày 16/10 mời sứ ở lại lễ bộ đường ăn yến. Sứ trú (13). Ngày 17/10 được ban ~~đạo~~ một đạo sai chỉ kiêm ~~đồng~~ tống sứ bộ tư trát (14). Ngày 22/10 ~~sứ trên~~ lễ phải bộ trên lễ vật và đề chữ 柞, chức ở 內府 [20]. Hôm ấy ra tiếp phải bộ tư bền và đưa đến 禮部 (23) và đón sứ 鎮寧 đến nơi ~~đền~~ phủ (21). Ngày 23/10 trên sứ trú Gia quất về (26). Ngày 8/11 viết khải từ Lạng sơn về, tâu việc tống sứ.

~~Mạc~~ thị Quận 莫氏郡. Người họ Mạc. Sứ đem sang trả. Nhưng nói đời là chết rồi đem hồ về. (30)

Quế hải bá 桂海伯. tước của Lê Sĩ Triệt

Qui lộc hầu 規祿侯. Ngày 21/10 đem yến sang thiết sứ ở sứ quán

(T) Tuyên nghĩa hầu 遂義侯. Nội sai, tả thiếu giám. Ngày 21/10 tới công quán tiếp yến (22). Cụ giữ chức 小詞. Ngày 23/10 đưa lễ vật theo sứ lên Tam Lư cối (27)

Đinh văn Tả 丁文左. Thiếu phó, Lộc quận công 祿郡公. Ngày 15/10 đốc suất quân và nghi phục đón long đình sứ bộ sách phong. (9)

Tài quận công 才郡公. Nội sai, tham đốc. Ngày 15/10, đối đáp với sứ về việc vua không lạy (10)

Nguyễn Tiến Tài 阮進財. Bồi khanh Ngày 9/10 được cử dự thiền 受禦筆 ngày sách phong 15/10

Tiếp tống 接送 bộ có: Trịnh Thúc, Trần qui đức, Nguyễn Trạc Dụng, Nguyễn công nho. Tiễn lên đến Lạng sơn

ĐKL III 23b chép 阮進材. Người huyện Thanh chương 青漳, làng Nhân vực 仁域. 23 tuổi đậu tiến sĩ Khoa Giáp Thìn (1664) Cảnh trị thứ 2. ~~Làm~~ Đi sứ. Làm đến Lễ bộ hữu thị lang. tước nam. tặng Hộ bộ tả thị lang. tước Tử

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

(Đ)

Nguyễn đăng Tuân 阮登遵. Năm 1683 Làm Lại bộ cấp sự trung (2). Tước Chỉ dương nam 砥堂男 (?) [37] hiệu Di hiên 怡軒 [39]. Ngày 7/10 tới trạm Thọ xương tiếp phái sứ bộ sách phong (2). Ngày 22/10 tế chúa 梓 Cát vào công việc nghinh tiếp tới 鋍 ?] đến 社廟 (23). Xong việc phải bộ ăn yến ở 壺雩堂 (23). Có thơ mừng phó sứ Chu xán (37) (bài 1) và sứ lưu biệt (39) (bài 4)

阮登遵

ĐKL III 27a. Người huyện Tiên Du 仙遊, xã Hoài bão 懷抱. 25 tuổi đậu tiến sĩ Khoa Quí sửu, 陽方2年 (1673) Làm quan đến phủ Doãn. Bị truất xuống cấp sự trung. Con 登明, cháu 登鎬 (điệp), anh Đăng 道

Phạm viết Tuấn 范日俊. Năm 1683 Làm Giám sát ngự sử. Ngày 9/10 được cử dự việc 糾儀 (19)

ĐKL III 25b. chép người huyện Kim bảng 金榜, xã Lạc trường 樂場. 40 tuổi đậu Tiến sĩ Khoa Canh tuất (1670) Cảnh trị 8年 Làm đến Giám sát ngự sử. Bị tội. Mới được nguyên chức

Thân Tuyền 申全. Năm 1683. Làm tham tụng. Ngày 10/10 dâng khải xin tham chước nghi chú tiếp sứ (4)

ĐKL III 18a. chép nguyên tên 申璹 (璹 III 86) người huyện Yên dũng 安勇. xã Phương độ 芳杜, ở xã Mai Khê 梅溪. 32 tuổi đậu tiến sĩ Khoa 壬辰 (1652) Khánh đức 4年. Đổi tên ra Thân 全. Đi sứ Làm đến Tham tụng, Lễ bộ thượng thư tước Bá, Trí sĩ. Tặng Lại bộ thượng thư thọ 79. thiếu bảo. Con 申珪, cha 阮珩 (con mới 阮性 (III 346). Năm 1673 thăng 吏右侍郎 (TT. IX 34b). n1675 đô ngự sử || n 1676 biếm 乡左. n 1682. đi sứ cáo 玄宗 mất và cầu phong.

(TH)

Thạch sơn tử 石山子. Làm 知侍内書寫, 兵番副勾稽, 東通政副司 Ngày 15/10 sách phong; đọc áp long đình (8). Ngày 22/10. tế chúa điều khiển quan và nghi phục tế công quan đến tự miếu (23)

Nguyễn quang Thành 阮光成. Năm 1683. Làm giám sát ngự sử. Ngày 9/10 được cử dự việc 糾儀 vào ngày sách phong 15/10. (19)

ĐKL III 30a. Người Sơn vi 山圍, xã Thạch Các 石閣. Có tiếng là thần đồng. 24 tuổi đậu tiến sĩ Khoa Canh thân (1680) 永治 5年. Làm đến 僉都御史.

Thao lộc hầu 洮祿侯. Ngày 15/10 sách phong, phát hiệu để thuyền chở sứ qua sông

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Nguyễn danh Thật 阮名實. Năm 1683 (53 tuổi) làm Ngự sử đài đô ngự sử. Nhập thị kinh diên, Hải sơn nam 海山男. Ngày 9/10 sang công quán tiếp sứ (3). Ngày sách phong 15/10 đợi long đình (9). Ngày 16 đem ấn ủy tả sứ (18)

ĐKL III 19b chép. Người huyện Gia định 嘉定 làng Đại bái 大拜. Sĩ vọng. 29 tuổi đậu ~~...~~ Thám hoa khoa Kỷ hợi (1659) Vĩnh thọ 2e. Làm đến Binh bộ thượng thư, tước Hải sơn Hầu 海山侯. Nhập thị kinh diên. Tặng Lại bộ thượng thư. Quận công. N 1672 tước nam, phó đô Hư 文安. 1675 吏右

Hoàng xuân Thì 黃春時. Ngày 22/10 nghinh tiếp phái bộ từ chùa 柞 từ bến đến tự miếu (23)

ĐKL III 30a. Người huyện Nam đường 南塘 xã Trường cát 長葛; 55 tuổi đậu tiến sĩ khoa Canh thân (1680) 永治 5e. Làm đến Tham chánh

Phạm công Thiện 范公善. Năm 1683 làm Hình khoa, đô cấp sự trung. Ngày 9/10 được cử dự việc 内贊 trong ngày sách phong 15/10

ĐKL III 30a. Người huyện Gia định 嘉定, làng Ngọc triện 玉篆. 13 tuổi đậu hương; 32 tuổi đậu Hoàng giáp khoa Canh thân (1680) Vĩnh trị 5e. Làm đến Tham chánh. Bố nuôi 范謙益

Thiều quận công 韶郡公. Trịnh Thực

Vũ đình Thiều 武廷韶. Năm 1683 làm Giám sát ngự sử. Dự việc 糾儀, ngày sách phong 15/10

ĐKL 31a. Người Đường an 唐安, xã Mộ trạch 慕澤. 23 tuổi đậu tiến sĩ khoa Canh thân 1680 Vĩnh trị 5e. Làm đến cấp sự trung. Tặng đô cấp sự trung. Cháu 中 ?, đích 廷臨, cha 廷恩.

Nguyễn quang Thọ 阮光琦. Năm 1683 làm Giám sát ngự sử. Dự việc 糾儀. Ngày sách phong 15/10

ĐKL 30b. Người phủ Quảng đức 廣德, xã Quảng bá 廣柏. Đậu giải nguyên. Sĩ vọng. 35 tuổi đậu tiến sĩ khoa Canh thân 1680 Vĩnh trị 5e. Làm đến ~~cấp sự trung~~. Hiến sát sứ.

Trịnh công Thuyên 鄭公佺. Phụng sai ngày 19/9 đang khải nói đã viết giấy gửi Lạng sơn (3)

Thư trạch tử 書澤子. Tước Vũ duy Hài (19) (2)

Nguyễn viết Thứ. ~~Năm~~ 阮曰庶 năm 1683 (40 tuổi) làm Hình bộ tả thị lang. Tước nam [sách chép 海山男 ~~trùng~~ với tước của 阮文實, sẽ lầm. Ngày 9/10 được cử coi việc tuyên chiếu ngày sách phong 15/10

ĐKL III 22b người huyện Đan phượng 丹鳳 xã Sơn đồng 山桐. 21 tuổi đậu Hoàng giáp khoa Giáp thìn (1664) Cảnh trị 2e. Ứng chế hợp cách. Đậu Đông các bái làm Bồi tụng, Lại khoa ~~cấp~~ đô cấp sự trung (năm Bính thìn 1676) Đi sứ. Làm đến Tham tụng, Hình bộ thượng thư. Tước nam. Tặng Lại bộ Thượng thư, tước tử. Cháu 致恭, con 文彥. N 1673 làm 吏都 1675 thiêm đô ngự sử. 1676 - giảng

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

Trinh Thục 鄭植 Thiếu quận công. Ngày 17/10. Lĩnh đạo chỉ phụng sai tiếp tống sứ (14). Ngày 23/10 tiễn sứ tới Gia quất về (26) Ngày 8/11 Từ Lạng sơn viết Khải về trình việc tiễn sứ đến ải quan (34)

theo Trinh GP 23a. Thì Thiếu quận công tên 鄭模, con Chúa 柞

Nguyễn công Thước 阮公(?)爍. Năm 1683 Làm Hình khoa cấp sự trung. Ngày 9/10 đòi sứ sách phong ở trạm La Khối (3) [từ 20 lại chép 參同知刑, có lẽ sai 參同刑給. Thụ đúng hơn]. Ngày 22/10 Ngày tiễn lễ ~~lễ chúa~~, cùng ~~phải~~ bộ từ biển đến nơi đích (20). Ngày 27/10, ~~Khải~~ đòi phải bộ tế chúa, nghinh tiếp từ biển đến tự miếu

ĐKL III (30a) Người huyện Từ liêm 慈廉, xã Thượng Yên quyết 上安決. 23 tuổi đậu Hoàng giáp khoa Canh thân (1680) Vĩnh trị 5º. Làm đến Hình khoa ~~đô~~ cấp sự trung. Đi sứ. Mất dọc đường. Tặng Hình khoa đô cấp sự trung Chánh xa đời 用X.

thưởng ~~Khắc~~ hầu 賞祿侯. Làm 內差副知永師司禮監僉太監 (8,12) Được cắt coi tất cả các việc nghinh, tiễn, đệ, tiếp, vấn hỏi. (cùng 4 viên quan bạn tiếp) [8] Ngày 15/10, đòi sứ tới sách phong (9) Ngày 16/10 đòi sứ tới tế (12) rồi đưa về quán (14). Ngày 22/10 cắt chức ở 約所 (20a). Đòi lễ vật về (20). Truyền phải bộ đưa lễ vào điện (21). Đem bạc sang ban cho sứ (21). Cắt đến quán sứ cùng quan tiếp phải bộ ~~tới~~ tế chúa 柞 (23). ~~Đưa phải bộ về Ban~~ thuyền và đưa phải bộ về (24) Ngày 26, đem theo lễ vật tới hạm lui cơi (31), nhận đồ sứ tặng vua chúa, và tấu minh (31)

賞祿侯

歷朝雜紀：甲子正和五年(1684)夏四月初十日，參從同存澤啟言：
太監正隊長賞祿侯吳攀鱗勤敏練達，應加賞獎以示勸。

(TR) Nguyễn đình Trạch 阮廷澤. Ngày 9/10 được cử coi việc 紏儀 ngày sách phong 15/10 (19) Làm giám sát ngự sử năm 1683

ĐKL III 25b. Người huyện Quế dương 桂陽 xã Hồng mao 鴻毛. Sơn vọng. 49 tuổi đậu tiến sĩ Khoa Canh tuất (1670) Cảnh trị 8 Ủy chế trúng Huế 2. Làm đến 司訓

ANNAM — TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

(15-17-92) ×

Đồng tồn Trạch 同存澤. Năm 1683, 67 tuổi, làm Tham tụng. Cũng 申全 dây Khải bốt nghị chỉ hiệp sĩ (4)

Mạc Kính Trì 莫敬持. dòng họ Mạc, chạy sang Thanh. Sứ đem về, rồi để trốn (30)

Tôn Trác 孫卓. Biện tu. Phó sứ sách phong của Thanh. Chết đường

Hoàng công Trí. 黄公寘. Năm 1683 làm Hưng-hoá tham chính. Ngày 9/10 tiếp đãi sứ ở Gia quất. Trạm Ngày 26/10 Ban tiếp sứ đến Lữ côi (cùng 永岸男 阮公望, 莱山男黎僖傳, 僉卿 阮廷溙 và 內差賞祿傳.)

Lê sĩ Triệt 黎仕澈. Năm 1683. 72 tuổi. Làm Tri khanh. Ngày 9/10 được cử coi việc 受印 ngày sách phong 15/10 (19) Tước Quế hải bá 桂海伯

Trịnh quân công 禎郡公 Phò mã. Quản gia 户英1= co thể biết (bài 16) (47)

Ⓥ Vĩnh ngạn nam 永岸男 Tước của 阮公望 (x) (3)

Nguyễn công Vọng 阮公望. năm 1683 (40 tuổi) làm Bồi tụng, Binh bộ tả thị lang, tước Vĩnh ngạn nam 永岸男. Ngày 9/10 tiếp đãi sứ ở sứ quán Gia quất (3) Dự chức ban tiếp. Ngày 23/10 đem lễ theo sứ tới trạm Lữ côi (31)

ĐKL III 16a Người huyện Chí linh 至靈 làng Biện dương 壆陽. 30 tuổi, thi lần đầu đậu tiến sĩ Khoa Bính ngọ (1666) Phúc thái 4ᵉ. Ứng chế đệ nhất. Làm quan đến Tham tụng Hộ bộ thượng thư, Tước hầu. Thăng thiếu bảo. Trí sĩ Tặng Lại bộ thượng thư. Quan công Nghĩa 4ᵉ. Cha 秉猶, cháu 沆. Làm ngự sử bị bãi, năm 1673 được phục 兵左; 1675 工左

Việt sử Thông giám cương mục chép lầm ra 孫卓栄,

ĐKL III 26a chép người huyện Thiên thi 天施 làng Thổ hoàng 土黄. 30 tuổi đậu tiến sĩ Khoa Canh tuất (1670) Cảnh trị 8ᵉ. Đi sứ. Làm đến Công bộ thượng thư Nhập thị Kinh diên. Tước Bá. Trí sĩ. Thọ 79. Tặng Lễ bộ Thượng thư, tước Hầu. Cháu xa đời 珣, tằng tôn 眞男. cha 公宝, tằng tổ 平政

ĐKL III 13a, người huyện Nông cống 農貢 làng Cổ đôi 古堆. 29 tuổi đậu tiến sĩ Khoa Canh thìn (1640) Dương hoà 6ᵉ. Thi lần đầu đậu. Làm đến Hình bộ tả thị lang. Trí sĩ. Tặng Công bộ tả thị lang., tước hầu. Cháu 姜澤, và cha 仕謹. N. 1672 đã có tước 桂海侯 bồ ~~khảo~~ đốc thị 乂安. Năm 1673 làm 兵左 bị giáng tước 伯 và đi hiến sát 諒山. N. 1674 thay 工左. Tháng 11, lại bị biếm làm 太厚 hiến sát

ĐKL III 27a có chép 阮德望. người huyện Đông ngạn, làng Vĩnh cầu (xem 阮名儒) 30 tuổi đậu tiến sĩ Khoa Quí sửu (1673) Dương Đức 2. Hồi nguyên. Ứng chế. Hợp cách Đài đông các năm 1676 (Bây giờ đã đổi tên ra 阮公望 III 29b và làm Hàn lâm Hiệu thảo) Đi sứ. Làm đến Đô ngự sử Dương tố 名仗 (x).

全越詩錄 (9.23 chép thơ tặng Chu xán)

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

..

..

..

..

..

Hanoi, le .. 192

P. le Procureur Général et p. o.

(x) Chu Xán 周燦. Người Thiểm Tây 陝西 Lê-sơn 驪山, Quan trung 關中. Đậu tiến sĩ khoa Kỷ hợi 1659. Làm Lễ bộ lang trung. Phó sứ tử tuất. Có nhiều thơ biết các thi nhân ta: {bài 4 – (39) ~~5 (40)~~ bài 7 (41), bài 8 (42), bài 13, 14 (46)

Lê hùng Xứng 黎雄稱. Năm 1683 (39 tuổi) làm Binh khoa cấp sự trung (2) ngày 7/10 tới trạm Thọ xương tiếp sứ tử tuất (2). Ngày 22/10 tế chúa cũ Nguyễn dây Tuần nghinh tiếp phái bộ đi qua Nanh đến Tự miếu và tiếp yến (23) và 24)

ĐKL III 246. Người Lôi dương 雷陽 làng Bất cảng 不矜. 26 tuổi đậu tiến sĩ khoa Canh tuất (1670) Cảnh trị 8th. Làm đến Binh khoa đô cấp sự trung

ANNAM— TONKIN

JUSTICE

PARQUET
du
Procureur Général

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

LIBERTÉ — ÉGALITÉ — FRATERNITÉ

RÉQUISITION

J'ai l'honneur de prier Monsieur le Receveur des Postes & Télégraphes à Hanoi de vouloir bien faire expédier en franchise et recommandé le pli ci-joint à l'adresse de :

....

....

....

....

....

Hanoi, le 192

P. le Procureur Général et p. o.

壬戌正和三年九月。

[illegible]

御書忠孝守邦四字。

aux dépens liquidés à

pour

....

et par application d article

....

....

Coût : 25 centimes

La contrainte par corps a été fixée au pour le recouvrement de l'amende et des dépens.

Pour extrait conforme délivré à M. le Receveur de l'enregistrement.

.... le

Le Greffier,

Vu :

Le

79 壬戌正和三年九月，清遣侍讀明圖、編修孫卓榮來封帝為，御書忠孝守邦四字。

侍讀烏默郎中周粲等吊祭二先帝。圖等至京行礼。別其礼吊先陽王

粲入關與伴接黃公寘武惟匡等為詩相酬和。作南交好音集，並稱南国古今理學文章

經濟諸人物，當以進於清帝

出西朝禘祀，高宗 一 癸亥正和四年，康熙二十二年 九月清帝命侍讀、棨賁敕來封我国君黎維祫

為安南国王，賜御書忠孝守社四字。又命侍讀蔦郢一作烏默郎中周燦等品吊祭

黎先王二位。 粲等至京行礼畢，別具品物吊慰故陽王鄭柞。初粲等入關伴接陪

臣之黃公寘、武惟匡等為詩相酬和，作南交好音集，盛 一 物，歸以其請進于清

帝

Lai Xem

南北同文集

bài viết đời Tự Đức ?

Có trích bài trình của Sứ Gò Thanh

Langues orientales
Maspero 2212

AVION AIR MAIL AVION AIR MAIL

PAR AVION
AIR MAIL

VIỆT-NAM
THÀNH-PHỐ HỒ-CHÍ-MINH I
20 7 76

VIỆT-NAM
VN ★ 140
BƯU CHÍNH
SỐ MÁY S 5019

Monsieur HOÀNG XUÂN HÃN
58, rue Th. Gautier
75016 - P A R I S

(France)

BULAC

PAR AVION
VIA AIR MAIL

AIR MAIL AVION AIR MAIL AVION

De Lê-Thọ-Xuân, 154 rue Nguyễn-Minh-Chiếu ,

Phú-Nhuận , Ville Hồ-Chí-Minh

(Việt - Nam)

Phú-Nhuận, ngày 20-7-76

Kính Anh,

Tôi vừa nhận được thơ Anh đề ngày 2/5/76. Tôi rất mừng. Hôm trước, anh Hoàng Xuân Bình có đến chơi, nói là Anh cho địa-chỉ và dặn anh Bình đến thăm tôi. Tôi mời anh Bình ăn cơm mắm, ăn cơm với mắm thật chớ không phải với nghĩa bóng là ăn cơm quấy-quá không thịnh-soạn, mà là mắm kho, thứ đặc-biệt của Miền Nam và chắc nhiều đồng bào Bắc không thể thưởng-thức nổi cái mùi của "mắm kho": gặp mấy con thuyền Nghệ-An. Chúng tôi chuyện trò cả buổi, toàn là hương-vị quê-hương và đồng quê.

Người viết thơ cho Anh là em ruột tôi, tên 黎文著: tôi thứ tư, Ngôn thứ Năm, và Trứ thứ Sáu.

Đúng như Anh nói: "gặp lại các bạn cũ, cái anh Thiều và Thỉnh, và mình không có điều gì phải hối-hận." tôi nghĩ: như thế cũng đã đủ lắm rồi.

Tôi không tiếp tục dạy văn-hoá — vì chữ "dạy" đối với tôi thì "lớn quá". Cũng như Anh, tôi rất mong có dịp chúng ta cùng góp bài khảo-cứu để đeo-đuổi công-trình cũ về Văn hoá Dân tộc. Tôi thường gặp anh Nguyễn Đổng Chi — mà tôi mới vừa quen biết — cũng hay-hay. Tôi chỉ muốn góp phần nho-nhỏ với Thông tin Khoa học về Hán-Nôm, mà chỉ lo về địa-danh thôi, địa-danh của xứ Đồng-Nai, thêm chút ít về miền Trung như Thị-nại, Hòn Khói hay Lăng Chế... cho vui. Và lại lúc trước anh Hồ Đắc Thăng thường "nài" tôi có một việc đó.

Nhóm sử-địa cũ không còn mấy người ở Saigon: tôi chỉ gặp anh Nghị Khả có một lần và có gặp giáo sư Nguyễn Huy mấy lần ở Hội-trí-thức Yêu Nước.

Em Ngôn tôi vẫn ở nhà, vẫn làm việc ở Bệnh Viện Hồng Bàng, nay đổi ra "Viện Chống Lao"; Ngôn vừa là y-sĩ điều-trị, vừa là ủy-viên Ban Lãnh-đạo và là ủy-viên Hội-đồng Khoa Học Kỹ-thuật của Viện. Chẳng may trong lúc đương làm việc tại Viện, bị té ngồi, gãy "col de fémur" từ hôm mồng 8 Tết ta, đến nay Ngôn điều-trị tại Viện Phục Hồi Chức Năng mới tập cho đi từ bước, vẫn khoẻ mạnh, có lẽ phải đi với béquilles một thời gian.

Kính chúc Anh và Quý-quyến vạn an.

Lê Thọ Xuân

Phú-Nhuận, ngày 20-7-76

Thân Anh,

Tôi vừa nhận được thư Anh đề ngày 2/5/76. Tôi rất mừng. Hôm trước, anh Hoàng Xuân Bình có đến chơi, nói là Anh cho biết chị và cháu anh Bình đến thăm tôi. Tôi mời anh Bình ăn cơm mắm, ăn cơm với mắm thật chứ không phải với nghĩa bóng là ăn cơm quá nhiều thiếu đồ ăn, mà là mắm kho, thứ đặc-biệt của miền Nam và chắc Anh chưa được ăn bao giờ [illegible] không thể thưởng thức cái mùi của "mắm kho": gặp mấy con thuyền Nghệ-An. Chúng tôi chuyện trò cả buổi, toàn là hương vị quê hương và đồng quê.

Người viết thư cho Anh là em ruột tôi, tên [illegible]: tôi thứ tư, Nguyễn thứ Năm, và [illegible] thứ Sáu.

Đúng như Anh nói: "gặp lại các bạn cũ, các anh Thiện và Bình, và nhiều [illegible] không có điều [illegible] buồn-buồn." Tôi nghĩ: như thế cũng [illegible] tốt.

Tôi không thấy sức dạy văn-hoá — vì chữ "dạy" đối với tôi thì "hơi quá". Cũng như Anh, tôi rất mong có dịp chúng ta cùng họp bàn thảo về [illegible] văn-hoá dân-tộc. Tôi thường gặp anh Nguyễn Hồng Chí — mà tôi mới viết quyển [illegible] cùng làm việc. Tôi cũng muốn góp phần nhỏ-nhỏ với [illegible] về Hà-Nội, mà chỉ là về [illegible] địa-danh nhỏ, địa-danh của xứ Đồng-Nai, thêm chút ít về miền Trung như Thừa-Thiên, Hội-An [illegible]. Vả lại lúc trước [illegible] cho vui. [illegible] có nhiều việc đó. Anh thì [illegible] thường [illegible] mấy nghề [illegible]: Nhờ anh [illegible] có một [illegible]. Tôi chờ gặp anh [illegible] Nguyễn [illegible] Thân yêu [illegible].

[illegible]

PRINCE GEORGES, MD 207
PM
15 OCT
1977

Madame Hoàng Xuân Hãn
58 Rue theophile gauthier
75.
Paris 16ème

France

Air Mail

BULAC

K. L. Kim 1 Farsta Court Rockville Maryland 20850
U. S. A

154 4730099

Maryland ~~15~~. 10. 77

thân gửi bà ~~Hoàng~~

thưa bà

Xin có lời hàng bê thăm ông bà và quí quyến được khang an tạm phục

tôi rất tiếc không được tiếp ông bà trước khi sang bên này vì hôm ~~ấy~~ thì khi 12 giờ đêm vợ chồng cháu Khuê và cháu giai lớn và mấy con của cháu đến nhà của bữa bài mà 9-10 giờ chúng nó còn nằm bữa bài nhồn nhàng thành ra không dám mời ông sang chơi tôi rất tiếc tiếng tăm không biết đường sá không hay không hay ~~đi được~~ không thăm ông bà mà ông bà sang thăm mà không tiếp được tôi rất là phàn nàn

tôi sang bên này vì mấy cháu ở đây cứ muốn đón tôi sang mà chúng nó thiết tha mong mỏi quá nên cố đi chối với các cháu mà cứ lo sợ vì tuổi già mà tiếng tăm không có may được cùng đi với ông bà ngọc thì cũng đỡ lo được phần nào bà ạ sang đây cũng mệt mất mấy hôm nay đã ~~kh~~ đỡ mỏi biên thư thăm ông bà mấy hôm nay thấy khí hậu bên này mát mẻ không nóng không lạnh

dễ chịu lắm có lẽ ở lâu thì tốt lắm
mà các cháu cũng muốn tôi ở chơi với
các cháu lâu cho khoẻ mà gây tô thì có
hạn chưa biết có ở được lâu không mà đi thì
cũng phí lắm mà hết hạn phải về cũng
tiếc lắm bà ạ. ở được lâu hay hết hạn phải
về tôi sẽ biên thư bà biết chước

Kính chúc ông bà và quí quyến hạn an

Kính thư

bà Trần Trọng Kim

堅美亭 và 禮壽堂 xem t 38

Tờ trình bộ năm đầu quyển III

Về các điện K.Th, C.Ch, T.Th xem 140/141

Về đường mà đi thờ [143]

Hai tấn: 河清 → 内殿

Viên đề lĩnh bảo các phố phường mà chuẩn đường.

堅美亭 lên Kiệu, Đề lĩnh đi trước

大南國書目

đưa vào Cửa Hàng Mắm 鯖

qua Hàng Buồm 帆

xuống Hàng Áo

đến Hàng Đào

rẽ rất Hàng Tứ

qua ngã ba Hàng Gương

lên Chợ Huyện

qua Cầu Chổ

lên Quảng đình

vào qua Cửa Võ-võ

lên Nội điện

BULAC

			Km	Km
Nam Q.				
	10		4.3	
Văn Uyên				
	30	40	13	17.3
Lang sơn				
	60	100	23	40.3
仁里				
	30	130	13	53.3
鬼门 支陵				
	40	170	17	70.3
先麗				
	50	220	21.5	(91.8)
芹營				
	40	260	17	108.8
壽昌				
	40	300	17	125,8
市梂				
	40	340	17	142.8
呂塊				
	10	350	4,3	147 Km
嘉橋		-		

150 | 350
100 | 0,43

BULAC

√ 11

79

壬戌正和三年九月，清遣侍讀明圖、編修孫卓榮來封帝為 御書忠孝守邦四字。
侍讀烏黑郎中周粲等弔祭二先帝。圖等至京行礼，別其礼弔先陽王
粲入關，與伴接黃公寘、武惟匡等為詩相酬和，作南交好音集，蓋稱南国古今理学文章
經濟諸人物，嘗以進於清帝

出西朝禳紀 當要

一 癸亥正和四年康熙二十二年 九月清帝命侍讀、桑貴敕來封我国君黎維祫為安南国王，賜御書忠孝守社四字。又命侍讀鄔黑一作烏黑郎中周燦等品品弔祭黎先王二位。燦等至京行礼畢，別具品物弔慰故陽王鄭柞。初燦等入關，伴接陪臣之黃公寘、武惟匡等為詩相酬和，作南交好音集，盛一物歸，以其詩進于清帝

Lại Xem
南北同文集
bản viết đời Tự Đức ?
Có trích bài trình của Sứ bộ Thanh
Langues Orientales
Manuscrit 2212